Tegevuspõhise eelarvestamise käsiraamat

Downloaded 13.11.2026

Viimati uuendatud 13.11.2026

Sisukord

5. Tulude, kulude, investeeringute ja finantseerimistehingute planeerimine 3

5.1. Tulude planeerimine **..... 4**

5.1.1. Maksutulud 4

5.1.2. Trahvid ja lõivud 7

5.1.3. Kaupade ja teenuste müük 9

5.1.4. Muud tulud 11

5.1.5. Finantstulud 12

5.2. Saadud ja antud toetused **..... 13**

5.3. Kulude planeerimine **..... 17**

5.3.1. Sotsiaaltoetused, toetused KOVidele, liikmemaksud 18

5.3.2. Tööjõukulud 18

5.3.3. Majandamiskulud 20

5.3.4. Muud kulud 23

5.3.5. Kinnisvarakulud 24

5.4. Investeeringute, sh investeeringutoetuste planeerimine **..... 28**

5.4.1. Investeeringud kinnis- ja vallasasjade soetamiseks 30

5.4.2. Hoonestatud kinnisvara juhtimiskava 32

5.4.2.1. Riigiülese kinnisvarainvesteeringute pingerea ja 10 a investeeringukava metoodika 35

5.4.3. Investeeringute eelarve täitmise kujunemine 37

5.5. Finantseerimistehingute planeerimine **..... 39**

5.6. Välisvahendite planeerimine **..... 44**

5.6.1. Kaasrahastamiskohustuse üldised põhimõtted 45

5.6.2. Välistoetuse planeerimine riigieelarvesse 47

5.6.3. Välistoetuse ja kaasrahastuse planeerimine infosüsteemides ja täitmise põhimõtted 50

5.6.4. Arvestusobjekti „toetus“ ühtne loogika 51

5.6.5. Riigieelarvelise kaasfinantseeringu väljamaksmine 59

5.6.6. Välistoetuse ning välistoetuse kaasrahastamise vahendite kasutamine enne nende laekumist 60

5.6.7. Vabariigi Valitsuse reservi sihtotstarbeliste vahendite välistoetuste mitte-abikõlblike kulude katteks kasutamise põhimõtted 62

5.7. Liikide 40-60 planeerimine ja eelarve täitmine alates 2022 **..... 69**

5.7.1. Liik 40, saadud välistoetuse ja riikliku kaasfinantseerimise planeerimine ja eelarve täitmine 71

5.7.2. Liik 41, välistoetuse ja riikliku kaasfinantseerimise vahendamine ja edasi andmine mitteriigiasutusele 74

5.7.3. Liik 42, ei ole kasutusel aastast 2022 77

5.7.4. Liik 43, muu tulu ja sellest sõltuvad vahendid 77

5.7.5. Liik 43, CO2 osakute ning taastuvenergia kvootide müügist saadud tulu arvelt kulude ja investeeringute tegemine 78

5.7.6. Liik 44, majandustegevusest saadud tulu ning sellest sõltuvad vahendid 80

5.7.7. Liik 45, ebaregulaarsed tulud ja sellest sõltuvad vahendid 81

5.7.8. Välislähetuste kulude hüvitised 82

5.7.9. Maksu-, lõivu jm tulud ja nende edasiandmise kulud (liigid 50–59) 83

5.7.10. Ebatõenäolised laekumised 83

5.7.11. Pensionieraldiste planeerimine ja eelarve täitmine **84**
5.7.12. Mitterahaliste kulude planeerimine ja kajastamine eelarve täitmises **85**
5.7.13. Kokkuvõte teisendustest, mis on vajalikud lõpliku eelarve ja raamatupidamisandmete viimisel SAP BO-st KAISi **85**
5.7.14. Arhiiv: Liikide 40-60 planeerimine 2020/2021 ..... **89**

5. Tulude, kulude, investeeringute ja finantseerimistehingute planeerimine

Eesmärk ja põhimõtted

Eelarve koostamise juhendi (edaspidi juhendi) eesmärgiks on Eesti Vabariigi kui avalik-õigusliku juriidilise isiku (edaspidi riik) eelarvestamiseks konkreetsete üldreeglite sätestamine, mis on vajalikud riigi ja riigieelarveliste asutuste ühtsetel põhimõtetel eelarve koostamiseks.

Juhendi subjektideks on põhiseaduslikud institutsioonid, Riigikantselei ja ministeeriumite valitsemisalad (edaspidi asutused).

Juhend lähtub riigieelarve seadusest, eelarveklassifikaatori määrusest, avaliku sektori finantsarvestuse ja –aruandluse juhendist (edaspidi üldeeskiri) ja Raamatupidamise Toimkonna juhenditest (edaspidi RTJ).

Tegevuspõhine eelarve planeeritakse strateegilisest eesmärgist ja ühekordse planeerimise printsiibist lähtuvalt **planeerimistasandite** kaupa ja esitatakse riigieelarves **tulemusvaldkondade**, **programmide** ja **programmi tegevuste**.

Valitsemisala eelarve planeeritakse konsolideeritult, st ilma valitsemisala siseste topeltkanneteta.

Eelarve koostamisel lähtutakse üldjuhul (kui ei ole sätestatud teisiti, vt **käsiraamatus ptk 3**) samasugustest arvestuspõhimõtetest nagu on üldeeskirjas ja RTJ-s, arvestades üldeeskirjas esitatud erisusi ja täpsustusi võrreldes RTJ-ga. Ühtsete arvestuspõhimõtete rakendamine eelarvetele ja raamatupidamise aruannetele tagab nende võrreldavuse. Juhend sisaldab viiteid konkreetsetele üldeeskirja paragrahvidele, RTJ punktidele, millel juhendi nõuded tuginevad ja Rahandusministeeriumi kodulehel avalikustatud tegevuspõhise eelarvestamise käsiraamatule (edaspidi käsiraamat).

Juhend keskendub olulistele eelarvestamise valdkondadele ning ei käsitle kõiki spetsiifilisi valdkondi. Eelarvet planeeriv asutus võib kehtestada oma eelarvestamise sise-eeskirjas täiendavad reeglid valdkondades, mis ei ole juhendis käsitletud, võttes arvesse tekkepõhisuse printsiipi. Valdkondades ja tehingute puhul, mida juhend ei käsitle, tuleb eelarvestamise põhimõte kooskõlastada Rahandusministeeriumi riigieelarve osakonna ja Riigi Tugiteenuste Keskusega.

Tekkepõhisuse printsiip

Tekkepõhise eelarve puhul planeeritakse majandustehingud nende toimumise perioodis, sõltumata sellest, millal tehingu eest arveldatakse. Lepingute sõlmimisega võetakse tingimuslikud kohustised, mis realiseeruvad kaupade ja teenuste saamisel (majandustehingu toimumine).

Tekkepõhise eelarve korral võib juhtuda, et peale aasta lõppu selgub ootamatult (nt auditi käigus) varem kajastamata kulutusi, mille tekkepõhine periood on eelmises (auditeerimisel olevas) aastas. Sel juhul

võib lähtudes raamatupidamisreeglitest kajastada ebaolulised kulutused järgmises eelarveaastas. Kui selgunud kulutused on olulised, tuleb need kajastada õiges eelarveaastas ja leida vajalikud katteallikad oma eelarvest.

Kontakt: sille.preimer@fin.ee

Viimati uuendatud 12.08.2022

5.1. Tulude planeerimine

Eelarve tulud on eelarveperioodi tekkepõhised tulud, mida on võimalik kasutada eelarveperioodi kulutuste katteks. Tekkepõhiseks loetakse tulu juhul, kui on tekkinud nõudeõigus ja tulude laekumine on väga tõenäoline, sõltumata raha laekumise hetkest. Tulu prognoosi vähendatakse ebatõenäoliselt laekuvate tasude summa võrra (st tulud planeeritakse netomeetodil). Kui teenuse osutamise ja raha laekumise vahel ei ole olulist ajalist erinevust (nt riigilõivud), võib need planeerida kassapõhiselt.

Tulud planeeritakse **tulemusvaldkondade** ja **programmide** üleselt valitsemisala kohta kokku. Tulude korral, mis on aluseks konkreetsete kulutuste tegemisel (tuludega seotud kulutused), jälgitakse tulude ja kulude vastavuse printsiipi (nt saadud sihtfinantseerimine, kaupade ja teenuste müügist saadavad tulud ja nende müügiga seotud kulud).

Ebaregulaarselt laekuvate tulude puhul (nt põhivara müügist) prognoositakse, millises summas eelarveaasta jooksul vastavaid tulusid võib tekkida. Tulude prognoosimisel lähtutakse teenuste osutamise või varade müügi hetkest, mitte nende eest tasumise hetkest. Ebaregulaarsete tulude prognoosimisel võib muuhulgas lähtuda eelmiste aastate kogemusest, võttes samas arvesse vahepeal toimunud arenguid.

Tulud klassifitseeritakse vastavalt sisule kas liigile 10 või liikidele 40 – 59. Kõikide tululiikide eelarved on arvestuslikud ja mitte piiravad.

Kontakt: sille.preimer@fin.ee

Viimati uuendatud 12.08.2022

5.1.1. Maksutulud

Maksutulu planeeritakse **eelarve kontodel** algusega 30, välja arvatud keskkonnatasud ja Patendiameti toimingute riigilõiv, mille korral kasutatakse eelarve kontosid algusega vastavalt 38 ja 32.

Maksutulu ja maksude edasiandmise kulu planeeritakse eelarves kassapõhiselt, sh sotsiaalmaks, käibemaks ja aktsiisid ühe-kuulise nihkega. Ühe-kuuline nihe tähendab, et arvesse võetakse laekumised perioodil veebruar kuni järgmise aasta jaanuar, et viia tulemus lähemale tekkepõhisele tulemusele.

Riigituludesse jäävad maksud planeeritakse liigiga 10, edasiantavad maksutulud planeeritakse liikidega 50-59.

Maksu- ja Tolliameti eelarvesse planeeritakse maksude eest laekuvad tulud nende ministeeriumide või asutustega koostöös, kes vastava tulu kavandamisega tegelevad. Edasiantavad maksutulud planeeritakse üksnes RaMi valitsemisalas (Maksu- ja Tolliameti eelarves). Maksu- ja Tolliameti eelarvesse ei planeerita neid makseid, riigilõive ja tasusid, mida Maksu- ja Tolliamet seaduse alusel ei kogu. Sellised maksed, riigilõivud ja tasud planeeritakse vastava asutuse eelarvesse. Maksude edasiandmise kulud planeeritakse vastavas valitsemisalas (Rahandus-, Sotsiaal-, Kultuuri-, Kliima- või Justiits- ja Digiministeeriumi valitsemisalades). Edasiantavate maksukulude puhul kasutatakse alati vastavat eelarve objektikoodi.

Kui Maksu- ja Tolliamet kogub koostöökokkuleppe ja õigusaktide alusel tasusid, mille suuruse ja deklareerimise õigsuse eest vastutab teine riigiasutus (nt Keskkonnaamet loodusvarade kasutamise ja saastetasude osas, kohtud kohtumääruste alusel kogutavate tasude, sh riigilõivude osas), siis kajastab vastav asutus tulu ja edasiandmise kulu oma eelarves.

Maksu- ja Tolliameti poolt kohalike maksude seaduse alusel kogutavaid makse riigieelarve tuludes ja kuludes ei planeerita.

Maksutulude ja nende arvelt tehtud kulude planeerimine:

Tulude planeerimine	Liik	Konto	TP	Grant	Objekt
Tulu maksukoguja juures (RAM/EMTA): Tulumaks Sotsiaalmaks Töötuskindlustusmakse Kogumispensionimakse Maamaks Alkoholiaktsiis Hasartmängumaks Tollimaks	 50 51 52 53 54 55 56 57	3000, 30201, 30200, 3025, 3026, 303000, 30420, 30421, 3043, 305	Ei	Ei	Ei

Kulude planeerimine	Liik	Konto	TP	Grant	Objekt
Tulumaks kohalikele omavalitsustele (KOV) (VV osa)	50	60	Ei	Ei	SE000039
Riiklik pensionikindlustus, SM 20% ja 16% (SOM/SKA)	51	41	Ei	Ei	SE000012
Ravikindlustus, SM 13% (SOM)	51	60	Ei	Ei	SE000010
Kogumispensionikulu registripidajale, SM 4% (SOM)	51	60	Ei	Ei	SE000011
Töötuskindlustusmakse (SOM)	52	60	Ei	Ei	SE000013
Kogumispensionimakse kulu registripidajale, töötaja 2% (SOM)	53	60	Ei	Ei	SE000011
Maamaks KOV-dele (VV osa)	54	60	Ei	Ei	SE000038
Alkoholiaktsiisi eraldamine KULKA-le (KUM)	55	60	Ei	Ei	SE000015
Hasartmängumaksu eraldamine KULKA-le (KUM)	56	60	Ei	Ei	SE000015

Tulude planeerimine	Liik	Konto	TP	Grant	Objekt
Tollimaksu eraldamine EL makse koosseisus (VV osa)	57	60	Ei	Ei	SE000008

Eelarve täitmine

Kõik kanded kontodel 30000000–30999999, kontodel 60120000–60126099 ja kontodel 60150000–60156099 jäetakse KAISi tegelikku stsenaariumisse viimata, kuna need on vaja asendada kassapõhiste kannetega, mis ei tule SAP aruandest RP004. Kassapõhised andmed saadakse Maksu- ja Tolliameti tasumiste detailaruandest. Ühe-kuulise nihke korral lahutatakse aasta kassapõhistest andmetest jaanuari laekumised ja liidetakse juurde järgmise aasta jaanuari laekumised. Samamoodi toimitakse edasiantud maksukulu korral, vähendatakse kulu jaanuaris tehtud ülekannete võrra ja suurendatakse järgmise aasta jaanuaris tehtud ülekannete võrra. Asutus viib summad KAISi lähtudes RTK poolt antud andmetest vähemalt poolaasta seisuga ja aasta lõpu seisuga.

Tekkepõhise maksutulu (kontoklass 30) ja selle edasiandmise kulu (kontogrupp 6015, kontod 60151000–60156099) vahe võrreldes kassapõhiste näitajatega ning maksunõuete ebatõenäoliseks arvamise kulu (kontogrupp 6012, kontod 60120000–60126099) kajastatakse RETA osas „Korrigeerimised“.

KAISis kajastatakse tegelikud maksutulud ja maksude edasiandmise kulud siis, kui need olid valitsemisala eelarvesse planeeritud (lähtudes ühekordse planeerimise printsiibist). Näiteks maksutulu kajastatakse Rahandusministeeriumi valitsemisala eelarve täitmisena, aga kulu sotsiaalmaksu edasiandmisest Haigekassale kajastatakse Sotsiaalministeeriumi valitsemisala eelarve täitmisena. Ministeeriumid, kellele Maksu- ja Tolliamet suunab edasi maksutulusid, kajastavad raamatupidamises maksutulu kontoklassis 30, kuid ei vii seda maksutulu KAISi. Maksutulu kajastatakse RETA osas „Korrigeerimised“. Samal põhimõttel ei kajasta Rahandusministeeriumi valitsemisala KAISis maksutulude edasiandmise kulu (kontogrupp 6015, kontod 60151000–60156099), kuna see ei ole tema eelarvesse planeeritud.

Kontakt: sille.preimer@fin.ee

Viimati uuendatud 12.08.2022

5.1.2. Trahvid ja lõivud

Riigilõivud

Riigilõive (liik 10, eelarve konto algusega 320) võib prognoosida kassapõhiselt, sest enamasti on teenuse osutamise ja raha laekumise hetk samas eelarveperioodis.

Riigilõivu tulu kajastab riigiasutus, kes teostab vastava lõivustatud toimingu. Kui riigilõivu määra sisse on arvestatud pankade teenustasu, siis riigilõivu saamisel pankadele kantavad teenustasud planeeritakse piirmääraga vahendite seas liigiga 20 eelarve kontol 55.

Riigilõivu viitenumbreid väljastab Riigi Tugiteenuste keskus.

Trahvid

Trahvinõuete (liik 10, eelarve konto 3880) puhul eksisteerib sageli ebakindlus nende laekumise suhtes, mille tõttu tulu kajastamiseks vajalikud tingimused võivad täituda alles trahvinõude laekumisel. Seetõttu on aktsepteeritav trahvitulu prognoosida kassapõhiselt, lähtudes selle tõenäolisest laekumisest. Eelarvesse prognoositakse vaid tõenäoliselt laekuvaid trahvitulusid (netosummas).

Edasiantavate lõivude ja trahvide planeerimine:

Tulude planeerimine	Liik	Konto	TP	Grant	Objekt
Keskkonna ja saastetasud (KEM)	58	3825, 3882	Ei	Ei	Ei
Lõivud, trahvid jm edasiantavad tasud (JUM)	59	320	Ei	Ei	Ei
Lõivud, trahvid jm edasiantavad tasud (SIM)	59	3880	Ei	Ei	Ei
Kulude planeerimine	**Liik**	**Konto**	**TP**	**Grant**	**Objekt**
Keskkonna- ja saastetasude edasikandmine (VV osa)	58	60	Ei	Ei	SE000009
Patendiameti riigilõivude edasikandmine (JUM)	59	60	Ei	Ei	SE000022

Tulude planeerimine	Liik	Konto	TP	Grant	Objekt
Liikluskaamerate trahvide edasikandmine (VV osa)	59	60	Ei	Ei	SE000070

Kontakt: sille.preimer@fin.ee

Viimati uuendatud 26.06.2026

5.1.3. Kaupade ja teenuste müük

Tulud teenuste müügist (eelarve kontod 323 ja 322) sisaldavad muuhulgas tulu majandustegevusest (liik 44, eelarve konto 322). Tulu kaupade ja teenuste müügist planeeritakse tekkepõhiselt perioodis, millal müük eeldatavasti aset leiab (st millal antakse ostjale üle vastav kaup või osutatakse teenus). Käibemaksukohustuslased planeerivad tulu kaupade ja teenuste müügist ilma käibemaksuta.

Näide: muuseumide, etendus- ja kontsertasutuste piletimüügitulu, laboriteenuste tasude kajastamine
Eelarvesse planeeritakse eelarveaasta eest (st jaanuar-detsember arvetel esitatud) tõenäoliselt laekuvaid tasusid, sõltumata laekumise hetkest. Tulu prognoosi vähendatakse ebatõenäoliselt laekuvate tasude summa võrra (planeeritakse netotulu).

Üüri- ja renditulud ning hoonestusõigustest saadavad tulud planeeritakse järgmiselt:

1. üüri- ja renditulude kajastamisel esitatakse üüri- ja renditulude eelarve kontol 323 kõik teenitavad tulud;

2. üürimisel või rentimisel üürile- või rendileandjale laekuvaid kommunaalkulusid ei planeerita tuluna, vaid selle summa ulatuses vähendatakse üürile- või rendileandja kulusid (laekumised kommunaalkulude vahendamise eest ei ole sisuliselt riigi tulu);

3. hoonestusõiguse tulu kajastamisel esitatakse perioodilised kasutusrendi tingimustel saadavad tulud eelarve kontol 323;

Näide: kasutusrendi tulude kajastamine

Asutus on sõlminud hoone kasutusrendi lepingu 5 aastaks igakuiste maksetega 20 000 eurot kuus. Eelarves planeeritakse aasta renditulu 12 x 20 000 = 240 000 eurot, sõltumata rendimaksete laekumise hetkest. Juhul, kui aasta keskel korrigeeritakse rendimaksete suurust (nt inflatsiooni võrra), tuleks tõenäolist korrigeerimist võtta arvesse renditulu planeerimisel. Tulu planeeritakse liigiga 10 eelarve kontol 323.

Näide: majandustegevusest saadud tulude ja nende arvelt tehtavate kulude ja investeeringute planeerimisest

Planeerimine	Liik	Konto	TP	Grant	Objekt
Saaja tulu	44	322	Ei	Ei	Ei
Saaja kulu	44	15,41,450,452,50,55,60,601000,601002	Ei	Ei	IN-kood*

*IN-koodid on nõutavad eelarve kontode 15 (investeeringud) ja 450 (investeeringutoetused) planeerimisel

CO2 müügitulud ja nende arvelt tehtavad kulud ja investeeringud

CO2 osakute müügi tulu planeerib ainult Kliimaministeerium (KLIM) eelarve kontol 323 liikidega 10 ja 43 lähtudes osakute müügi aastast.

Kulud, mis tehakse CO2 osakute müügist saadud tulu arvelt, planeeritakse eelarve objekti koodiga SE000035 ja investeeringud (k.a investeeringutoetused) eelarve objekti koodiga IN000035. Tehingupartneri koodi ei lisata. Müügitulu arvelt tehtavad kulutused ei pruugi kajastuda müügituludega samal eelarveaastal. Vajadusel võib planeerimisel lisada ka toetuse (grandi).

Näide: CO2 osakute müügitulu ja selle arvelt tehtavate kulude ja investeeringute planeerimisest

Planeerimine	Liik	Konto	TP	Grant	Objekt
Tulu saaja (KLIM)	10, 43	323	Ei	Ei	SE000035
Vahendite kasutaja kulud ja investeeringud	43	15,450,50,55,60, 601000,601002	Ei	Vajadusel	SE/IN*/000035

*IN-koodid on nõutavad eelarve kontode 15 (investeeringud) ja 450 (investeeringutoetused) planeerimisel.

Juhul, kui CO2 vahendite arvelt soetatakse vallasvara (nt laev), siis lisatakse koodile vastav vallasvara tunnus (IN003035).

Taastuvenergia statistiliste kvootide müügi tulud ja nendest tehtavad kulud (nt Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium (MKM) või Kliimaministeerium (KLIM)) planeeritakse CO2 osakute müügitulu ja selle arvet tehtavate kulude näite abil, ainult eelarve objekti kood on SE/IN/000041.

Kontakt: sille.preimer@fin.ee

Viimati uuendatud 12.08.2022

5.1.4. Muud tulud

Muid tulusid (üldjuhul liik 10, eelarve kontod algusega 38) planeeritakse eelarvesse lähtudes nende tõenäolisest toimumise ajast, sõltumata sellest, millal nende eest tasutakse.

Näide: põhivara müük
Asutus plaanib 2022 müüa hoone, mille bilansiline jääkväärtus on 1,8 miljonit eurot. Müügist loodetakse saada 2 miljonit eurot, mis tõenäoliselt laekub alles 2023.
Eelarves planeeritakse:

- põhivara müügi eest saadavat tasu – antud näites 2 miljonit (liik 10, eelarve konto 381).

Varude müüki planeeritakse nagu põhivara müüki, müügisummas, arvestamata müüdud varude jääkväärtuse mahakandmist, eelarve kontol 381.

Põhivara müügitulu ja müügitulu arvelt tehtavad kulutused planeeritakse liigil 43 juhul, kui aastases riigieelarve seaduses on säte tulude laekumise erisuse kohta ja on lubatud põhivara müügist laekuvaid vahendeid kasutada uue põhivara soetamiseks (nt Välisministeeriumi ostu-müügitehingud saatkondade hoonetega) või muudel erandlikel juhtudel. Samuti võib Justiits- ja Digiministeerium (JDM) kasutada eelarve liiki 43 oma valitsemisalas eelarve kontol 3888 kajastatud tulude ja nendega seotud kulude kajastamiseks.

Näide: Muude tulude ja tuludest sõltuvate kulude planeerimisest

Planeerimine	Liik	Konto	TP	Grant	Objekt
Saaja tulu	43	3888, 381	Ei	Ei	Ei
Saaja kulu	43	15,41,450,50,55,60,601000,601002	Ei	Ei	IN-kood*

*IN-koodid on nõutavad eelarve kontode 15 (investeeringud) ja 450 (investeeringutoetused) planeerimisel

Muud eespool nimetamata tulude planeerimisel võib kasutada eelarve liiki 45 ja eelarve kontot 3880, 3882 või 3888. Üldjuhul ei ole need tulud ette teada ning jäetakse seetõttu planeerimata.

Kontakt: sille.preimer@fin.ee

Viimati uuendatud 12.08.2022

5.1.5. Finantstulud

Finantstulude hulka loetakse finantsinvesteeringutelt teenitud intresse, omanikutulu (dividend, kasumieraldis) ja muid finantsinvesteeringutega otseselt seotud tulusid.

Finantstulud planeeritakse liigiga 10 eelarve kontodel 652 "Tulem osalustelt", 655 "Tulu hoiustelt ja väärtpaberitelt" ja 658 "Muud finantstulud".

- Eelarve kontol 652 planeeritakse dividenditulu osalustelt. Muud tulud seoses osalustega planeeritakse **finantseerimistehinguna eelarve kontol 150.**
- Eelarve kontol 655 planeeritakse hoiuste ja väärtpaberitega seotud tulud (nt dividendid NIBilt, milles riigi osalus on alla 20%).
- Eelarve kontol 658 planeeritakse antud laenude intressitulu. Samuti planeeritakse kontol 658 muud finantstulud (nt kasumieraldis Eesti Pangalt, kes on iseseisev avalik-õiguslik organisatsioon, riik ei ole Eesti Panga osanik).

Finantstulud planeeritakse tekkepõhiselt (st perioodis, milles eest nad on arvestatud) sõltumata nende

tasumise hetkest. Intresside ja dividendide nõude tekkimise hetk on enamasti samas eelarve perioodis, mil need välja makstakse, mistõttu kassa- ja tekkepõhise eelarve planeerimisel olulisi erinevusi ei ole.

Näide: intressitulud - Asutus on väljastanud laenu summas 1 miljon eurot intressimääraga 5% aastas. eelarves planeeritakse intressitulu summas 50 000 eurot, sõltumata sellest, millal intresse tasutakse. Juhul, kui intresside laekumine on ebatõenäoline, korrigeeritakse tulu prognoosi tõenäoliselt laekumata jääva summa võrra.

Näide: dividenditulud - Dividenditulusid (ka superdividendid) planeeritakse tekkepõhises eelarves lähtudes dividendide väljakuulutamise hetkest (mitte nende laekumise hetkest). Üldjuhul langeb dividendide väljakuulutamine ja nende maksmine samasse eelarveaastasse, mistõttu erinevusi võrreldes dividenditulu laekumisega ei teki.

Kontakt: sille.preimer@fin.ee

Viimati uuendatud 13.11.2023

5.2. Saadud ja antud toetused

Saadud ja antud toetustena käsitletakse juriidiliste ja füüsiliste isikute, avaliku sektori asutuste või rahvusvaheliste organisatsioonide (nt Euroopa Liidu) poolt saadud või neile antud raha, mille eest ei anta või saada otseselt vastu kaupu ega teenuseid.

Antud ja saadud toetusi **ühelt riigiasutuselt teisele** (varasem liik 42) eelarvesse **ei planeerita**.

Saadud ja antud toetusi eristatakse nende rahastamisallika järgi välistoetusteks ja riigisisesteks toetusteks.

Välistoetus on toetus mitteresidendilt, sh rahvusvaheliselt organisatsioonilt, välisriigilt või välisriigi valitsusväliselt organisatsioonilt. Näiteks, Euroopa Liidu struktuurifondide vahendid, Šveitsi ning Euroopa Majanduspiirkonna (EMP) sh. Norra vahendid.

Välistoetuse (toetus eelarve liikidega 40 ja 41) planeerimise põhimõtted ja eelarve täitmise näited leiab käsiraamatu peatükkidest 5.6 „Välisvahendite planeerimine“ ja 5.7 „Liikide 40-60 planeerimine alates 2022“.

Riigisisene toetus on toetus residentidelt, sh teistelt avaliku sektori üksustelt, ja riigieelarvelistest vahenditest saadud ja antud toetused.

Riigisisese (kodumaise) toetuse (saadud ja antud toetus liigiga 43) planeerimise ja eelarve

täitmise näited leiab käsiraamatu peatükist 5.7 „Liikide 40-60 planeerimine alates 2022“.

Saadud toetust planeeritakse eelarve kontol 358, kui saadud toetus ei ole välistoetus ning see ei ole saadud valitsemisalade riigiasutuselt, ja eelarve kontol 359 kui toetus on välistoetus.

Antud toetuse planeerimine sõltub sellest, kas tegemist on **sotsiaaltoetuse** (eelarve konto 41), **tegevustoetuse** (eelarve konto 452) või **projektipõhise toetusega** (eelarve konto 450) (üldeeskirja § 24 kasutab mõistet „sihtfinantseerimine“).

Investeeringuteks antavatele toetustele lisatakse **objektikood (IN-kood)**. **IN-koodi kasutatakse,** kui toetusest on hinnanguliselt 75% või rohkem investeeringuteks (ehk põhivara soetuseks). Investeeringutoetuse planeerimisest vaata ka ptk 5.4 “**Investeeringute, sh investeeringutoetuste planeerimine**“.

Sotsiaaltoetus on toetuse andmine riigieelarvest füüsilistele isikutele, v.a. ettevõtluseks. Sotsiaaltoetuste hulgas kajastatakse ka füüsilistele isikutele määratud stipendiumid, preemiad ja rahalised autasud. Sotsiaaltoetused on nt vanaduspension, sünnitoetused, lapsetoetused, õppetoetused, ajateenijate tasud ja toetused.

Antud sotsiaaltoetusi **planeeritakse kuluna tekkepõhiselt perioodis, mille eest sotsiaaltoetus on määratud**. Kuna enamasti makstakse sotsiaaltoetusi samas eelarveperioodis, mille eest need on määratud, siis ei erine tekkepõhiselt planeeritud sotsiaaltoetuste kulu oluliselt kassapõhisest kulust.

Sotsiaaltoetuste andmist eelarve kontol 41 planeerib asutus, kes maksab toetusi füüsilistele isikutele (v.a oma töötajatele). Oma töötajatele arvestatakse mitmesuguseid hüvitisi eelarve kontol 50, näiteks eripensionite ja pensionisuurenduste makseid, hüvitist hukkumise, vigastuse või muu analoogse juhtumi eest. Erandiks on Sotsiaalkindlustusameti makstavad eripensionid ja pensionisuurendused (pensionieraldised, üldeeskirja konto 206040), mida planeeritakse eelarve kontol 41. Pensionieraldiste puhul planeeritakse nende väljamaksed.

Kui sotsiaaltoetuste väljamaksja ei ole riigiasutus (nt KOV toimetulekutoetused), siis antakse vahendid sotsiaaltoetuste maksmiseks seadusejärgsele väljamaksjale ja vahendid kavandatakse eelarve kontol 452. Sotsiaalmaksu edasiandmist riikliku pensionikindlustuse vahendite maksmiseks planeeritakse liigiga 51 eelarve kontol algusega 60.

Sotsiaaltoetusi planeeritakse:

- liigiga 10 (kui kohustus tuleneb seadusest ning kulu arvestuse alused on määratud seaduses, nt erinevad peretoetused);
- liigiga 20 (nt riiklikud preemiad, stipendiumid);

- liikidega 40–44 (kui toetust makstakse vastavate tulude laekumise korral).

Sotsiaaltoetuste planeerimisel liigiga 10 on objektikoodi lisamine nõutav.

Tegevustoetus on antud ja saadud toetus, mis antakse saajale lähtudes tema põhikirjalistest ülesannetest ja arengudokumentides määratud eesmärkidest. Tegevustoetuse puhul toetuse andja ei sätesta rangeid piiranguid toetuse kasutamiseks ega nõua detailset aruandlust toetuse kasutamisel tehtud kulutuste kohta. Saadud ja antud tegevustoetust **planeeritakse kassapõhiselt toetuse maksmise/laekumise hetkel.**

Riigieelarve baasseaduse alusel antud riigieelarvelise tegevustoetuse saaja saab olla ainult keskvalitsuse juriidiline isik. Kui mõne muu valdkondliku seaduse alusel on reguleeritud tegevustoetuse andmine, siis tuleb juhinduda muust seadusest, st toetuse saajaks on seaduses märgitud isikud või asutused. Seega on võimalik ka teiste juriidiliste isikute rahastamine tegevustoetusena, kui toetus vastab sealjuures tegevustoetuse tunnustele.

Näited tegevustoetustest:

- MKM poolt EISAle majanduskulude katteks antav toetus;
- HTM poolt õppeasutustele antav õppurite arvust lähtuv toetus;
- Kohalikele omavalitsustele riigieelarvest antav toetus- ja tasandusfond.

Liikmemaksud planeeritakse liigiga 20 eelarve kontol 452 ning lisatakse objektikood SE000003. Euroopa Liidu liikmemaks planeeritakse Vabariigi Valitsuse osas liigiga 10, eelarve kontol 452 ja lisatakse objektikood SE000008. Liikmemaksud kehtestatakse tavaliselt iga-aastase või mingi muu perioodi tasuna (Euroopa Liidu liikmemaksu arvestatakse ja tasutakse igakuiselt). Need kajastatakse **selle perioodi kuludes, mille eest need on ette nähtud**. Üldjuhul langeb nende tasumise tähtaeg samuti samasse perioodi, mille eest need tasumisele kuuluvad, mille tõttu tekkepõhine periood ei erine raha ülekandmise perioodist.

Toetused kohalike omavalitsuse (KOV) üksustele

Riigieelarves planeeritakse kõik toetusfondi (RES § 48) meetmed Vabariigi Valitsuse eelarve osas kohaliku omavalitsuse üksuste toetusfondi all. Toetusfondi toetused planeeritakse üldjuhul liigiga 20 eelarve kontol 452 ja eristatakse objektikoodiga SE000024.

Tasandusfond planeeritakse (RES § 47) liigiga 20 eelarve kontol 452 ja eristatakse objektikoodiga SE000023.

Juhtumipõhised toetused (RES § 50) on valdkondade arendamisega seotud sihtotstarbelised toetused ja need kajatatakse ministeeriumi valitsemisala eelarves. Juhtumipõhised toetused planeeritakse liigiga 20 eelarve kontol 450.

Tulenevalt riigieelarve seadusest (**RES § 51**) peavad KOV-ile pandud riikliku ülesande kulude hüvitamise vahendid olema muudest riigieelarve vahenditest eristatud.

Projektipõhine toetus on teatud projektipõhisel sihtotstarbel saadud ja antud toetus, mille puhul määratakse selle eesmärk koos mõõdikutega (eesmärgi täitmise jälgimiseks), ajakava ja rahaline eelarve. Projektipõhisel sihtotstarbel saadud või antud toetuse kasutamine peab vastama toetuse andja poolt seatud tingimustele.

Projektipõhine toetus **planeeritakse tekkepõhiselt**, see tähendab perioodi, millal planeeritakse teha sellest projektist kulutusi.

Riigisisest projektipõhist toetust on võimalik anda riigieelarve baasseaduses kehtestatud ministri tingimuste alusel (baasseadus võimalike toetuse saajate ringi ei piira) või valdkondlikus seaduses või selle alusel kehtestatud tingimustel.

Näited projektipõhistest toetustest:

- Euroopa Liidu fondidest saadavad toetused, millel on konkreetne eesmärk ja eelarve;
- Riigiasutuse poolt mittetulundusühingule konkreetseks otstarbeks antud toetus, mille eesmärgipäraste kulude kasutamise kohta on riigiasutus kehtestanud tingimused ja korra.

Näide: saadud projektipõhise toetuse planeerimine

Asutus plaanib aastatel 2026-2027 teha investeeringu summas 20 miljonit eurot (mõlemal aastal 10 miljonit), millest 70% (14 miljonit) kaetakse Euroopa Liidu toetusega. 8 miljonit laekub 2026, 5 miljonit 2027 ja 1 miljon 2028. Tulu ja investeering planeeritakse samas perioodis. Asutus kajastab oma eelarves järgmised summad:

- 2026: tulu EL toetustest *(eelarve konto 359, eelarve liik 40)* 7 miljonit (70% tehtud investeeringust); investeering (*eelarve konto 15*) kokku 10 miljonit, sh 7 miljonit *liigiga 40* ja 3 miljonit *liigiga 20*.
- 2027: tulu EL toetusest *(eelarve konto 359, eelarve liik 40)* 7 miljonit (70% tehtud investeeringust); investeering 10 miljonit, sh 7 miljonit *liigiga 40* ja 3 miljonit *liigiga 20*.

- 2028: tulu EL toetusest ei planeerita.

Näide: saadud toetuse (projektipõhine toetus) vahendamine

Juhul, kui eeltoodud näites oleks toetuse vahendamine, kajastatakse eelarves järgmisi summasid:

- 2026: tulu EL toetustest *(eelarve konto 359, eelarve liik 41)* 7 miljonit; kulu edasiantavatest toetustest 7 miljonit *liigiga 41*.
- 2027: tulu EL toetustest 7 miljonit; kulu *(eelarve konto 450)* edasiantavatest toetustest 7 miljonit *liigiga 41*.
- 2028: tulu ega kulu EL toetusest ei planeerita

Näide: antud projektipõhise toetuse planeerimine

Sotsiaalministeerium annab MTÜle toetust aidsivastase kampaania läbiviimiseks kokku summas 20 000 eurot. Kampaania viiakse läbi 2026-2027, 50% toetusest makstakse kampaania alguses ja ülejäänud 50% pärast kampaania lõpetamist. Eeldatavasti viiakse 80% kampaaniast läbi 2026 ja 20% 2027 aasta jooksul.
Sotsiaalministeerium planeerib 2026 eelarves kulu 16 000 eurot (80% kogukulust) ja 2027 eelarves kulu 4 000 eurot (20% kogukulust) *liigiga 20* eelarve kontol 450.

Kontakt: Rahandusministeerium sille.preimer@fin.ee

Viimati uuendatud 23.12.2025

5.3. Kulude planeerimine

Eelarve kulud on eelarveperioodi tekkepõhised kulud, mis on vajalikud selleks eelarveperioodiks seatud eesmärkide täitmiseks ja vajalike tegevuste tegemiseks.

Tegevuspõhises eelarves planeeritakse kulud (v.a käibemaksukulu) teenuste kaupa ja esitatakse

riigieelarves programmi tegevuste, programmide ja tulemusvaldkondade lõikes.

Käibemaksukulu planeeritakse liigil 10, välja arvatud tuludest sõltuvate vahendite käibemaks (kajastatakse sama eelarve liigiga). Juhul, kui eelarve liikidega 40 ja 43–45 seotud käibemaks on vastava rahastamisallika tingimuste kohaselt abikõlbmatu, siis abikõlbmatu käibemaks kajastatakse eelarve liigil 10. Käibemaksukulu esitatakse riigieelarves valitsemisala kohta kokku.

Tegevuskulud on kulud, mis ei ole investeerimis- ega finantseerimistehingud. Tegevuskulud jagunevad antud toetusteks (eelarve kontod 41, 450 ja 452), tööjõukuludeks (eelarve konto 50), majandamiskuludeks (eelarve konto 55) ja muudeks kuludeks (eelarve kontod 60, 600, 61, 650).

Tegevuskuludena on üldjuhul lubatud näidata ainult riigiraamatupidamiskohustuslase üksuse tegevusega seotud kulusid.

Kontakt:sille.preimer@fin.ee

Viimati uuendatud 13.04.2023

5.3.1. Sotsiaaltoetused, toetused KOVidele, liikmemaksud

Alates 23.12.25 on vastav sisu leitav peatükist 5.2 **Saadud ja antud toetused**.

Viimati uuendatud 23.12.2025

5.3.2. Tööjõukulud

Tööjõukuludeks on töötasud (töötajatele makstavad palgad, lisatasud, preemiad, puhkusetasud ja muud hüvitised töötajatele ning nendega kaasnevad sotsiaal- ja töötuskindlustusmaksed) ning erisoodustused ja nendega kaasnevad tulu- ja sotsiaalmaks. Tööjõukulude hulka loetakse ka koondamistasud, puhkusetasu kohustuste muutus aasta alguse ja lõpu vahel.

Näide – tööjõukulud
Eelarveaasta tööjõukulud sisaldavad:

- Asutuse kõigi töötajate aasta palk (st kuupalk x 12), sõltumata väljamakse ajast. Eelarvesse planeeritakse ka teadaolevaid või prognoositavaid palga- ja töötajate arvu muutusi. Puhkusetasu enamasti eraldi ei prognoosita, kuna juhul, kui töötajad võtavad oma puhkuse eelarveaasta jooksul välja, sisaldub see töötaja aastapalga (st 12 kuu palga) sees. Kui asutus võimaldab töötajatele olulisel määral puhkusepäevade õiguse edasilükkamist järgmistesse aastatesse, võib tekkida vajadus puhkusetasu kohustuste muutust eraldi prognoosida.

- Tõenäolised eelarveaasta eest makstavad boonused, lisatasud, ja muud hüvitised, sõltumata väljamakse ajast (näit. 2022. aasta jaanuaris 2021. aasta eest makstav boonus peaks kajastuma 2021. aasta eelarves).

- Koondamistasud, kui need on eelarve koostamise ajaks teada või prognoositavad.

- Sotsiaal- ja töötuskindlustusmaksed kõigilt eelnevatelt tasudelt sõltumata nende maksmise ajast. Juhul, kui maksumäärad muutuvad, tuleb seda arvesse võtta nende planeerimisel.

- Pensionieraldiste väljamakseid, mille arvestamisel lähtutakse Riigi Tugiteenuste Keskuselt saadavatest sisenditest (liik 10). Pensionieraldised planeerib eripensionite ja pensionisuurenduste väljamaksja (SOM, Presidendi Kantselei). Sotsiaalkindlustusameti makstavad pensionieraldised planeeritakse sotsiaaltoetusena (eelarve konto 41).

- Erisoodustused ja nendelt arvestatud maksud on **Tulumaksuseaduse § 48** alusel oma töötajatele, samuti nende abikaasadele, vanematele või lastele tehtud erisoodustused (nt elusasemekulude katmine, õppelaenude kustutamine, üle piirmäära lähetuskulude katmine). Majandamiskuludega seotud erisoodustuse käibemaksukulu, mis erisoodustuse definitsiooni alusel kuulub samuti maksustamisele kui erisoodustus, planeeritakse eelarve kontol 50 (mitte kontol 601000).

Tööjõukulud planeeritakse eelarve kontol 50 ja üldjuhul liigiga 20. Juhul, kui tööjõukulud on otseselt seotud tuludega, siis planeeritakse need liigiga 40 - 44.

Kõrgemate riigiteenijate ametipalkade seaduse alusel planeeritud tööjõukulud ja pensionieraldiste väljamaksed võib planeerida liigiga 10 (vt **3.4.2 "Eelarve liik"**) koos objektikoodiga.

Näide: pensionieraldiste väljamaksmise planeerimine

Planeerimine	Liik	Eelarve konto	TP	Grant	Objekt

Pensionieraldiste väljamakse	10	50, 41	Ei	Ei	Objektikood on nõutav

Pensionieraldiste moodustamise kulu kontogruppides 5009 ja 6508 objektikoodiga SE000036 ei planeerita ning nende kulude täitmist KAISi ei viida. Tegelik kulu näidatakse RETA osas „Korrigeerimised“, samas osas võetakse tagasi väljamaksed, mis KAISis kajastatakse kuluna. Väljamaksed, mis tuleb täitmisena KAISi viia, kajastuvad kontol 20604000 rahavoo koodiga 06, eelarve kontoks KAISi sisestamisel märgitakse 500.

Kontakt: sille.preimer@fin.ee

Viimati uuendatud 08.11.2023

5.3.3. Majandamiskulud

Majandamiskulud (eelarve konto 55) on kulud vastavalt üldeeskirja kontoklassile 55, nt bürootarbed, kinnisvara haldamis- ja üürikulud, sideteenused, transpordikulud, infotehnoloogilised kulud, koolituskulud jne. Majandamiskuludes kajastuvad kasutusrendi kulud, kuid ei kajastu kapitalirendi lepingutega kaasnevad väljaminekud (need kajastuvad investeerimis- ja finantseerimistehingutena).

Majandamiskulusid planeeritakse perioodis, millal need tekivad (st millal saadi vastav teenus või tarbiti lattu varem soetatud kaup või saadi ostmisel kuluks arvatav kaup), sõltumata sellest, millal saadakse vastav arve või selle eest tasutakse.

Majandamiskuludena kajastatakse alates 2027. aasta eelarvest maksu-, lõivu- ja trahvikulud vastavalt üldeeskirja kontogrupile 6010 (v.a käibemaksukulud), kulud ebatõenäoliselt laekuvatest nõuetest (v.a maksu-, lõivu- ja trahvinõuetest) vastavalt üldeeskirja kontorühmale 605 ning muud tegevuskulud vastavalt üldeeskirja kontorühmale 608 (v.a varude allahindlus ja valuutakursivahed).

Näide: koolituskulude kajastamine
Asutus sõlmib 2021. aasta oktoobris lepingu koolituste tellimiseks summas 10 000 eurot. Koolitused viiakse läbi 2021 novembris-detsembris. Koolituste arve väljastatakse 10.01.2022 ning selle eest tasutakse 2022 veebruaris.
Eelarves planeeritakse koolitustega seonduvat kulu 2021, kuna see on eelarveaasta, mil vastav teenus saadakse. Arve kuupäev ja selle tasumise kuupäev ei mõjuta vastava kulu kajastamise hetke.

Näide: kasutusrendi kulude kajastamine
Asutusel on sõlmitud hoone üürileping 5 aastaks igakuiste maksetega 20 000 eurot kuus. Eelarves

planeeritakse aasta rendikulu 12 x 20 000 = 240 000 eurot, sõltumata rendimaksete tegemise hetkest. Juhul, kui lepingust tulenevalt korrigeeritakse lepingu perioodil rendimaksete suurust (nt inflatsiooni võrra), tuleb tõenäolist korrigeerimist võtta arvesse rendikulu planeerimisel.

Välislähetuse kulude hüvitised

Välislähetuste kulude hüvitisi eelarvesse ei planeerita.

Lõpliku eelarve kujunemine

Andmed leitakse aruandest EA009 tulu eelarve konto põhjal, st kui tulu eelarve konto on 3591. Vajalikud teisendused tehakse KAISis.

Näide: välislähetuste kulude hüvitamiseks saadud kulude eelarve korrigeerimine

RIB stsenaariumis	Liik	Eelarve konto	TP	Grant	Objekt
Saaja kulu*	20, 44, 43	55	Ei	Ei	Vajadusel

*Üldjuhul kajastatakse tulu eelarve liigil 20, mis võib täiendada objekti koodiga. Samuti võivad lähetuskulude hüvitised kaasneda majandustegevusest saadud tulu arvel tehtavate kuludega (liik 44) või muude tulude arvel tehtavate kuludega (liik 43).

Eelarve täitmise kajastamine

Tegelike kulude maht kajastatakse lähtudes SAPis kajastatud tuludest kontol 35002006, mis viiakse KAISis eelarve täitmisena kontole 3591 (v.a riigisisese tehingupartneri koodiga kajastatud tulu). Kulude viimisel KAISi teisendusi ei tehta.

Pikaajalised lepingud

Pikaajaliste teenuse osutamise lepingutega kaasnevat kulu jagatakse perioodide vahel, mil vastavat teenust saadakse.

Näide: pikaajaline teenuse ostmise leping
Asutus sõlmib 2021 a detsembris 2-aastase IT-süsteemide hooldusLepingu aastateks 2022–2023 kogumaksumusega 1 miljon eurot, millele lisandub käibemaks 20%. Lepingu eest tasutakse pärast teenuste osutamist 2024 jaanuaris.

Eelarves planeeritakse nii 2022 kui 2023 eelarves kulu 500 000 eurot, lisaks planeeritakse mõlemasse aastasse kaasnev käibemaksukulu 20%, st 100 000 eurot kummassegi aastasse (eeldusel, et mõlemal aastal osutatakse teenust ligikaudu samas mahus – osutatud teenuse maht võib olla iga-aastaselt sama, kuna seda eraldi dokumendi alusel hiljem ei fikseerita, või kui seda peaks fikseerima kas üleandmis-vastuvõtu akt või mõni muu raamatupidamise dokument, siis lähtudes sellest dokumendist), sõltumata sellest, millal leping sõlmiti või selle eest tasuti. Käibemaksu planeeritakse eraldi kontol 601000.

Varud

Alates 2027.a eelarvest planeeritakse varud kuluna eelarve kontol 55 perioodis, kui varud lattu soetatakse, st kui kaubad võetakse lattu arvele. Objekti kood lisatakse, kui see on olnud ka varem nõutav (kui riigieelarve kulu kajastati siis, kui varud kanti raamatupidamises kuluks). Varude soetusega seotud käibemaksukulu planeeritakse kontol 601000 soetuse aastal käibemaksu planeerimise liikide üldreegli alusel (vt **5.3 „Kulude planeerimine“**).

Näide: varude planeerimine
Asutus soetab 2027.a lõpus varud summas 100 000 eurot, mille eest tasutakse 2028 jaanuaris ning varud kasutatakse eeldatavalt nelja aasta (2028 - 2031) jooksul. 2027.a eelarves planeeritakse varude soetamine summas 100 000 eurot.

Eelarvesse ei planeerita (ja eelarve täitmises ei kajastata) olemasolevate varude muutust, st juba soetatud varude andmist teisele asutusele (ükskõik, kas valitsemisala sees, valitsemisalade vahel, k.a asutustele, kelle eelarvet ei kajastata riigieelarves). Eelarve muudatuseks loetakse, kui muutub asutus (või valitsemisala), kes on planeerinud eelarvesse varu ostmise (varu soetuse).

Varude müüki planeeritakse nagu põhivara müüki, müügisummas, arvestamata müüdud varude jääkväärtuse mahakandmist, eelarve kontol 381 (vt **5.1.4 "Muud tulud**").

Üleminek uuele eelarvestamise põhimõttele

2027.a eelarves planeeritakse varud, kui 2027. aastal kavandatakse varude soetamine. Kuni 2026. aastani soetatud varude kuludesse kandmist alates 2027.aasta eelarvest enam ei planeerita. See tähendab, et nii eelarves kui ka eelarve täitmises jäävad kajastamata varem soetatud varude kuluks kandmised.

Üldjuhul soetatakse varusid aasta jooksul ligikaudu samas summas, kui neid kuluks kantakse. Seetõttu ei tekita arvestuspõhimõtte muudatus riigieelarve kulude olulist muutust võrreldes varasematel aastatel eelarvestatud ja kajastatud kuludega. Lisakulu võib tekkida siis, kui on vaja hüppeliselt varusid täiendada. Kaitseotstarbelistel varudel ei muutu arvestuspõhimõte.

Väheväärtuslik vara

Majandamiskuludeks loetakse ka väheväärtusliku vara soetamist – vastavat kulu planeeritakse vara soetamise hetkel. Väheväärtuslikuks varaks loetakse vara soetusmaksumusega alla põhivara arvele võtmiseks kehtestatud piirmäära.

Näide: väheväärtusliku vara planeerimine
Asutus soetab 2021 lõpus kontorimööblit maksumusega alla 2000 euro. Mööbli eest tasutakse 2022 jaanuaris. Eelarves planeeritakse mööbel kuluna selle soetamise aastal ehk 2021.

Põhivara remont ja hooldus

Majandamiskuludeks loetakse põhivara remonti ja hooldust, kuid ei loeta põhivara soetamist ja parendusi (need kajastuvad investeeringute eelarves). Põhivara parendusteks loetakse tehtud töid väärtusega alates põhivara soetamise piirmäärast, mida kasutatakse tulevikus rohkem kui ühe aasta jooksul. Täiendavad juhised, mis aitavad eristada põhivara remonti ja hooldust (ehk majandamiskulusid) parendustest (ehk investeeringutest) on toodud **üldeeskirjas § 43** ja **RTJ-s 5**.
Majandamiskuludeks (eelarve konto 55) ei loeta põhivaralt arvestatud amortisatsiooni (liik 60, eelarve konto 61).

Näide: põhivara remont ja hooldus
Asutus planeerib 2021 aasta jooksul värvida seinu ja vahetada tapeete ühes hoones (eeldatav maksumus 3500 eurot) ja vahetada katus ühes teises hoones (eeldatav maksumus 50 000 eurot). Seinte värvimine ja tapeedi vahetamine loetakse remondikuluks ning planeeritakse majandamiskulude eelarves. Katuse vahetus suurendab oluliselt hoone kasulikku eluiga, mistõttu seda loetakse parenduseks ning planeeritakse investeeringute eelarves.

Kontakt: Rahandusministeerium sille.preimer@fin.ee

Viimati uuendatud 16.12.2025

5.3.4. Muud kulud

Muud tegevuskulud

Muud tegevuskulud (eelarve konto 60) on alates 2027. aasta eelarvest edasiantavad maksud, lõivud, trahvid, muud seadusjärgsed tasud.

Riigisaladusega kaetud vahendid (eelarve kontol 600) on sellised kulud ja investeeringud (sh käibemaks), mis on seaduse ja määruse järgi salastatud teave.

Põhivara amortisatsioon ja ümberhindlus (eelarve konto 61, liik 60) planeeritakse ja esitatakse eelarveandmete hulgas, lähtudes raamatupidamisest saadud andmetest ja võttes arvesse täiendavaid põhivara soetusi, müüke ja mahakandmisi (kui need on teada), mis muudavad prognoositavat eelarveaasta amortisatsiooni. Põhivara täiendavaid allahindlusi, sh nende mahakandmisel tekkivat täiendavat kulumit eelarvesse ei planeerita. Riigieelarves ei esitata amortisatsioonikulu.

Intressikulu ja muud finantskulud(eelarve konto 650) hulka loetakse laenudelt (liik 10), kapitalirendikohustustelt (liik 20) ja muudelt võlainstrumentidelt tasutavaid intresse ja viiviseid, aga ka muudelt diskonteeritud pikaajalistelt kohustustelt arvestatud intresse. Eelarvesse ei planeerita pensionieraldiste muutuselt arvestatud intressikulu (eelarve konto 650, eelarve objekt SE000036).

Finantskulusid planeeritakse tekkepõhiselt (st perioodis, mille eest nad on arvestatud) sõltumata nende tasumise hetkest. Liigi 10 kasutamisel lisatakse objektikood.

Näide: intressikulud
Asutusel on laen summas 1 miljon eurot intressimääraga 5% aastas ja tähtajaga 3 aastat. Eelarves planeeritakse igal eelarveaastal intressikulu summas 50 000 eurot, sõltumata sellest, millal intresse tasutakse.

Kontakt: sille.preimer@fin.ee

Viimati uuendatud 03.04.2024

5.3.5. Kinnisvarakulud

Kinnisvarakulude eelarvestamine alates RE2026

Keskvalitsuse hoonestatud kinnisvara kulude eelarvestamisel on aluseks hoonete tegelike kinnisvarakulude (konto 5511) suurus (edaspidi ka $KV_{tegelik}$), Riigi Kinnisvara ASi (RKAS) üürisummade prognoos ja Riigi kinnisvararegistri andmed. Selleks analüüsitakse tegelikke kinnisvarakulusid kahes kogumis:

1. Riigi Kinnisvara AS-le makstud kapitali- ja remondikomponent (edaspidi ka KV_{komp})
2. Muu kinnisvarakulu (edaspidi ka KV_{muu})

Valemina väljendatuna:

$KV_{tegelik} = KV_{komp} + KV_{muu}$

RES/RE protsessis aastal N (jooksev aasta) eelarvestatakse kinnisvarakulud aastaks N+1 (järgmine aasta). Arvestuse aluseks võetakse tegelikud kinnisvarakulud aastal N-1 (eelmine aasta). Järgmise aasta kinnisvarakulude eelarvesisend kujuneb KV_{komp} ja KV_{muu} jaoks erinevalt:

1. KV_{komp} eelarvesisendi annab Rahandusministeeriumi riigihalduse osakond konkreetse eelarveaasta täissummana

   KV_{komp} summasid ei loeta valitsemisala tavapäraste (koodivabade) piirmääraga vahendite osaks. Need summad planeeritakse eelarvesse koodivabadele piirmääraga vahenditele lisaks vastavalt konkreetse eelarveaasta kohta tehtud RKASi prognoosile. Riigi Kinnisvara AS-le kapitali- ja remondikomponendina makstavat kulu kajastatakse eelarves SE000028 koodil. Konkreetsel SE koodil olevast eelarvest võib väljamakseid teha vaid RKASile. Eelarvereale jäävat jääki järgmisesse aastasse üle ei kanta.

2. KV_{muu} eelarvesisend annab Rahandusministeeriumi riigihalduse osakond koodivabade piirmääraga vahendite summa muutusena. KV_{muu} muutuse suurus järgmise aasta (so N+1) jaoks leitakse eelmise aasta (so N-1) KV_{muu} tegeliku kulu indekseerimisel eelmise aasta eluaseme hinnaindeksi muutuse (mis on THI osa) võrra, kuid mitte rohkem, kui 3% võrra. Kui eluaseme hinnaindeksi muutus on negatiivne, siis eelarvet ei muudeta.

   N+1 aasta koodivabade piirmääraga vahendite suurenemine = $KV_{muu\ (N-1)} *$ eluasemeindeks $_{(N-1)}$, kusjuures protsentuaalselt
   0% <= koodivabade piirmääraga vahendite suurenemine <= 3%
   Kokku kujuneb valitsemisala kinnisvarakulude eelarvesisend järgmise valemiga:
   Eelarvesisend = koodivabade piirmääraga vahendite suurenemine + $KV_{komp\ (N+1)}$

Valitsemisala võib ise otsustada, millistes asukohtades ja millises ulatuses ta hooneid kasutab. Sellistest otsustest tulenev kasutatava hoonepinna muutumine (suurenemine, vähenemine, kolimine teise hoonesse) ja vastav kinnisvarakulude muutumine kajastub valitsemisala kinnisvaraeelarves järgmiste RES/RE protsesside käigus, arvestades eeltoodud põhimõtteid.

Kui valitsemisala koodivabadest piirmääraga vahenditest tehtavad kinnisvarakulud KV_{muu} selle tulemusel vähenevad, siis vabanenud vahendite osa kasutamist juhib valitsemisala samaväärselt ülejäänud vahendite kasutamisega.

Kui valitsemisala koodivabadest piirmääraga vahenditest tehtavad kinnisvarakulud KV_{muu} selle

tulemusel suurenevad, peab valitsemisala leidma lisakuludele ise katteallika. Järgmiste aastate RES/RE protsessi käigus suurendab see baasi, mille pealt arvutatakse kinnisvarakulude eelarve indekseerimine, kuid indekseerimisaluste kulude kasvu peab katma valitsemisala ise.

Kui asutus kolib RKASilt üüritud hoonest muusse hoonesse, mille kogukulud ületavad RKASi kapitali- ja remondikomponentideta üürisummat, siis võidakse kapitali- ja remondikomponent osaliselt või täielikult suunata asutuse koodivabadesse vahenditesse eeldusel, et keskvalitsuse koondvaates tekib kolimisest kokkuhoid. Sellised koodivabadesse vahenditesse suunamised toimuvad erandlikult ja kooskõlastatakse Rahandusministeeriumi riigihalduse osakonnaga igakordselt juhtumipõhiselt.

Üleminekuperiood korraldusmudeli vahetumisel Riigi Kinnisvara AS-i üürimudeli vastu

Üürimääruse kohaselt on üleminekuperiood kuni kaheaastane periood, mida rakendatakse kinnisvara sisetehingule, kui üürnikuks on see riigiasutus, kes kasutas üürilepingu esemeks olevat kinnisasja enne kinnisasja võõrandamist RKASile. Üleminekuperiood lõpeb üürilepingu või sellele eelnevalt sõlmitud haldusteenuse lepingu jõustumisele järgneva aasta 31. detsembril ja selle kestel on kasutustasu suurus kalendrikuus 1/12 riigiasutuse seniste kinnisvara korrashoiuga seotud eelarveliste vahendite suurusest.

Üleminekuperioodi lõppemisel:

- üürisummale lisanduvad kapitali- ja remondikomponent antakse eelarvesse piirmääraga vahenditele lisaks vastavalt konkreetse eelarveaasta kohta tehtud RKASi prognoosile. RKASile makstavat kapitali- ja remondikomponendi kulu kajastatakse eelarves SE000028 koodil. Konkreetsel SE koodil olevast eelarvest võib väljamakseid teha vaid RKASile. Eelarvereale jäävat jääki järgmisesse aastasse üle ei kanta.

- Kui üleminekuperioodi järgne prognoositud kuu koguüür ületab üleminekuperioodi kasutustasu (mis on juba koodivabades piirmääraga vahendites olemas), millele on juurde arvestatud kapitali- ja remondikomponentide jaoks eelarvesse planeeritavad summad, siis puudujääv summa planeeritakse koodivabadesse piirmääraga vahenditesse lisaks.

Riigile kuuluva hoone korraldusmudeli vahetumine Riigi Kinnisvara AS-i haldusmudeli vastu

Riigile kuuluva hoone korraldusmudeli vahetumisel RKASi haldusmudeli vastu rakendatakse osalt sarnaseid põhimõtteid, kui RKASi üürimudeli üleminekuperioodi järgsete kulude eelarvestamisele. Kui haldusmudeli rakendumise järgsed prognoositavad kulud ületavad koodivabades piirmääraga vahendites olemas olevaid vahendeid, siis puudujääv summa planeeritakse koodivabadesse piirmääraga vahenditesse lisaks Rahandusministeeriumi riigihalduse osakonna kooskõlastusel.

Erasektorist üüritud hoonest Riigi Kinnisvara AS-ile kuuluvale pinnale kolimine

Kui asutus kolib erasektorist üüritud pinnalt RKASilt üüritavale pinnale, mille kuu koguüür ületab erasektori pinnal tasutud üüri (mis on juba koodivabades piirmääraga vahendites olemas), millele on juurde arvestatud kapitali- ja remondikomponentide jaoks eelarvesse planeeritavad summad, siis puudujääv summa planeeritakse koodivabadesse piirmääraga vahenditesse lisaks üürniku ettepanekul ja Rahandusministeeriumi riigihalduse osakonna kooskõlastusel.

Ühislepingutega hooned

Hoonete, kus rakendatakse ühislepinguid (riigi esindajaks RKASiga sõlmitud lepingus ehk lepingu hoidjaks on nt Rahandusministeerium ning kogu maja kulud eelarvestatakse seetõttu Rahandusministeeriumi eelarvesse), kinnisvarakulusid eelarvestatakse erandina nii KV_{komp+} KV_{muu} osas ühtselt vastavalt KV_{komp} eelarvestamise põhimõtetele. Neid summasid ei anta valitsemisala tavapärastesse koodivabadesse piirmääraga vahenditesse, vaid eelarvestatakse kogusummana vastavalt RKASi esitatud prognoosile ja kajastatakse eelarves SE000028 koodil. Ühislepingutega hoonetes pindade kasutusse andmisest laekuvad tulud kajastatakse samuti SE000028 koodil.
Ühislepinguga hoonete eelarvestamise metoodikat rakendatakse lepingu hoidja ettepanekul ja Rahandusministeeriumi riigihalduse osakonna kooskõlastusel.
Kui asutus kolib ühislepinguga hoonesse, siis tema poolt kasutusse võetava pinna kulud eelarvestatakse edaspidi lepingu hoidja (nt Rahandusministeeriumi) eelarves SE000028 koodil. Selleks suunatakse vastav summa koliva asutuse koodivabadest piirmääraga vahenditest lepingu hoidja eelarvesse. Kui asutuse tegelikud kinnisvarakulud hoones, millest ta ühislepinguga hoonesse kolib, on suuremad ühislepinguga hoones eelarvestatud kuludest, jääb kulude vahe valitsemisala koodivabadesse piirmääraga vahenditesse. Kui asutuse tegelikud kinnisvarakulud hoones, millest ta ühislepinguga hoonesse kolib, on väiksemad ühislepinguga hoones eelarvestatud kuludest, eelarvestatakse kulude vahe lepingu hoidja eelarvesse täiendava summana SE000028 koodil.
Asutus, kes vabastab ühislepinguga hoones pinna, saab kuni vabastatud pinna (ainukasutuses ja proportsionaalne osa ühiskasutuses olevast pinnast) ulatuses vahendid oma eelarvesse järgmistel tingimustel:

- ruumide vabastamine toimub asutuse pinnatõhususe suurendamise eesmärgil;
- sama pinda hakkab kasutama järgmine asutus;
- üleantavate vahendite suurus oleneb selle üüripinna kasutustasu suurusest, mida ühislepinguga hoonesse sissekoliv asutus vabastab.

Kui vabastatud pind jääb kasutuseta, siis vahendeid vabastatud pinna eest asutuse eelarvesse ei anta.

Hoonestatud kinnisvara portfelli suurenemine Vabariigi Valitsuse otsuste alusel

Vabariigi Valitsus võib otsustada uute hoonete kasutuselevõtmise/ehitamise, nt valitsemisala osutatavate teenuste mahu suurenemise vmt eesmärgiga. Investeeringuga kaasnev kapitali- ja remondikomponent eelarvestatakse vastavalt eelpool kirjeldatud KV $_{komp}$ eelarvestamise põhimõttele. Investeeringu tegemisega võib ka kaasneda täiendav kinnisvarakulu (KV $_{muu}$). Täiendav kinnisvarakulu peab lisaks investeeringu maksumusele olema VV vastava investeeringuotsuse materjalides prognoositud ja otsuses peab olema viidatud, et alates hoone valmimisaastast suurendatakse vastavalt kinnisvarakulude eelarvet. Hoone valmimisaasta nihkumisel korrigeeritakse eelarves kinnisvarakuludeks ette nähtavat summat, arvestades eeltoodud (indekseerimise) põhimõtteid.
Kui tegemist ei ole VV otsustatava investeeringuga, siis menetletakse võimalikku kinnisvaarakulude kasvu üldiste RES/RE protsessi reeglite järgi.

Eelarvestatavad asutused

Kirjeldatud eelarvestamise metoodikat rakendatakse riigiasutustele (va Kaitseministeeriumi valitsemisala) ja sihtasutustele, mille RKASile tasutavaid kulusid kuni 2025.a eelarveaastani eelarvestati keskselt Rahandusministeeriumi riigihalduse osakonna poolt. Viidatud sihtasutuste hulka kuuluvad SA Eesti Ajaloomuuseum, SA Eesti Arhitektuurimuuseum, SA Eesti Kunstimuuseum, SA Eesti Maaelumuuseumid, SA Eesti Meremuuseum, SA Eesti Noorsooteater, SA Eesti Spordi- ja Olümpiamuuseum, SA Eesti Tarbekunsti- ja Disainimuuseum, SA Eesti Tervishoiu Muuseum, SA Eesti Vabaõhumuuseum, SA Pärnu Muuseum, SA Teater Vanemuine, SA Tartu Kunstimuuseum, SA Viljandi Muuseum.
Põhiseaduslikele institutsioonidele ja nende haldusala asutustele kohaldatakse ministeeriumi valitsemisala ja riigiasutuse kohta sätestatut.

Kontakt: Riigieelarve osakonna finantstalitus: ram.kants.epo.ro.ft@fin.ee

Viimati uuendatud 11.12.2025

5.4. Investeeringute, sh investeeringutoetuste planeerimine

Investeeringute eelarves (eelarve konto 15, IN-kood) **planeeritakse eelarveaastal kavandatavad materiaalse põhivara** (nt riigi või avalikkuse poolt kasutatavad hooned, infrastruktuuri rajatised, sõidukid), **kinnisvarainvesteeringute** (väljarentimiseks mõeldud maa ja hooned), **immateriaalse põhivara**

(nt tarkvara) **ja bioloogilise vara** (nt mets) **soetused ja olemasoleva põhivara parendused**. Põhivara soetused planeeritakse selle aasta eelarves, mil toimub vara omandi üleminek ostjale. Juhul, kui vara ehitatakse pikema perioodi jooksul (nt suuremahulised infrastruktuuri objektid), planeeritakse investeeringute eelarves igal aastal selle eelarveaasta jooksul ehitatud osa (üleandmis- ja vastuvõtmisakti põhjal).

Materiaalse ja immateriaalse põhivara investeeringu planeerimisel juhindutakse **RTJs 5** ja **üldeeskirjas** sätestatust. Investeeringuks RTJ 5 järgi on kulutused, mis lisatakse materiaalse põhivara soetusmaksumusele. Investeeringuga on tegemist, kui on täidetud kõik järgmised tingimused:

- kulutuse eest saadakse materiaalne vara (hoone, seade vms), mis tõenäoliselt osaleb tulevikus majandusliku kasu tekitamisel või seatud eesmärkide täitmisel;
- kulutuse eest saadud tulemit kasutatakse pikema perioodi jooksul kui üks aasta;
- soetusmaksumus või muu bilansis kajastamise aluseks olev väärtus on usaldusväärselt määratletav;
- kulutuse maksumus on vähemalt **üldeeskirja § 41 lõikes 1** esitatud põhivara kapitaliseerimise alampiirina (ilma käibemaksuta) sätestatud summa (2022. a 5000 eurot, al 2023. a 10 000 eurot). Jooksva hoolduse ja remondiga kaasnevad kulutused planeeritakse eelarves perioodi kuluna.

Riigiasutuste investeeringud planeeritakse riigieelarvesse liikidega 20 või 40–45, eelarve kontole 15 ja kohustuslik on IN-koodi kasutamine. Põhivarade soetusega seotud käibemaksukulu planeeritakse soetuse aasta eelarvesse eelarve kontol 601002 liigile 10 või liikidele 40–45 käibemaksu planeerimise liikide üldreegli alusel, (vt **5.3 „Kulude planeerimine“**).

Näide: materiaalse põhivara soetus
Asutus plaanib 2022. aastal soetada põhivara summas 5 miljonit eurot, millest 4 miljonit tasutakse 2022. aastal ja 1 miljon aastal 2023 peale esialgse garantii möödumist.
2022. aasta investeeringute eelarves planeeritakse põhivara soetusena 5 miljonit eurot, kuna ostja omandab kontrolli vara üle 2022. aastal, sõltumata sellest, et osa ostuhinnast tasutakse järgneval aastal.

Näide: pikaajaline ehitusprojekt
Asutus sõlmib lepingu uue haigla ehituseks. Ehitustööd toimuvad 2022–2024, kokku läheb ehitus maksma 10 miljonit eurot. Iga aasta lõpus akteeritakse teostatud ehitustööde maht ning järgneva aasta algul tasutakse proportsionaalselt tehtud ehitustööde mahule. Eeldatavasti viiakse 2022. aastal läbi 20%, 2023. aastal 70% ja 2024. aastal 10% ehitustöödest.
Investeeringute eelarves planeeritakse põhivara soetusena 2022. aastal 2 miljonit, 2023. aastal 7 miljonit ja 2024. aastal 1 miljon eurot, sõltumata sellest, et tegelikud maksed toimuvad järgnevatel eelarveaastatel.

Põhivara soetamisel **kapitalirendi lepingu alusel** planeeritakse eelarvesse põhivara soetus (liik 20, eelarve konto 15), arvestuslik proportsionaalne amortisatsioonikulu (liik, 60, eelarve konto 61), käibemaksukulu (liik 10, eelarve konto 601005), kapitalirendi kohustuste võtmine ja tagasimaksed (liik 20, eelarve konto 208), intressikulud (liik 20, eelarve konto 650). Kapitalirendilepinguga vara soetamise detailset näidet (vt **5.5 „Finantseerimistehingute planeerimine“**).

Kapitalirendi lepingu alusel vara soetamiseks tuleb saada luba Riigikogult (**Riigieelarve seadus § 60 lg 2 p 6**).

Riigi investeerimistegevusena käsitletakse lisaks riigiasutuste materiaalse ja immateriaalse põhivara soetamiseks ja renoveerimiseks tehtavatele investeeringutele ka põhivara soetamiseks ja renoveerimiseks antavaid toetusi ning kaitseotstarbelise erivarustuse soetamist.

Investeeringutoetuste planeerimisel lähtutakse investeeringutele sarnastest põhimõtetest, kuid need kajastatakse riigieelarves kuludena. Investeeringutoetused on olemuselt projektipõhised toetused (vt **5.2 „Saadud ja antud toetused“**). Investeeringutoetus planeeritakse (tegevuspõhise eelarve korral programmi teenusele) liikidega 20 või 40–45 või 56**[1]**, eelarve kontoga 45 ja IN-objektikoodiga. Kui toetuse saaja on käibemaksukohustuslane, siis käibemaksukulu ei ole ning toetus ei tohi sisaldada käibemaksu. Kui toetuse saaja ei ole käibemaksukohustuslane, võib investeeringutoetuse summasse arvata käibemaksukulu. Käibemaksukulu ei eristata investeeringutoetuse eelarvest.

---

[1] Kasutatakse juhul, kui investeeringutoetust antakse hasartmängumaksust

Viimati uuendatud 13.04.2023

5.4.1. Investeeringud kinnis- ja vallasasjade soetamiseks

Investeeringud ja investeeringutoetused planeeritakse kinnis- või vallasasja soetustena.

Investeeringud kinnisasja soetamiseks

Kinnisasja suunatavaks investeeringuks on üldjuhul ehitamine **ehitusseadustiku** § 4 mõistes (püstitamine, rajamine, paigaldamine, lammutamine, laiendamine, rekonstrueerimine, asendamine) ja kinnisasja soetamine.

Kinnisasi võib olla:

1. maa;
2. hoone, hoone osa;
3. rajatis;
4. eelnevate punktidega seotud õigused ning kohustused (hoonestusõigus, kasutusvaldus, korteriomand, korterihoonestusõigus).

Kinnisasja suunatud investeeringu hulka loetakse ainult need vallasasjad, mis on ehitisega püsivalt ühendatud ja konkreetsele ehitisele spetsiifilise vajadusega.

Kinnisasja suunatav investeering planeeritakse objektipõhiselt

Üldjuhul on kinnisasja suunatud investeeringu objekt samaväärne kinnisvaraasutusega (kinnistu) või Vabariigi Valitsuses otsustatud investeeringu projektiga.

Kinnisasja suunatud investeeringu objektile tuleb anda nimetus, mis koosneb kinnisvaraasutuse nimest või võimalikult täpselt kirjeldatud investeeringust kinnisasja. Kinnisvaraasutuseks on ühe asutuse või juriidilise isiku poolt kindlal eesmärgil kasutatav kinnistu (maa, hoone, hoonekompleks, rajatis) või nende kogum. Kui ühel kasutajal on sarnaseid kinnisvaraasutusi mitmes erinevas asukohas, planeeritakse objektina need eraldi paiknevad kinnisvaraasutused. Kinnisvaraasutuse nimes peab sisalduma asutuse asupaiga (linn, vald, alev, küla) nimi. Kinnisvaraasutuseks on nt „Valga Gümnaasium“, „Maksu ja Tolliameti Jõgeva teenindusbüroo“, „Vändra päästehoone“, „Endla teatri peahoone“. Ühe kinnisvaraasutusega võib olla seotud mitu erinevat Vabariigi Valitsuse otsust. Kui ühe kinnisvaraasutusega seotud investeerimisprojektid on eraldi juhitavad, liigendatakse need eraldi investeeringuobjektina.

Kui investeeringu või investeeringutoetuse otsustaja on seaduseandja või see pärineb Vabariigi Valitsuse reservidest, sh omandireformi reservfondist, tuleb kasutada vastavalt koodi OR, SE, VR või SR koos investeeringuks või investeeringutoetuseks ettenähtud kontoga. Kasutuses oleva üleriigilise SE-objekti eelarvest investeeringu või investeeringutoetuse planeerimisel asendatakse sihtotstarbe tunnus „SE“ investeeringu tunnusega „IN“. Samuti toimitakse juhul, kui sihtotstarbeliste vahendite arvel soetatakse vallasvara, nt CO2 vahendite arvelt soetatava laeva objekti kood on IN003035.

Kui investeeringuks või investeeringutoetuseks eraldatakse eelarve reservidest (tunnustega VR, SR või OR), eristatakse investeering või investeeringutoetus üksnes eelarve kontode alusel.

Investeeringud kinnisasjadesse kinnitab valitsus objektide lõikes (**riigieelarve seadus, § 31, lõige 1**). Erandjuhtudel, kooskõlastatult Rahandusministeeriumiga, võib luua kinnisvara investeeringuobjektid asutuste gruppide või valitsemisala lõikes, nn grupiobjekt (nt koolide remondid). Grupiobjekt on kasutusel ka investeeringute toetusmeetme planeerimisel juhul, kui investeeringuobjektide vahel valiku tegemine on volitatud ministrile. Tüüpiliselt on need investeeringutoetuse andmised avatud taotlusvooruga (nt väikeelamute energiatõhususe suurendamine). Valitsuses otsustatakse sellisel juhul investeeringutoetuse eesmärk ja toetusmeetme kogumaht.

Hoonestatud kinnisasja suunatud investeeringute planeerimist vt **5.4.2 Hoonestatud kinnisvara juhtimiskava**.

Vallasasjade investeeringud grupeeritakse, planeeritakse ja liigendatakse sisult sarnaste soetusgruppide lõikes riigiülese objektikoodiga IN001000–IN004000 **eelarveklassifikaatori lisa 5** alusel. Muudesse investeeringutesse (kood IN005000) planeeritakse intellektuaalne, bioloogiline jm amortiseeritav vallasvara, mis ei klassifitseeru soetusgruppidesse IN001000–IN004000. Kinnisasja suunatud investeeringut ei tohi klassifitseerida muu investeeringu (IN005000) soetusgruppi.

Soetusgrupist võib vajadusel esitada investeerimisprojekti eraldiseisva üksikprojektina. Sellisel juhul näidatakse soetusgrupi objektikoodi 3 viimast kohta järjekorra numbrina.

Viimati uuendatud 12.08.2022

5.4.2. Hoonestatud kinnisvara juhtimiskava

.vp-paragraph-color--text-a7e043e6-e09b-48f5-9ebe-1dcbc27bf862 { color: #000000; } .vp-paragraph-color--text-a7e043e6-e09b-48f5-9ebe-1dcbc27bf862 a, .vp-paragraph-color--text-a7e043e6-e09b-48f5-9ebe-1dcbc27bf862 h1, .vp-paragraph-color--text-a7e043e6-e09b-48f5-9ebe-1dcbc27bf862 h2, .vp-paragraph-color--text-a7e043e6-e09b-48f5-9ebe-1dcbc27bf862 h3, .vp-paragraph-color--text-a7e043e6-e09b-48f5-9ebe-1dcbc27bf862 h4, .vp-paragraph-color--text-a7e043e6-e09b-48f5-9ebe-1dcbc27bf862 h5, .vp-paragraph-color--text-a7e043e6-e09b-48f5-9ebe-1dcbc27bf862 h6 { color: #000000; } .c-counter-block__separator.hex-000000:after { background-color: #000000; } .vp-paragraph-color--bg-color-a7e043e6-e09b-48f5-9ebe-1dcbc27bf862 > .container-overlay-vp { background-color: rgba(255, 255, 255, 1); } .vp-paragraph-color--bg-color-a7e043e6-e09b-48f5-9ebe-1dcbc27bf862 > .container-overlay-vp ~ div:not(.contextual) { position: relative; }
Hoonestatud kinnisvara juhtimiskava (juhtimiskava) on valitsemisala kinnisvaraportfelli planeerimisdokument, kus kajastatakse olemasoleva portfelli seisukord ja vajadustele vastavus ning planeeritakse portfelli arendusvajadused kooskõlas valdkondlike arengukavadega. Juhtimiskavas luuakse seos kinnisvararessursi ja tegevuspõhise eelarve programmi vahel. Oma valitsemisala juhtimiskava esitamise ja andmekvaliteedi sh andmete õigsuse eest vastutab vastav ministeerium.

Juhtimiskava hõlmab riigi ametiasutuste ja hallatavate riigiasutuste nii riigi omandis kui kasutusse võetud hooneid. Sihtasutuste ja avalik-õiguslike juriidiliste isikute hoonete arvamine valitsemisala kinnisvara juhtimiskava koosseisu on valitsemisala otsustada. Nt on Kultuuriministeerium arvanud juhtimiskava koosseisu oma valitsemisala sihtasutuste ja avalik-õiguslike juriidiliste isikute ning Regionaal- ja Põllumajandusministeerium sihtasutuse Maaelumuuseumid omandis ja kasutusse võetud hooneid.

Põhiseaduslikud institutsioonid ja Riigikantselei planeerivad oma kinnisvaraportfelli samuti juhtimiskavas arvestades neile kehtivate erisustega (nt ei ole võimalik seost luua arengukavaga).

Käesolevas peatükis kirjeldatud juhtimiskava ei koostata Kaitseministeeriumi valitsemisala kinnisvaraportfelli kohta.

Alates RES/RE 2026+ protsessist (2025. aastal läbi viidav protsess) koostatakse ja esitatakse juhtimiskavad elektroonselt riigi kinnisvararegistris.

2023. aasta sügisel valmis riigi kinnisvararegistri arendus, mis võimaldab seni Exceli-põhiseid

juhtimiskavasid koostada ja uuendada registris. Registris esitatakse andmed kinnisvaraüksuse kohta. Kui üksusel on töös olev või planeeritav investeeringuvajadus, esitatakse andmed ka investeeringuprojekti kohta.

Üleminekut registripõhistele juhtimiskavadele koordineerib rahandusministeeriumi riigihalduse osakond. Üleminek toimub valitsemisalade kaupa ning iga valitsejaga lepitakse kokku ülemineku aja- ja tegevuskava. Esimese sammuna tuleb riigivara valitsejal registris moodustada kinnisvaraüksused. Üksuste moodustamisel ja andmete esmasel täitmisel on abiks rahandusministeeriumi riigihalduse osakond.

Kinnisvaraüksus on hoonestatud kinnisvara ressurss, mille omadusi (kulud, kasutus jne) soovime eraldi mõõta ja arvestada eesmärgiga teha juhtimisotsuseid (planeerimises, eelarvestamises jne). Kinnisvaraüksus on kõige madalam ühik, millele omistatakse mittefinantsilisi ja finantsilisi andmeid.

Kinnisvaraüksus võib ühe korraldusmudeli piires koosneda kas ühest või mitmest kinnistust ning olla kas osa hoonest (nt üks büroruum büroohoonest, ainult bassein koolikompleksist vms), hoone tervikuna (nt büroohoone) või ka hoonete kompleks (nt koolikompleks, vanglakompleks).

Valitsemisala investeeringukava on RKVRis esitatud kinnisvaraüksuste investeeringuprojektide nimistu. Valitsemisala investeeringukavas kajastatakse prioriteedid vajaduse põhiselt, sõltumata planeeritavast rahastamise allikast ja kajastamisest raamatupidamises (põhivara soetus või tegevuskulu). Investeeringukavas kajastatakse muuhulgas ka välisvahenditest, valitsemisala baaseelarvest ja RKASi eelarvest rahastatavad hoonestatud kinnisvara investeeringuprojektid ning projektid, mille realiseerimiseks pole vaja investeeringut nagu näiteks vajadused, kus soovitud eesmärgi saavutamiseks on vaja uut üüripinda.

Valitsemisala investeeringukavas prioriseeritakse investeeringuprojektid ühises pingereas sõltumata vara omandivormist ja kasutamise alusest. Ühtne pingerida on nii riigi, SA või AÕJI omandis, Riigi Kinnisvara AS-ilt kui erasektorist kasutusse võetud hoonete puhul.

Projekt on investeeringukavas kuni valmimiseni või kuni vajaduse ära langemiseni. Juba ehituslepingus olevatele investeeringutele prioriteetsust enam ei märgita.

Kinnisvarainvesteeringuga kaasneva muu lisavajaduse (sisseseade, IKT, personal jne) kohta esitatakse rahandusministeeriumile lisataotlus vastavalt üldistele RES/RE käigus andmete esitamise juhistele (ptk 6.2.5.4). Investeeringukavas viidatakse lisataotlusele, kus kajastuvad ülejäänud komponendid ning nende komponentide lisataotluses viidatakse juhtimiskavas olevale seotud lisavajadusele.

Valitsemisala esitab rahandusministeeriumile juhtimiskava 1. juuniks. Hoonestatud kinnisvara lisataotlusi muu protsessi osana eraldi ei esitata.

Juhtimiskavade analüüs rahandusministeeriumis ja materjalide esitamine Vabariigi Valitsusele

Valitsemisalade juhtimiskava andmeid analüüsides koostatakse rahandusministeeriumis riigiülene

portfelliülevaade. Ülevaates kirjeldatakse portfelli hetkeolukorda ja tehtud otsuste mõju. Tähelepanu juhitakse erisustele või mahajäämustele võrreldes portfelli keskmisega või seatud sihttasemetega.

Valitsemisalade investeeringukavade alusel koostab rahandusministeerium riigiülese investeeringute kava. Riigiülese investeeringute kava koostamisel pingereastatakse investeeringuprojektid järgmiste peamiste kriteeriumite alusel:

- investeeringu panus strateegia Eesti 2035 eesmärkide täitmisesse (hindab Riigikantselei);
- projekti prioriteetsus valitsemisala jaoks;
- ehitustehniline seisukord ja funktsionaalne sobivus;
- pinnakasutuse tõhususe paranemine;
- energiamajanduse arengukava eesmärkide täitmine;
- kas rekonstrueeritav hoone on muinsuskaitseline;
- erinevate rahastamisallikate kaasamise võimalus;
- projekti ajalise ja eelarvelise teostatavuse hinnang.

Enne juhtimiskavade esitamise tähtaega toimuvad valitsemisalade, rahandusministeeriumi ja RKASi vahel **kolmepoolsed kohtumised**, kus vaadatakse läbi valitsemisala kasutatava kinnisvararessursi arenguvajadus. Kohtumiste eesmärk on läbi rääkida valitsemisala kinnisvaraportfelli arengusuunad arvestades valitsemisala strateegilisi arenguid ning vastata juhtimiskava ning investeeringuid puudutavatele küsimustele. Kohtumised kutsub kokku rahandusministeerium (riigihalduse osakond, kaasatakse riigieelarve osakonna nõunik ja analüütik).

Rahandusministeerium esitab Vabariigi Valitsuses toimuvale RES kabinetiarutelule juhtimiskavade alusel koostatud ülevaate riigi kinnisvaraportfelli seisukorrast ja investeeringuvajadusest ning riigiülese investeeringute kava.

Kui kinnisvarainvesteeringuga kaasneb muu ressursi vajadus (nt IKT, personal, seadmed), esitab rahandusministeerium Vabariigi Valitsusele lisataotluse tervikuna, kus kinnisvara investeeringut käsitletakse koos investeeringuga kaasnevate kulude ja investeeringuvajadustega.

Tulenevalt kinnisvaraportfelli analüüsi tulemusest ja olemasolevatest rahastusotsustest võib rahandusministeerium teha Vabariigi Valitsusele ettepaneku investeeringute kavas oleva riigi omandis objekti investeeringu või üürikulu rahastamiseks valitsemisala eelarves või portfelli korrastamise tempo tõstmiseks ja kogumipõhise rahastamise suurendamiseks, kui varad on Riigi Kinnisvara ASi omandis. Sõltumata sellest, kas vara on riigi või Riigi Kinnisvara ASi omandis otsustab investeeringud maksumusega üle 10 mln euro Vabariigi Valitsus.

Üldjuhul otsustab Vabariigi Valitsus ka uue põhitegevuse vajadusest tulenevad lisataotlused.

Uue vajadusega on tegemist kui:

- tulemusvaldkonna või programmi eesmärgi saavutamiseks peab valitsemisala alustama uute tegevustega, mida seni tehtud ei ole;
- peab olemasolevat tegevust oluliselt laiendama;

- peab teenusstandardit tõstma.

Uueks vajaduseks on näiteks kavandatava muuseumide ühishoidla rajamine. Ühishoidla ehitamisega ei lähe (olulises mahus) pinda kasutusest välja. Ühishoidla hakkab pakkuma uusi teenuseid. Otsus tuleb teha Vabariigi Valitsusel, kes näeb ette vajaliku ressursi nii kinnisvara investeeringuks kui muudeks investeeringuteks ja tegevuskuludeks.

Olemasoleva põhitegevuse jaoks seni puudunud funktsionaalsuse loomine või võimekuse tõstmine võib olla nii Riigi Kinnisvara ASi otsustatav investeering kui Vabariigi Valitsuse otsustatav investeering sõltuvalt investeeringu NPV-st 20-aastases vaates.

- Näiteks, Maaelu Teadmuskeskus vajab RKASi kinnistule täiendavat viilhalli väetiste ja katsevilja nõuetekohaseks hoiustamiseks. Tegemist on olemasoleva põhitegevuse teenusstandardi tõstmisega ning selle investeeringu peaks otsustama Vabariigi Valitsus. Kuna tegemist on väikese investeeringuga, mille NPV 20 aastases vaates jääb alla 2 mln euro, siis võib selle investeeringu arvata Riigi Kinnisvara ASi investeeringukavva ilma Vabariigi Valitsuse otsuseta.

Olemasoleva hoone rekonstrueerimine (sh ruumiplaneeringu muutmine funktsionaalsemaks ning töökeskkonna muutmine tänapäevastele nõuetele vastavaks) või asendamine uue hoonega on selged näited olemasoleva põhitegevuse jaoks vajalikust investeeringust.

Olemasoleva põhitegevuse vajaduseks kasutatava kinnisvara investeeringuga on tegemist, kui olemasoleva teenuse osutamiseks vajalikku kinnisvarakeskkonda optimeeritakse või parendatakse.

Uue hoone ehitamine on käsitletav olemasoleva põhitegevuse vajadusena kui hoone ehitatakse sama(de) programmi(de) täitmiseks, selle tulemusena loobutakse sama(de) programmi(de) täitmiseks seni kasutatavast pinnast ning pinnakasutus uues hoones jääb samaks või väheneb. Olemasoleva põhitegevuse jaoks kasutatava pinna laiendamine võib mahtuda olemasoleva vajaduse alla, kui investeeringu ja sellega kaasnevate elueakulude NPV 20-aastases vaates jääb alla 2 mln euro.

Kontakt: ram.kants.epo.ro.ft@fin.ee; eve.murumaa@fin.ee

Viimati uuendatud 16.12.2024

5.4.2.1. Riigiülese kinnisvarainvesteeringute pingerea ja 10 a investeeringukava metoodika

Riigiülese pingerea ja 10 a investeeringukava eesmärk on:

- läbipaistvus riigi investeeringute otsustamisel

- parema ettekujutuse saamine kavandamisetapi alustamise õigest hetkest võimaldades seeläbi paremini hinnata remontide teostamise otstarbekust enne investeeringu teostamist.
- Investeeringusummade vajaduspõhisem planeerimine riigieelarves ja RKAS positsioonis.

Valitsemisalade investeeringuprojektide riigiülese **pingerea** koostab Rahandusministeeriumi riigivara osakond (RIHO) igal aastal 01. juuniks laekunud juhtimiskava (JK) info põhjal. Pingereas on reeglina kõik kinnisvarainvesteeringud sõltumata rahastamisallikast (riigieelarve, välisvahendid, RKAS, PPP jne) ja korraldusmudelist. Pingerea tekkimise valem võib ajas muutuda ja täieneda. Eelkõige tuleks valemi muutmisel arvestada uue valitsusliidu programmiliste eesmärkidega, aga ka poliitiliste prioriteetidega (nt. tsiviilkriisi lahendamine, julgeolek jne.) ja eelnevate aastate kogemusega, et valem põhineks tegelikul elul, mitte ei moonutaks seda. Valemis on järgmised komponendid:

1. 25% osakaaluga arvestatakse ministeeriumi/riigikantselei/põhiseadusliku institutsiooni poolt hinnatud investeeringu prioriteetsust valitsemisala vaates. Valitsemisala prioriteetsuse kujundamisel tuleks arvesse võtta VVTP-st ja arengukavadest tulevat prioriteetsust. Punktid tulevad automaatselt valemist „1/investeeringu prioriteetsus“. Punktid: 1. prioriteet annab 1 punkti, 2. prioriteet annab 0,5 punkti, 3. prioriteet annab 0,33 punkti, 4. prioriteet annab 0,25 punkti jne.
2. 10% osakaaluga hinnatakse hoone kasutusfunktsionaalsuse parandamist. Kasutaja hindab olemasoleva pinna ja investeeringujärgse pinna funktsionaalsust 4 palli skaalal. Punktid: funktsionaalsus paraneb 3 palli - 1 punkt, 2 palli - 0,7 punkti, 1 pall - 0,3 punkti. Hindamisel võrreldakse sama funktsionaalsuse jaoks hetkel kasutuses oleva hoone funktsionaalsust investeeringujärgselt kasutusse võetava pinna funktsionaalsusega. Riigi põhitegevuse jaoks uue funktsionaalsuse rajamisel kasutusfunktsionaalsuse eest punkte ei anta.
3. 20% osakaaluga hinnatakse EL direktiivist tuleneva energiatõhususe miinimumnõuete (nn 3% nõude) täitmist. Kui investeeringuga viiakse keskvalitsuse kasutatav pind energiatõhususe miinimumnõuetele vastavaks, hinnatakse taotlust 1 punktiga. Hindamisel võrreldakse sama funktsionaalsuse jaoks hetkel kasutuses oleva pinna energiaklassi investeeringujärgselt kasutusse võetava pinna energiaklassiga. Osaline hinne antakse juhul, kui 3% nõuet täidab vaid osa investeeringust (proportsionaalses suuruses miinimumnõude täitmisesse panustava pinna osakaaluga). Hinde annab RM RIHO arvestades EL direktiivi nõudeid.
4. 15% osakaaluga hinnatakse ehitustehnilise seisukorra parandamist. Hoone omanik hindab kasutuses oleva hoone seisukorda 5 palli skaalal mitterahuldavast kuni väga heani. Kui hoone seisukord on mitterahuldav või halb, saab taotus 1 punkti. Kui seisukord on rahuldav, saab taotlus 0,5 punkti. Punkte ei anta, kui investeeritakse heas või väga heas seisukorras hoonesse. Riigi põhitegevuse jaoks uue funktsionaalsuse rajamisel või olemasoleva funktsionaalsuse olulisel laienemisel ehitustehnilise seisukorra eest punkte ei anta.
5. 10% osakaaluga hinnatakse kultuuriväärtuse säilitamist. Taotlus hinnatakse kuni 1 punktiga, kui investeering täidab kultuuriväärtuse säilitamise eesmärki. Osaline hinne antakse juhul, kui eesmärki täidab vaid osa investeeringust (proportsionaalses suuruses kultuuriväärtuse säilitamisse panustava pinna osakaaluga). Kui investeeringu tulemusel loobutakse muinsuskaitsealuse hoone kasutamisest, võib RIHO anda negatiivse punkti.
6. 20% osakaaluga arvestatakse strateegia Eesti 2035 eesmärkide saavutamist. Hindeid annab EE2035 autorina Riigikantselei strateegiabüroo meeskond. Riigikantselei annab hinded skaalal 0 kuni 4. Punktide arvutamiseks jagatakse Riigikantselei antud hinne neljaga. Punktid: hinne 4

annab 1 punkti, hinne 3 annab 0,75 punkti, hinne 2 annab 0,5 punkti, hinne 1 annab 0,25 punkti.

Iga komponendi punktid korrutatakse läbi vastava komponendi osakaaluga, kaalutud punktid summeeritakse. Punktide kaalutud summade kahanevas järjekorras moodustub investeeringute pingerida.

Pingerea põhjal koostab ja esitab RIHO igal aastal RES-i **10 a investeeringukava** lähtudes prognoositud eelarvevahenditest ja iga investeeringuprojekti teostatavusest ajakavas. Peale VV-s tehtavaid kinnisvaraotsuseid korrigeerib RIHO vajadusel investeeringukava arvestades VV soovitud muudatustega.

Kontakt: ram.kants.epo.ro.ft@fin.ee; eve.murumaa@fin.ee

Viimati uuendatud 16.06.2023

5.4.3. Investeeringute eelarve täitmise kujunemine

Investeeringute eelarve täitmine võetakse SAP BO-st kontodelt 55291003–55291098. Konto 55291002 on kulutuste kapitaliseerimise vahekonto, mida kunagi KAISi ei viida, sest selle konto kaudu suletakse finantsarvestuses kontod 55291003–55291098 õigele kontole kontoklassis 15 (elimineeritakse kulu, võetakse arvele põhivarad põhivara kaartidel).

Eelarve täitmise KAISi viimisel asendatakse kontod algusega 55291003–55291098 neljakohalise põhivara kontoga kontoklassis 15 (st KAISi ei viida investeeringute täitmist kontodele 55291003–55291098, vaid asendatakse need kontod põhivara konto kontogrupiga).

Näide: kulutuste kogumiskontode ja KAISi eelarvekontode seoste kohta

Kulutuste kogumiskonto	Nimetus	Eelarve konto KAISis
55291003	Kinnisvarainvesteeringud	1540
55291005	Maa soetus	1550
55291010–55291019	Hoonete ja rajatiste soetus	1551

Kulutuste kogumiskonto	Nimetus	Eelarve konto KAISis
55291031	Kaitseotstarbelise põhivara soetus	1553
55291040	Masinate ja seadmete soetus	1554
55291045	Transpordivahendite soetus	1554
55291050	Info- ja komm soetus	1555
55291060	Muu amortiseeruva materiaalse põhivara soetus	1556
55291070	Mitteamortiseeruva põhivara soetus	1557
55291077, 55291079	Materiaalse põhivara soetus tsentraliseeritud korras	1559
55291080	Lõpetamata ehitustööde soetus	1559
55291081	Tarkvara soetus	1560
55291082	Õiguste ja litsentside soetus (v.a tarkvara litsentsid)	1562
55291086, 55291089	Immateriaalse põhivara soetus tsentraliseeritud korras	1566
55291086	Muu immateriaalse põhivara soetus	1566
55291087, 55291089	Immateriaalse põhivara soetus tsentraliseeritud korras	1569
55291090	Lõpetamata immateriaalse põhivara arendustööde soetus	1569

Kulutuste kogumiskonto	Nimetus	Eelarve konto KAISis
55291096, 55291097, 55291098	Bioloogiliste põhivarade soetus	1570

Viimati uuendatud 20.02.2023

5.5. Finantseerimistehingute planeerimine

Finantseerimistehingute eelarves planeeritakse eelarveaastal kavandatav finantskohustuste võtmine (nt laenude ja kapitalirendikohustuste võtmine ning võlakirjade emiteerimine) ja varem võetud finantskohustuste tasumine, laenude andmine (nt KIK, Kredex) ja antud laenude tagasimaksed, aga ka finantsinvesteeringute (nt aktsiad ja muud osalused) ost ja müük.

Finantseerimistehingute eelarve kontodele vastavad rahandusministri kehtestatud kontoplaanis (rahandusministri 11. detsembri 2003. a määrus nr 105 „Avaliku sektori finantsarvestuse ja -aruandluse juhend" (**edaspidi üldeeskiri**) lisa 1) toodud kontode rühmad. Kontode kasutamise põhimõtteid on selgitatud **kontoplaani kasutusjuhendis**. Kontorühmadest erinevate eelarve kontode kasutamist on selgitatud käesoleva juhendi vastavate eelarve kontode juures.

- **Eelarve kontol 101 (lühiajalised finantsinvesteeringud)** planeeritakse lühiajalised finantsinvesteeringud, (sh lühiajaliselt või kauplemiseks hoitavad võlakirjad, aktsiad, investeerimisfondi osakud, ost (+) ja müük (-)), välja arvatud riigikassa rahapaigutused lühiajalistesse likviidsetesse väärtpaberitesse.

- **Eelarve kontol 150 (osalused avaliku sektori ja sidusüksustes)** planeeritakse riigi osalusi valitseva ja olulise mõju (riigi osalus on 20% või suurem) all olevates sihtasutustes, mittetulundusühingutes ja äriühingutes.

Osaluse soetus planeeritakse kassapõhiselt liigiga 20 väljamineva (-) finantseerimistehinguna. Osaluse müüki ja laekumisi likvideerimistest planeeritakse liigiga 10 sissetuleva (+) finantseerimistehingu hinnangulise summana valitseva või olulise mõju kadumise või vähenemise momendil.

- **Eelarve kontol 151 (pikaajalised finantsinvesteeringud, sh osalused rahvusvahelistes organisatsioonides)** planeeritakse finantsinvesteeringud, mida kavandatakse hoida rohkem, kui üks aasta, v. a osalused, mis planeeritakse eelarve kontol 150.

  Näiteks, planeeritakse osalused rahvusvahelistes organisatsioonides, investeerimisfondides (n. riskikapitalifondid), äriühingutes, kui sellega ei kaasne valitsevat või olulist mõju (riigi osalus on alla 20%); võlakirjad juhul, kui neid planeeritakse hoida rohkem kui üks aasta.

  Pikaajalise finantsinvesteeringu soetus planeeritakse väljamineva finantseerimistehinguna (-) liigiga 20 (kui see soetatakse piirmääraga vahendite arvel) või liigiga 41 (kui see soetatakse välistoetuste arvel) ja liigiga 32 (välistoetuse riigieelarveline kaasfinantseerimine). Osaluse soetamist rahvusvahelises organisatsioonis planeerib rahandusministeerium liigiga 10.

  Pikaajalise finantsinvesteeringu müüki planeeritakse sissetuleva finantseerimistehinguna (+) liigiga 10.

- **Eelarve kontol 1537 (finantseerimistegevuseks antud sihtfinantseerimine)** planeeritakse valitsussektori siseselt laenutegevuseks, garantiide väljastamiseks või muuks finantseerimistegevuseks antud (-) liigil 20 (riigieelarve piirmääraga vahendite kasutamise korral) või liigil 41 (välistoetustest) ja liigil 32 (välistoetuse riigieelarveline kaasfinantseerimine) ning tagasi laekunud vahendid (+) liigil 10 (ka siis kui laekuvad tagasi liigilt 41 ja 32 antud vahendid, mis jäävad Eesti riigile).

  Finantseerimistegevuseks antud sihtfinantseerimise vahendid kuuluvad riigile, nende kasutamisest tekkinud tulud ja kulud kuuluvad riigile ja riigil on õigus saada need vahendid

järelejäänud väärtuses tagasi. Eelarve kontol 1537 planeeritud finantseerimistehingute puhul on oluline, et riik annab hallata oma rahalised vahendid ja vahendite saaja kajastab neid vahendeid kohustisena riigi ees (mitte omakapitalis).

Täiendavalt planeeritakse eelarve kontol 655 liigil 10 koos objektikoodiga SE000037 Fondide haldamine netosummas iga-aastaselt fondide kasutamisel tekkivaid tulusid ja kulusid (fondihalduri info alusel). Fondidelt tekkivad tulud ja kulud võivad olla nt investeeringute ümberhindluselt tekkivad kasumid ja kahjumid, intressitulud, lepingutasud, laenukahjumid ebatõenäoliselt laekuvaks arvatud laenunõuetelt, kasumid/kahjumid garantiieraldiste muutusest.

- **Eelarve kontol 208 (laenukohustised)** (liigil 10) planeeritakse laenu võtmine (+) ja selle tagasimaksmine (-). Seega planeeritakse laenu võtmine ja laenu tagasimaksed riigieelarves netosummas lähtudes sellest, kui palju planeeritakse eelarveaastal uusi laenukohustisi võtta, millest lahutatakse, kui palju planeeritakse eelarveaastal laenukohustisi tagasi maksta. Eelarve kontol 208 planeeritakse ka laenukohustiste võtmise (+) pikaajaline osa ja tagasimaksed (-) ka siis, kui raamatupidamises kajastatakse need kontodel algusega 258.

Eelarve kontol 208 planeeritakse kapitalirendi võtmine (+) ja tagasimaksed (-) liigil 20. Kapitalirendiga seotud käibemaksukulu planeeritakse eelarve kontol 601005 (liik 10).

Eelarve kontol 650 (liigil 10) planeeritakse laenukohustisega seotud intressikulu ja laenulepinguga seotud muud finantskulud selle aasta kohta, mille eest need on arvestatud. Kapitalirendi intressikulud ja lepingutasud planeeritakse liigil 20.

Näide: laenu võtmine ja tagasimaksmine

Asutus võtab 2027.aastal laenu summas 100 miljonit eurot (intressiga 5% aastas), mis makstakse tagasi võrdsetes osades järgmise 10 aasta jooksul.

Finantseerimistehingute 2027 eelarves planeeritakse raha laenuvõtmisest 100 miljonit eurot (+) (eelarve konto 208, liik 10) ning järgnevatel aastatel tagasimakseid (-) igal aastal 10 miljonit eurot (eelarve konto 208, liik 10).

Kulude eelarves planeeritakse tekkepõhiselt arvestatud intressikulu (eelarve konto 650, liik 10) sõltumata sellest, millal intresse tasutakse.

Näide: auto soetamine kapitalirendilepinguga

Asutus plaanib sõlmida 2027. aasta juunikuus kapitalirendi lepingu uue sõiduauto ostmiseks. Auto maksab 20 000 eurot, millest 5000 eurot tasutakse sissemaksena kohe ning ülejäänud 15 000 eurot koos intressidega 5 aasta jooksul. Iga-aastane põhiosa tagasimakse 3000 eurot ja intressikulu 200 eurot aastas. Käibemaks põhivara soetuselt 4000 eurot tasutakse terves summas. Auto võetakse arvele juulikuus, amortisatsioonisumma on 333,33 eurot kuus. (NB! Kogu näite summad on näitlikustamise eesmärgil lihtsustatud)

2027. aasta eelarves planeeritakse:

Kulud:

- intressikulud: liik 20, eelarve konto 650, summa 100 eurot (juuli–dets)
- amortisatsioonikulud: liik 60, eelarve konto 61, summa 2000 eurot (juuli–dets)

Investeeringud:

- põhivara soetus: liik 20, eelarve konto 15, summa 20 000 eurot

Finantseerimistehingud:

- kapitalirendi võtmine: liik 20, eelarve konto 208, summa 15 000 eurot (+)
- kapitalirendi tagasimakse: liik 20, eelarve konto 208, summa 3000 eurot (-)

- käibemaksukulu: liik 10, eelarve konto 601005, summa 4000 eurot (-)

2028–2030. aasta eelarvestrateegias planeeritakse iga aasta kohta:

Kulud:

- iga-aastane intressikulu liik 20, eelarve konto 650, summa 200 eurot;
- iga-aastane amortisatsioonikulu liik 60, eelarve konto 61, summa 4000 eurot.

Finantseerimistehingud:

- kapitalirendi tagasimaksed liik 20, eelarve konto 208, summa 3000 eurot (-).

- **Eelarve kontol 1032 (laenunõuded)** liigiga 10 planeeritakse laenude andmist (-) (nt KIK, EISA, PERH) ja antud laenude tagasimaksed (+). Eelarve kontol 1032 planeeritakse laenu andmine (-) ja tagasilaekumised (+) ka siis, kui raamatupidamises kajastatakse need kontodel algusega 1532.

Laenudelt saadavad intressitulud, lepingutasud ja muud finantstulud planeeritakse liigiga 10 eelarve kontol 658.

Kontakt: sille.preimer@fin.ee

Viimati uuendatud 21.11.2025

5.6. Välisvahendite planeerimine

Järgnevad juhendid on suunatud välistoetuse, kaasrahastuse ja omafinantseeringu planeerijatele ning välisvahendite rakendajatele riigieelarve strateegia ja riigieelarve protsessis.

Välistoetuste puhul on kasutusel palju spetsiifilisi lühendeid ja mõisteid ning toetuste kasutamine ja eelarvestamine on reguleeritud mitmete erinevate õigusaktidega. Ülevaade enim kasutatavatest välistoetustega seonduvatest lühenditest, mõistetest, õiguslikest alustest ja juhenditest on toodud **mõistete peatükis**.

Õiguslikud alused ja juhendmaterjalid

- **Riigieelarve seadus**
- **Perioodi 2014-2020 struktuuritoetuse seadus (STS)**
- **Perioodi 2021–2027 Euroopa Liidu ühtekuuluvus- ja siseturvalisuspoliitika fondide rakendamise seadus (ÜSS)**
- **Perioodi 2021–2027 Euroopa Liidu ühtekuuluvus- ja siseturvalisuspoliitika fondide rakenduskavade vahendite andmise ja kasutamise üldised tingimused (Ühendmäärus)**
- **Avaliku sektori finantsarvestuse ja -aruandluse juhend**
- **Kassalise teenindamise eeskiri**
- **Eelarveklassifikaator**
- **Riigi eelarvestrateegia, riigieelarve eelnõu ja tõhustamiskava koostamise ning riigieelarve vahendite ülekandmise tingimused ja kord ning riigieelarve seadusest tulenevate aruannete esitamise kord**
- **Tegevuspõhine riigieelarve**
- **Perioodi 2014-2020 Vabariigi Valitsuse kinnitatud meetmete tabel**
- **Perioodi 2021-2027 Vabariigi Valitsuse kinnitatud meetmete tabel**
- **Muud Euroopa Parlamendi ja nõukogu õigusaktid**
- **Perioodi 2021-2027 meetmepõhised õigusaktid**
- **REIS kasutusjuhend**
- **KAIS kasutusjuhend**

Vormid

- **Välistoetuste hierarhia kodeerimise vorm.xlsx | 10.13 KB | xlsx**
- **Toetuse eelarve avamise taotluse vorm.** Selle vormi leiab taotleja **RTK juhendite alt** -> Finantsraamatupidamine > Toetuse eelarve avamise taotlus

- **Kaasrahastamise_väljamakse_taotlus.xlsx | 13.98 KB | xlsx**

Kontakt: juhan.anupold@fin.ee

Viimati uuendatud 03.04.2025

5.6.1. Kaasrahastamiskohustuse üldised põhimõtted

Olulised mõisted:

Riigieelarveline kaasfinantseering (ReKF)

Riiklik kaasfinantseering (RKF)

Omafinantseering (OF)

EL kaasfinantseerimise määr – Euroopa Liidu määrustes kasutatav mõiste, mis tähistab EL toetuse määra (nt 70%) ja mitte riikliku kaasfinantseeringu osa.

VÄLISTOETUSE KAASRAHASTAMISKOHUSTUS

<table>
<tr><td colspan="2">RIIGIEELARVELINE KAASFINANTSEERING</td><td>OMAFINANTSEERING</td></tr>
<tr><td colspan="2">Toetust saava asutuse eelarves liigil 40
Toetust edasi andva asutuse eelarves liigil 32 (välistoetuse osa liigil 41)</td><td>VA/toetuse saaja eelarves liigil 20, 43</td></tr>
<tr><td>RIIKLIK KAASFINANTSEERING</td><td>KESKSELT ERALDATUD OMAFINANTSEERING VV OTSUSE ALUSEL</td><td>TOETUSE SAAJA EELARVEST KAETAV OMAFINANTSEERING</td></tr>
<tr><td colspan="3"></td></tr>
</table>

Ühtekuuluvuspoliitika fondide kaasrahastamiskohustus Eesti riigile kehtestatakse prioriteetsete suundade (perioodil 2014-2020) või prioriteetide (perioodil 2021-2027) lõikes. Euroopa Liidu toetuse osa (nt 70%) kasutamiseks tuleb Eesti riigi poolt lisada riiklik kaasfinantseering või toetuse saaja omafinantseering. Välistoetuse summa ja EL toetuse määr, riikliku kaasfinantseeringu summa ning toetuse saaja omafinantseering kehtestatakse struktuurivahendite 2014-2020 perioodi **meetmete nimekirjas** ja 2021-2027 perioodi **meetmete nimekirjas** vajadusel keskmise määrana meetme tegevuse või meetme kohta ja toetuse andmise tingimuste õigusaktis. Juhul kui antakse riigiabi või on kaasfinantseerimise määr muul põhjusel projektide vaates diferentseeritud, on projektitasandi toetuse ja omafinantseeringu määrad fikseeritud projekti taotluse rahuldamise otsuses.

Riikliku kaasfinantseeringu määr prioriteetsete suundade lõikes võib olla erinev ja seda, millises ulatuses lisatakse fondile, meetme tegevusele (perioodil 2014-2020), või meetmele (perioodil 2021-2027) riiklik kaasfinantseering või tuleb toetuse saajal lisada omafinantseering, otsustatakse läbirääkimiste käigus rakenduskava koostamise, riigieelarve strateegia või meetmete nimekirja koostamise või muutmise protsessis. Juhul kui ühe meetme tegevuse või meetme all tehakse mitu erinevate määradega toetuse

andmise tingimuse õigusakti, fikseeritakse välistoetuse, riikliku kaasfinantseeringu ja omafinantseeringu määrad vastavas õigusaktis arvestades meetmete nimekirjas kehtestatut. Otsused riikliku kaasfinantseeringu eraldamise või mitteeraldamise kohta tehakse kogu toetuse andmise perioodiks või kuni erandkorras tehtava uue otsuseni.

Erandkorras võib RM avada juba õigusaktides kokku lepitud riikliku kaasfinantseeringu eraldamise kokkulepped ja vastavalt riigi eelarvepositsioonile või Vabariigi Valitsuse poliitikamuudatustele ja/või muutunud prioriteetidele teha ettepanekuid riikliku kaasfinantseeringu osakaalu vähendamiseks või suurendamiseks ka rakendusperioodi/ projekti käigus.

Kui ReKFi ette nähtud ei ole, täidab kaasrahastamiskohustuse toetuse saaja omafinantseeringuna, ehk siis tuleb eelarve leida toetuse saajal endal. Kui toetust saaval riigiasutusel puuduvad vahendid ning tegemist on olulise ja vajaliku projektiga, on võimalik **RES** koostamise protsessis esitada lisataotlus puuduva omafinantseeringu (osa) katmiseks riigieelarvest. Lisataotluse alusel esitatud projekti vastavust kaasrahastamise eraldamise põhimõtetele analüüsitakse lähtuvalt sisulisest vajadusest ja probleemi ulatusest, seostest riigipõhiste soovituste ja/või EE2035 arenguvajadustega, mõjuga riigieelarvele jne. Juhul kui RES protsessis lisavajaduse taotlust ei rahuldata, peab toetuse saaja leidma vahendid omafinantseeringu katteks oma eelarvest. Täpsemad juhised konkreetse eelarvestrateegia protsessi lisataotluste esitamise viisi ja esitatavate andmete kohta annab Rahandusministeerium iga eelarvestrateegia protsessi eel.

Aasta jooksul lisanduvate projektide omafinantseeringu katab toetuse saaja oma eelarvest. Toetuse saaja võib vajadusel esitada järgmise aasta RES protsessis lisataotluse puuduva omafinantseeringu osa katmiseks. Lisataotluste menetlemisel eeldatakse, et toetuslepingute sõlmimiseks on olemas valdkonnaspetsiifiline vajadus. Seega, ka rahastamine peaks toimuma koos valdkonna rahastamisega. Sellest tulenevalt on üldjuhul otselaekuvate toetuste kaasfinantseerimiskohustuse korral tegemist toetuse saaja eelarvest kaetava omafinantseeringuga.

Kaasrahastamiskohustus kavandatakse riikliku kaasfinantseeringuna üldjuhul järgmistel juhtudel:

- reformidele, mis toovad kaasa edasise kokkuhoiu, suurendavad riigi tulu või muudavad tänaseid pakutavaid riigi teenuseid, mille tulemuseks on märkimisväärne teenuste kättesaadavuse ja/või kvaliteedi kasv;
- pilootprojektidele, mille käigus testitakse nt uusi teenuseid ja testperioodi tulemusel otsustatakse (nt hindamise alusel), kas teenused on vajalikud ning nende pakkumine põhjendatud ja riigipoolne rahastamine peab jätkuma;
- valdkonnaülestele ühekordsetele laia mõjuga investeeringutele; riigile strateegiliselt olulistele tegevustele;
- uutele lisanduvatele tegevustele.

Kaasrahastamiskohustus kavandatakse omafinantseeringuna toetuse saaja eelarves üldjuhul järgmistel juhtudel:

- tegemist on asutuse põhitegevusega, mis peaks jätkuma ka pärast välistoetuse lõppemist;
- vahendatava välistoetuse sihtrühmaks on erasektor, KOVid, muud mitteriigieelarvelised asutused;

- otselaekuvate (välis)toetuste, sh avatud taotlusvoorudega jagatav toetus (sihtrühmaks võivad olla ka riigiasutused) eesmärgiga tagada esitatavate projektide vajalikkus toetuse saajale (valmidus ka ise osaleda);
- elluviidav tegevus koosneb suures mahus koolitustest, lähetuskuludest, palgakulust.

Kontakt: juhan.anupold@fin.ee

Viimati uuendatud 06.12.2023

5.6.2. Välistoetuse planeerimine riigieelarvesse

Välistoetuse ja välistoetuse kaasrahastamiseks (**riigieelarveline kaasfinantseering ReKF**) laekuvate vahendite näol on tegemist tuludest sõltuvate kuludega (vahenditega).

Tuludest sõltuvad kulud planeeritakse parima olemasoleva teadmise järgi sellesse perioodi, millal tehakse nende arvelt tekkepõhiseid kulutusi. Välistoetuste kulutuste eelarve täitmises kajastatakse tegelikult tehtud kulutusi tekkepõhiselt ning tulude eelarve täitmises kajastatakse tulusid tehtud kulutustega samas mahus.

Tegevuspõhine eelarve planeeritakse strateegilisest eesmärgist ja ühekordse planeerimise printsiibist lähtuvalt planeerimistasandite kaupa ja esitatakse riigieelarves tulemusvaldkondade, programmide ja programmi tegevuste lõikes.

Teenuste maksumuse topelt planeerimise vältimiseks kajastatakse alates 2022. aastast kulu otsese teenusepakkuja/ täitja juures.

Toetused (sh välistoetused) planeeritakse konsolideeritult, st ilma riigisiseste topelt kanneteta.

Kui vahendatava toetuse saaja riigiasutus ei ole veel teada, siis on võimalik planeerida välistoetuste ja riikliku kaasfinantseerimise vahendamist meetme rakendusskeemile vastaval toetusele avatud koodil (statistiline grant) ainult riigi eelarvestrateegia aastatele (aastad n+1 kuni n+3).

REISis planeeritakse välistoetus ja selle kaasrahastus toetuse andmise tingimuste õigusakti või meetme tegevuse tasandil kuni projekti või rakendusperioodi lõpuni. KAISi planeeritakse eelarve nii tuludes kui kuludes 4 aastaks (**RES** perioodiks) selle teenuse alla, kuhu tekivad kulud. Eelarve infosüsteemi välistoetuste vormil võib olla eelarve kavandatud üldisemalt, kui kajastatakse hiljem SAP-GM moodulis (Grant Management).

Tuludest sõltuvate kulude puhul tuleb IN-koodi kasutada investeeringute ja investeeringutoetuste (kulu)

planeerimisel, kui toetus on mõeldud peamiselt investeeringuteks või investeeringutoetuseks (hinnanguliselt alates 75% toetusest on investeeringuteks).

REISis/KAISis planeeritakse tuludes laekuv välistoetus eelarve liigiga 40 ja 41 eelarve kontol 359. Vahendaja kajastab riigieelarvelist kaasfinantseeringut eelarve liigiga 32 kulukontol 45. Saaja eelarves kajastub lisatud riigieelarveline kaasfinantseering kuludes eelarve liigil 40 vastavatel kulukontodel. Saaja eelarves erinevad liigil 40 tulud ja kulud riigieelarvelise kaasfinantseeringu võrra.

Toetuse saaja omafinantseering planeeritakse toetuse saajast või lõppsaajast riigieelarvelise asutuse enda või vastava valdkonna eest vastutava ministeeriumi eelarves liigil 20 või 43.

Tuludest sõltuvate vahendite (välistoetuste) korral (liigid 40-41) planeeritakse abikõlblik käibemaksukulu põhikulutusega samal liigil.

Planeerimise ja eelarve täitmise põhimõtete kohta loe edasi siit:

- **Liik 40, välistoetuste ja lisatud riikliku kaasfinantseerimise planeerimine**

Käesolevast punktist lähtuvad riigiasutused, kes on ise toetust saavad asutused või toetuse saava asutuse partnerid (partnerist riigiasutus) sõltumata sellest, kas välistoetus on otselaekuv või vahendajalt saadud.

- **Liik 41, välistoetuste ja riikliku kaasfinantseerimise vahendamine ja edasi andmine mitteriigiasutusele**

Käesolevast punktist lähtuvad toetusi vahendavad riigiasutused (ministeerium, Riigikantselei, PRIA).

Avatud taotlusvooru planeerimisel tuleb arvestada järgmisi aspekte:

- vastava meetme tegevuse avanemist (kas vajalik õigusakt on vastu võetud);
- millal on kavandatud taotlusvooru läbiviimine (sh otsuste tegemise tähtaeg) ja mis mahus;
- mis on vooru projektide eeldatav maksumus ja elluviimiseks kuluv aeg;
- varasem kogemus sarnaste skeemidega – hilinemised, hangete vaidlustamised, elluviijate eripärast tingitud probleemid, kooskõlastuste saamine, hooajalisusest tingitud viivitused jne.

Näide: Kavandatud on taotlusvoor taotluste esitamise tähtajaga 1. august 2022, taotluste rahuldamise otsuste (rahastusotsuste) tegemise tähtaeg on 30. november 2022. Keskmine eeldatav projekti elluviimisaeg on 2 aastat. Kui rahastusotsuste tegemise järel enne kalendriaasta lõppu selle taotlusvooru vahendeid arvestatavas mahus rakendada ei jõuta (ei teki kulusid), siis planeeritakse kulud järgmisteks aastateks. Seega jaotub toetusmaht eeldatavalt 2 aastale (2023 ja 2024) ja projektide laadist tulenevalt võib eeldada valdava osa toetusmahu (ca 70%) rakendamist (kulude teket) esimesel aastal. Toetusmahu jagunemist aastate vahel tuleks vastavalt kajastada ka eelarves (nt 70% 2023. aastal ja 30% 2024. aastal).

Ministri käskkirja alusel antava toetuse planeerimisel tuleb arvestada järgmisi aspekte:

- vastava meetme tegevuse avanemist (kas vajalik õigusakt on vastu võetud);
- varasem kogemus sarnaste projektidega – hilinemised, hangete vaidlustamised, elluviijate eripärast tingitud probleemid, kooskõlastuste saamine, hooajalisusest tingitud viivitused jne.
- juhul kui vahendatava toetuse saaja on riigieelarveline asutus, siis kajastatakse toetus reaalsel grandil toetuse saaja eelarves. Rakendusasutus ei planeeri teisele riigieelarvelisele asutusele vahendatavat toetust oma eelarves statistilisel grandil teenuste maksumuse topelt planeerimise vältimiseks.

Näide: MKM kui rakendusasutus annab enda valitsemisala või teise valitsemisala riigieelarvelisele asutusele toetust toetuse andmise tingimuste käskkirja alusel IT valdkonna projektide elluviimiseks. RES-RE protsessis planeerib toetust saav asutus selle oma eelarvesse oma strateegilisest eesmärgist ja ühekordse planeerimise printsiibist lähtuvalt planeerimistasandite kaupa. Toetust käskkirjaga edasi andev rakendusasutus seda toetust oma eelarvesse statistilisel grandil ei planeeri.

Kui HTMi kui rakendusasutuse ja toetuse saaja valitsemisalas olevatel asutustel (nt. koolid) tekivad meetme elluviimise käigus eelarveaastal kulud, mida ei ole parima teadmise järgi võimalik ette planeerida, siis need planeeritakse RES-RE protsessis ainult HTMi eelarves statistilisel või reaalsel grandil (vältides topelt kajastamist). Nii on tagatud ühekordse planeerimise printsiip.

Investeeringute kava projektide planeerimisel tuleb arvestada järgmiste asjaoludega:

- kas investeeringute kava on kinnitatud või millal planeeritakse kinnitada;
- mis on kinnitatud projektide maksumused ja ajakavad;
- kas projektid eeldavad riigihankeid (kui kaua need kestavad, kui tõenäoliselt vaidlustatakse);
- millal on reaalne projektide elluviimise aeg;
- varasem kogemus sarnaste skeemidega – hilinemised, hangete vaidlustamised, elluviijate eripärast tingitud probleemid, kooskõlastuste saamine, hooajalisusest tingitud viivitused jne.

Investeeringute eelarves kajastatakse eelarveaastal planeeritavad materiaalse põhivara (nt riigi või avalikkuse kasutatavad hooned, infrastruktuuri rajatised, sõidukid), kinnisvarainvesteeringute (väljarentimiseks mõeldud maa ja hooned), immateriaalse põhivara (nt tarkvara) ja bioloogilise vara (näiteks mets) soetused ja parendused. Põhivara soetused kajastatakse selle aasta eelarves, mil toimub vara omandi üleminek ostjale. Kui investeering toimub etappidena erinevatel aastatel, planeeritakse iga etapp eelarvesse tööde toimumise (kulude tekke) aasta järgi.

Tehnilise abi planeerimisel tuleb arvestada järgmisi aspekte:

- RA tegevuste toetuse rakendamiseks kasutatav tehniline abi (TA) planeeritakse eelarvesse põhitoetusest eraldi koodile (st põhitoetus on planeeritud ühele koodile ja selle rakendamiseks kasutatav tehniline abi on planeeritud teisele koodile);
- Kui ministeerium on TA toetuse saaja, siis tuleb TA toetus planeerida ministeeriumi eelarvesse. Ministeeriumi valitsemisala asutusele antav TA toetus planeeritakse selle asutuse eelarvesse.
- Sihtasutustest RÜdele antav TA toetus planeeritakse RMi kui struktuurivahendite tehnilise abi rakendusasutuse eelarvesse.

Kaudsete kulude, mida ei ole vaja dokumentaalselt tõestada ja mille kompensatsioon laekub terviksummana, planeerimisel tuleb arvestada järgmiste asjaoludega:

- Kaudsed kulud planeerib kompensatsiooni saav asutus nii tuludes kui kuludes liigiga 40;

- Kulud tehakse jooksvalt muudest eelarve allikatest (näiteks eelarve liik 20). Tulu arvele võtmise tähtpäeval tõstetakse kaudsetele kuludele vastav osa ümber eelarve liigile 40. Vt ka rahandusministri 11.12.2003 määrust nr 105 **„Avaliku sektori finantsarvestuse ja –aruandluse juhend“** § 25 lõiked 8 ja 9.

Kontakt: juhan.anupold@fin.ee

Viimati uuendatud 03.04.2025

5.6.3. Välistoetuse ja kaasrahastuse planeerimine infosüsteemides ja täitmise põhimõtted

Välistoetused ja välistoetuse kaasrahastuse kajastamine raamatupidamises:

- Vahendatav toetus on alati statistilisel grandil ministeeriumi või Riigikantselei kui rakendusasutuse raamatupidamises (struktuurifondide korral toetuse andmise tingimuste rakendusskeemi täpsusega rakendusasutuse raamatupidamises, Norra/EMP programmi täpsusega programmioperaatori raamatupidamises).
- Juhul kui vahendatava toetuse saaja on riigieelarveline asutus, siis kajastatakse see ka reaalsel grandil toetuse saaja raamatupidamises (valitsemisala aruandes elimineeritakse **tehingupartneri koodide (TP)** abil topelt kajastamine välja, valitsemisalade vaheline jääb topelt, üleriigiline konsolideeritud aruanne ilma topelt kajastusteta).
- Otselaekuvad välistoetused kajastatakse ühekordselt reaalsel grandil toetuse saaja raamatupidamises.
- Juhul kui toetuse saaja annab toetuse edasi riigieelarvelisest asutusest partnerile, siis kajastatakse see toetus ka partneri raamatupidamises reaalsel grandil, edasiandmised registreeritakse tehingupartneri koodidega (andja saaja koodiga, saaja andja koodiga), mis võimaldavad topelt kajastamised elimineerida valitsemisala sees ja üleriigilises aruandes.

Planeerimise ja täitmise saab (uue või vana) **grandi koodiga** kokku viia siis, kui planeeritakse samasugustel põhimõtetel (samas detailsuses) ja kasutatakse ühesuguseid grandi koode kõikides

kasutuses olevates infosüsteemides (KAISis, REISis, SFOSis kui ka SAPis). Välistoetuste üksikprojektide raamatupidamine on projektipõhine (reaalsed grandid). Samas ei nõuta ega ka välistata eelarve projektipõhist planeerimist. Kõik koodid (uued või vanad) üks-ühele vastata ei saagi alati, erinevate koodide või erineva detailsuse korral planeerimises ja raamatupidamises, peab asutus oma KAISi mudelis vastavusreeglid ise sisse kirjutama, et oleks võimalik planeerimist ja täitmist kokku viia. REISi planeerimine ei saa olla detailsem kui SAPi raamatupidamine.

Planeerimise ja eelarve täitmise põhimõtete kohta loe edasi siit:

- **Liik 40, välistoetuste ja lisatud riikliku kaasfinantseerimise planeerimine**

Käesolevast punktist lähtuvad riigiasutused, kes on ise toetust saavad asutused või toetuse saava asutuse partnerid (partnerist riigiasutus) sõltumata sellest, kas välistoetus on otselaekuv või vahendajalt saadud.

- **Liik 41, välistoetuste ja riikliku kaasfinantseerimise vahendamine ja edasi andmine mitteriigiasutusele**

Käesolevast punktist lähtuvad toetusi vahendavad riigiasutused (ministeerium, Riigikantselei, PRIA).

Kontakt: juhan.anupold@fin.ee

Viimati uuendatud 03.04.2025

5.6.4. Arvestusobjekti „toetus“ ühtne loogika

Eelarveklassifikaatori §9 kohase **arvestusobjekti „toetuse koodi**“ ehk grandi koodide ühtse kodeerimise eesmärk on võimaldada välistoetuse andmete kokku viimine erinevates infosüsteemides (REIS, KAIS, SAP, SFOS). Käesolevat regulatsiooni järgitakse uute grandi koodide loomisel, st. kõik uued grandi koodid tuleb luua eelarveklassifikaatori määruse Lisas 6 toodud põhimõtete kohaselt. Põhimõtted tuginevad suuresti olemasoleval praktikal, kuid on informatiivsemad ning on rakendatavad nii REISis kui KAISis. Seni kasutuses olevad koodid jäävad kehtima kuni toetuse rakendamise lõpuni ja kohustust juba kasutusel olevaid koode muuta ei ole.

Toetuse eelarve sisestamiseks (KAISi/ REISi), tuleb nii vahendatava kui otselaekuva toetuse jaoks luua grandi kood. Toetuste koodide hierarhiat (välistoetuste hierarhia kodeerimine Exceli failina) vaata Käsiraamatus **REISi juhenditest**. Grandi koodi avamiseks tuleb täita:

Välistoetuste hierarhia kodeerimise vorm.xlsx | 10.13 KB | xlsx

ja edastada seejärel uue koodi loomise soov Rahandusministeeriumi riigieelarve osakonna välisvahendite talituse nõunikule (**juhan.anupold@fin.ee**), kes kontrollib üle, et kood oleks loodud vastavalt rahandusministri määruses „Eelarveklassifikaator" toodud kodeerimise loogikale ja/või käesolevale juhendile ning et koodi loomine on põhjendatud. **Koodi avamise taotluses tuleks selgelt välja tuua, kas tegemist on:**

1. uue koodi avamisega – esmakordselt eelarvesse planeeritava toetusega;

2. sooviga asendada vana REISi kood olemasoleva vana SAPi koodiga – planeerimise ja täitmise kokkuviimiseks on mõttekam kasutada kõikides infosüsteemides ühesugust koodi. Juhul kui koodid SAPis ja REISis ei ühti, võib esitada taotluse sooviga asendada vana REISi kood juba SAPis kasutatava koodiga;

3. sooviga asendada olemasolev vana REISi kood uue loogika järgi loodud koodiga – vana loogika järgi loodud grandi koode võib kasutada grandi rakendamise lõpuni, kuid soovi korral võib asendada vana REISi kood uue loogika järgi tehtud koodiga. Vana koodi info lisatakse REISis põhiandmetes uue koodi juurde ja seda saab välja tuua aruannetes, kus on võimalik näha uue koodiga sisestatud andmete juures eraldi veerus ka vana kood.

Rahandusministeeriumi riigieelarve osakonna välisvahendite talituse nõunik edastab grandi koodi avamise taotluse aadressile **tere@rmit.ee**. Pärast grandi loomist planeerib valitsemisala vastavale grandile eelarve KAISis ja see kantakse üle REISi. Kasutatavad koodid mõlemas infosüsteemis peavad olema ühesugused (sh suur- ja väiketähed, tühikud, sidekriipsud jms), et infosüsteemide omavaheline andmevahetus toimiks.

Toetuse vahendamise koodi ehk statistilise grandi koodi (riigieelarvelise asutuse poolt edasi antav toetus) koostab vahendaja asutus järgmises kolmeosalises formaadis:

1. esimesse osasse, mis on kuuekohaline, märgitakse vahendamise tunnus „S", käesolevas juhendis toodud toetuse tunnus, ühekohaline valitsemisala administratiivne tunnus, käesolevas lisas toodud fondi tunnus ja sidekriips;

2. teise osasse, mis on viiekohaline, märgitakse käesolevas juhendis toodud vahendaja tunnus ning rakendusperioodi algus ja sidekriips;

3. kolmandasse osasse märgitakse juhul, kui toetust menetletakse struktuuritoetuse registris, viiekohaline rakendusskeemi number ilma programmperioodi ja punktideta; juhul kui toetust ei ole menetletud struktuuritoetuse registris, siis kuni üheksakohaline tähtedest ja/või numbritest koosnev vabalt valitud tunnus. Kolmandas osas ei ole soovitav kasutada täiendavat sidekriipsu.

Näide: (SFOSi kaudu menetletav 2014+ perioodi vahendatav toetus): S1NCF-RT14-10121, kus S on vahendamise tunnus (statistilise grandi tähis), 1 tähistab toetuse tunnust (struktuurivahendid), N vahendaja ministeeriumi valitsemisala tunnust (MKM), CF fondi (Ühtekuuluvusfond), RT vahendajat

(RTK), 14 rakendusperioodi algust (2014–2020), 10 prioriteetset suunda, 1 meedet, 2 meetme tegevust, 1 rakendusskeemi numbrit. SFOSi kaudu rakendatavatel edasi antavatel toetustel koodile lõppu midagi rohkem lisada ei tohi.

Näide: (SFOSi kaudu menetletav 2021+ perioodi toetus kus ühes meetmes on kuni 1 sekkumine): S1NRF-RT21-01412, kus S on vahendamise tunnus (statistilise grandi tähis), 1 on toetuse tunnus (struktuurivahendid), N on vahendaja valitsemisala administratiivne tunnus (MKM), RF on fondi tunnus (Euroopa Regionaalarengu Fond), RT on vahendaja tunnus (RTK), 21 on rakendusperioodi algus (2021–2027), 01 on poliitikaeesmärk (kui ühtegi rakendusskeemi numbritest ei tähistata rohkema kui 1-kohalise numbriga, tuleb koodi numbri ette lisada „0“), 4 on erieesmärk, 1 on meede (sisaldab ainult ühte sekkumist), 2 on rakendusskeemi number (käskkirja alusel antavad toetused). SFOSi kaudu rakendatavatel edasi antavatel toetustel koodile lõppu midagi lisada ei tohi.
Sama toetuse koodi võib koostada ka järgmiselt: S1NRF-RT21-14112, kus S on vahendamise tunnus (statistilise grandi tähis), 1 on toetuse tunnus (struktuurivahendid), N on vahendaja valitsemisala administratiivne tunnus (MKM), RF on fondi tunnus (Euroopa Regionaalarengu Fond), RT on vahendaja tunnus (RTK), 21 on rakendusperioodi algus (2021–2027), 1 on poliitikaeesmärk, 4 on erieesmärk, 1 on meede, 1 on sekkumine (esimene sekkumine meetme sees), 2 on rakendusskeemi number (käskkirja alusel antavad toetused).

Näide: (SFOSi kaudu menetletav 2021+ perioodi toetus kus ühes meetmes on üks või mitu sekkumist): S1LCF-KI21-23131, kus S on vahendamise tunnus (statistilise grandi tähis), 1 on toetuse tunnus (struktuurivahendid), L on vahendaja valitsemisala administratiivne tunnus (KLIM), CF on fondi tunnus (Ühtekuuluvusfond), KI on vahendaja tunnus (KIK), 21 on rakendusperioodi algus (2021–2027), 2 on poliitikaeesmärk, 3 on erieesmärk, 1 on meede, 3 on sekkumine (kolmas tegevus meetme sees), 1 on rakendusskeemi number (määruse alusel antavad toetused).

Näide: (väljaspool SFOSi menetletav vahendatav toetus): S4PGF-PR14-KOOLIPIIM, kus S on vahendamise tunnus, 4 toetuse kood (Euroopa Põllumajanduse Tagatisfondi toetus), P ministeeriumi valitsemisala tunnus (Regionaal- ja põllumajandusministeerium), GF fondi (Euroopa Põllumajanduse Tagatisfond), PR vahendaja tunnus (Põllumajanduse Registrite ja Informatsiooni Amet), 14 on rakendusperioodi tunnus (2014–2020) ja KOOLIPIIM vabalt valitud kuni 9-kohaline tähtede kombinatsioon, mis viitab grandi sisule konkreetsemalt (koolipiimatoetus).

Toetuse kasutamise kolmeosaline kood ehk reaalse grandi kood esitatakse järgmises formaadis:

1. esimesse osasse, mis on viiekohaline, märgitakse käesolevas juhendis toodud toetuse tunnus, kuni kolmekohaline riigiasutuse asutuse tunnus ja sidekriips;

2. teise osasse, mis on viiekohaline, märgitakse käesolevas juhendis toodud fondi tunnus, rakendusperioodi algus ja sidekriips;

3. kolmandasse osasse märgitakse juhul, kui toetust menetletakse struktuuritoetuse registris, viiekohaline rakendusskeemi number ilma rakendusperioodi ja punktideta, millele võib järgneda kuni viiekohaline tähtedest ja või numbritest koosnev vabalt valitud tunnus; juhul kui toetust ei ole

menetletud struktuuritoetuse registris, siis kuni kümnekohaline tähtedest ja või numbritest koosnev vabalt valitud tunnus. Kolmandas osas ei ole soovitav kasutada täiendavaid sidekriipse.

Näide: (SFOSi kaudu menetletav toetus): 1G10-RF14-01421, kus 1 tähistab toetuse koodi (struktuurivahendid), G10 toetuse saaja asutuse tunnust (Haridus- ja Teadusministeerium), RF fondi (Euroopa Regionaalarengu fond), 14 rakendusperioodi algust (2014-2020), 01 prioriteetset suunda, 4 meedet, 2 meetme tegevust ja 1 rakendusskeemi numbrit. Kui prioriteetset suunda SFOS-s tähistatakse 1-kohalise numbriga, tuleb koodi numbri ette lisada „0“.

Näide: (SFOSi kaudu menetletav 2021+ perioodi toetus, kus ühes meetmes on kuni üks sekkumine): 1LA0-RF21-02362TILM, kus 1 tähistab toetuse koodi (struktuurivahendid), LA0 toetuse saaja asutuse tunnust (Transpordiamet), RF fondi (Euroopa Regionaalarengu fond), 21 rakendusperioodi algust (2021-2027), 02 poliitikaeesmärki, 3 erieesmärki, 6 meedet (sisaldab ainult ühte sekkumist) meetme tegevust ja 2 rakendusskeemi numbrit (käskkirja alusel antavad toetused). Lisatud on selgitav tähekombinatsioon TILM (Teeilmajaama seiresüsteemi uuendamine). Sama toetuse koodi võib koostada ka järgmiselt: 1LA0-RF21-23612TILM, kus 1 tähistab toetuse koodi (struktuurivahendid), LA0 toetuse saaja asutuse tunnust (Transpordiamet), RF fondi (Euroopa Regionaalarengu fond), 21 rakendusperioodi algust (2021-2027), 2 poliitikaeesmärki, 3 erieesmärki, 6 meedet, 1 sekkumist (esimene sekkumine meetme sees) ja 2 rakendusskeemi numbrit (käskkirja alusel antavad toetused). Lisatud on selgitav tähekombinatsioon TILM (Teeilmajaama seiresüsteemi uuendamine).

Näide: (SFOSi kaudu menetletav 2021+ perioodi toetus kus ühes meetmes on üks või mitu sekkumist): 1L70-CF21-23122TERVE, kus 1 on toetuse kood (struktuurivahendid), L70 on toetuse saaja organisatsioon tunnust (Keskkonnaamet), CF on fond (Ühtekuuluvusfond), 21 on rakendusperioodi algus (2021-2027), 2 on poliitikaeesmärk, 3 on erieesmärk, 1 on meede, 2 on sekkumine (teine sekkumine meetme sees) ja 2 on rakendusskeemi number (käskkirja alusel antavad toetused). Lisatud on selgitav tähekombinatsioon TERVE (Mitteheas seisundis veekogumite tervendamine).

Näide: (väljaspool SFOSi menetletav toetus): 4P80-GF14-SEAKATK, kus 4 tähistab toetuse koodi (Euroopa Põllumajanduse Tagatisfondi toetus), P80 toetuse saaja asutuse tunnust (Veterinaar- ja Toidulaboratoorium), GF fondi (Euroopa Põllumajanduse Tagatisfond), 14 rakendusperioodi algust (2014-2020) ja SEAKATK vabalt valitud kuni 10-kohalist tunnust, mis viitab grandi sisule konkreetsemalt.

Grandi koodi sisus kasutatavad tunnused:

Toetuse tunnus – vastavalt SAP toetuste haldamise mooduli juhendiga kasutusele võetud kodeeringule:

1 Euroopa Sotsiaalfond, Euroopa Regionaalarengu Fond, Ühtekuuluvusfond, Õiglase Ülemineku Fond, REACT-EU

2 Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfondi toetus

3 Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi toetus ning Euroopa Merendus-, Kalandus- ja

Vesiviljelusfondi toetus

4 Euroopa Põllumajanduse Tagatisfondi toetus

5 Euroopa majanduspiirkonna ja Norra toetus

6 Eesti-Šveitsi koostööprogramm toetus

8 CO2 (kliima) toetus ja riigisisesed toetused SFOS-is

9 Muud välistoetused (sh Taaste- ja vastupidavusrahastu, Sotsiaalne Kliimafond, otsetoetused)

FONDI TUNNUS

AF Euroopa abifond enim puudustkannatavate isikute jaoks

AM Varjupaiga-, Rände- ja Integratsioonifond

AT Atmosfääriõhu kaitse seaduse alusel (Kliima, CO2)

BM Piirihalduse ja viisapoliitika rahastu

CF Ühtekuuluvusfond

ER Erasmus+

ES ESPON programm

FF Euroopa Merendus- ja Kalandusfond ning Euroopa Merendus-, Kalandus- ja Vesiviljelusfondi toetus

GF Euroopa Põllumajanduse Tagatisfond

GK Globaliseerumisega Kohanemise Euroopa Fond

IA INTERACT programm

IR Interreg Euroopa programm

IS Sisejulgeolekufond

JT Õiglase Ülemineku Fond

KL Kesk-Läänemere programm

LV Eesti-Läti programm

MF Moderniseerimisfond

MU Käesolevas loetelus nimetamata fondid

NO Euroopa Majanduspiirkonna ja Norra toetused

PF Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfond

RC REACT-EU Euroopa Regionaalarengu Fond

RE Toetused riigieelarvest

RF Euroopa Regionaalarengu Fond

RR Taaste- ja Vastupidavusrahastu

RS REACT-EU Euroopa Sotsiaalfond

RU Eesti-Vene piiriülese koostöö programm

SC Sotsiaalne Kliimafond

SF Euroopa Sotsiaalfond

SH Eesti-Šveitsi koostööprogramm

SO Euroopa Solidaarsuskorpus

TA Struktuurivahendite tehniline abi

TP Euroopa Tagasipöördumisfond

UR URBACT programm

VAHENDAJA TUNNUS

EA Ettevõtluse Arendamise Sihtasutus (kuni 2022 lõpuni)

EI Ettevõtluse ja Innovatsiooni Sihtasutus (KredExi ja EASi ühendasutus al 2023)

KI Keskkonna Investeeringute Keskus

KR KredEx (kuni 2022 lõpuni)

PR Põllumajanduse Registrite ja Informatsiooni Amet

RT Riigi Tugiteenuste Keskus

SI Siseministeerium

RAKENDUSPERIOODI ALGUS

00 Toetus ei ole seotud Euroopa Liidu perioodiga (nt CO2)

14 2014–2020 (sh EMP ja Norra periood 2014–2021)

20 2020–2026 (RRF)

21 2021–2027

VALITSEMISALA ADMINISTRATIIVNE TUNNUS 1-TÄHELINE KOOD VÕETUD ASUTUSE TUNNUSEST:

A – Riigikogu Kantselei

B – Vabariigi Presidendi Kantselei

C – Riigikontroll

D – Õiguskantsler

E – Riigikohus

Z – Vabariigi Valitsus

F – Riigikantselei valitsemisala

G – Haridus- ja Teadusministeeriumi valitsemisala

J – Justiits- ja Digiministeeriumi (kuni 31.12.2024 Justiitsministeeriumi) valtsemisala

K – Kaitseministeeriumi valitsemisala

L – Kliimaministeeriumi (kuni 30.06.2023 Keskkonnaministeeriumi) valitsemisala

M – Kultuuriministeeriumi valitsemisala

N – Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi valitsemisala

P – Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumi (kuni 30.06.2023 Maaeluministeeriumi) valitsemisala

R – Rahandusministeeriumi valitsemisala

S – Siseministeeriumi valitsemisala

T – Sotsiaalministeeriumi valitsemisala

V – Välisministeeriumi valitsemisala

Asutuse tunnus – kuni 3-kohaline asutuse tunnus (esimene koht on administratiivne tunnus, teine ja kolmas koht on Riigi Tugiteenuste Keskuse poolt asutusele antud järjekorranumber. Järjekorranumber võib sisaldada tähe- või numbrikombinatsioone). **Vt nimekirja siit.**

RAKENDUSSKEEMI NUMBER

Edaspidi (2021–2027 programmperioodi struktuurivahendid, Taaste- ja vastupidavusrahastu) kasutatakse SFOSis rakendusskeemi järjekorranumbrite lisamisel järgmist loogikat (varem sai esimesena lisatud rakendusskeem numbriks „1“, järgmine „2“ jne):

1 määruse alusel antavad toetused,

2 käskkirja alusel antavad toetused,

3 halduslepingu alusel antav toetus,

4 kuludest sõltumatu rahastamine,

5 kogukonna juhitud kohalik areng,

6 rahastamisvahend.

Kontakt: juhan.anupold@fin.ee

Viimati uuendatud 03.04.2025

5.6.5. Riigieelarvelise kaasfinantseeringu väljamaksmine

Riigieelarvelise kaasfinantseeringu (ReKF) väljamaksete taotlemise võimalused:

Fond/välistoetuse liik	Taotleja/ ülekande saaja	Taotlemise keskkond	Taotluse vorm	Sagedus	Taotlemise tähtaeg	ReKF vahendite ülekande tähtaeg
SFOSi ja PRIA kesksete infosüsteemide kaudu väljamakstavad vahendatavad toetused						
Struktuurifondid	RA	Taotlust esitada vaja ei ole	-	-	Jooksvalt koos VT-ga	-
Norra-EMP	RA	Taotlust esitada vaja ei ole	-	-	Jooksvalt koos VT-ga	-
Muud vahendatavad toetusskeemid						
Muud riigisiseselt vahendatavad toetusskeemid - Varjupaiga-, Rände- ja Intergratsioonifond ning sisejulgeolekufond; Interreg (Eesti-Läti ja Eesti-Vene), Eesti-Šveitsi koostööprogramm, Erasmus+, jne	RA	Taotlust esitada vaja ei ole (limiidi tekitamiseks võib taotluse esitada)			Jooksvalt koos VT-ga	
Otselaekuvad välistoetused						
Otselaekuvad välistoetused	Toetuse saaja	E-kiri	**Kaasrahastamise väljamakse taotlus | 13.98 KB | xlsx**	Välistoetuse laekumise järgselt kord kuus	5. tööpäevaks eelmise kuu laekumiste kohta *	20. kuupäevaks
Vahendatava toetuse omafinantseeringu katteks eraldatud ReKF vahendid						
Vahendatavad välistoetused	Toetuse saaja	E-kiri	**Kaasrahastamise väljamakse taotlus | 13.98 KB | xlsx**	Kvartaalselt	Kvartaalselt	20. kuupäevaks

SFOSi ja PRIA kesksete infosüsteemide kaudu väljamakstavate vahendatavate toetuste EL osa ja ReKF makstakse korraga välja lähtudes kesksesse infosüsteemi sisestatud andmetest ja meetmele kehtestatud määradest kasutades ühte meetmele määratud statistilise grandi koodi, ainult eelarve liik erineb (liik 41 ja 32).

Muu vahendatava toetusskeemi puhul (Varjupaiga-, Rände- ja Integratsioonifond, Sisejulgeolekufondid, Eesti-Läti Programm, Eesti-Vene Programm) **makstakse riikliku kaasfinantseerimise vahendid** välja

ministeeriumi poolt, kelle poliitikavaldkonda toetusskeem kuulub (st ministeerium on välja töötanud toetuse andmise tingimused) koos VT väljamaksmisega proportsionaalses osas lähtudes RKF määrast, kasutades eelarve liiki 32. Vastavate maksete tegemiseks avatakse vahendatavale toetusskeemile vastav toetuse kood algusega S9. Kui ministeerium soovib jälgida RKFi limiidi kasutamist, võib kasutada ka eelarve liiki 31 ning sellele võib RTK ministeeriumi taotluse alusel avada eelnevalt eelarve SAPis.

Otselaekuvate välistoetuste ja vahendatava toetuse omafinantseeringu katteks valitsemisalale **RES protsessis eraldatud ReKF** vahendite korral tuleb taotleda vastava valitsemisala ministeeriumilt, kelle poliitikavaldkonda projekt kuulub, VT laekumise korral vastavas proportsioonis kaasrahastuse vahendite väljamakset. Ministeerium teeb kaasrahastuse väljamakseid toetuse saajale reeglina üks kord kuus eelmisel kuul laekunud VT-le vastavas proportsioonis eelarve liigiga 32. Vastavate maksete tegemiseks avatakse ministeeriumile SAPis vastav toetuse kood (koodi ülesehitus: S9-vahendaja ministeeriumi tunnus-fondi tunnus REKF, näit Rahandusministeerium kasutab S9R10-REKF).

SAPi kasutajatel tuleb esitada ministeeriumile taotlus lisas toodud vormil. Asutus saab taotluse koostada SAP-BO aruande EA005 alusel (aruande tööleht „toetuste laekumised“).

Kaasrahastuse vahendite väljamaksmine vahendatava välistoetuse omafinantseeringu katteks ettemaksena

Kui toetuse saajast sihtasutusele on otsustatud anda valitsemisala eelarvest VT projekti omafinantseeringu katteks ReKF-i, võib sihtasutus taotleda nende vahendite kasutamiseks vastava valitsemisala ministeeriumilt ettemakset. Ministeerium teeb ülekande eelarve liigiga 32 toetuse koodilt (koodi ülesehitus: S9-vahendaja ministeeriumi tunnus-fondi tunnus REKF, näit Rahandusministeerium kasutab S9R10-REKF). Peale esimest makset lähtutakse sellest, et kui eelmise kvartali ettemaks on kuluks kandmata, siis uut ettemaksetaotlust ei menetleta. See tähendab, et asutused, kes pole SAPis, peavad enne järgmise ettemaksu saamist tõendama eelmisest ettemaksest tehtud kulutused, esitades vastavad kuludokumendid.

Ettemakse saamiseks tuleb lisaks kvartaalse eelarvevajaduse esitamisele täita

Kaasrahastamise väljamakse taotlus | 13.98 KB | xlsx
ja esitada need e-kirjaga RMi riigieelarve osakonna nõunikule, kes hindab ettemakse mahu põhjendatust.

Kontakt: juhan.anupold@fin.ee

Viimati uuendatud 06.12.2023

5.6.6. Välistoetuse ning välistoetuse kaasrahastamise vahendite kasutamine enne nende laekumist

Ministeeriumid ja valitsemisalad planeerivad välistoetused ja riikliku kaasfinantseeringu parima teadmise alusel tuginedes riigieelarve planeerimist puudutavatele õigusaktidele ja juhistele. Kui tegevuse elluviijaks on riigiasutus, siis peab riigiasutus kasutama kulude tegemiseks nii välistoetuse kui riikliku kaasfinantseeringu ulatuses vahendeid vastavalt **kassalise teenindamise eeskirja** peatükile 4[1] . Vahendatavate toetusete korral, mida menetletakse SFOSis või PRIA infosüsteemis (grandi koodid algusega 1-5) tuleb välistoetuse projekti vahendite kasutamiseks esitada taotlus eelarve avamiseks otse Riigi Tugiteenuste Keskusele (edaspidi RTK). Valitsemisala ministeeriumi või Riigikantselei kooskõlastus ei ole vajalik, kuna toetusi jagatakse ministeeriumi või Riigikantselei kehtestatud õigusaktide alusel ning nende kulude mahud eelarveaastaks on kokku lepitud riigieelarve protsessis. Riigiasutusest toetuse saaja esitab taotluse eelarverea avamiseks RTK finantsarvestuse osakonnale RTK kehtestatud Exceli vormil. Selle vormi leiab taotleja **RTK juhendite alt** -> Finantsraamatupidamine -> Toetuse eelarve avamise taotlus

Otselaekuvatele välistoetustele (SAPis grandi kood algusega 9), mis on riigieelarvesse planeeritud, loetakse Rahandusministeeriumi nõusolek antuks riigieelarve koostamise protsessis ning vahendite kasutamist eraldi Rahandusministeeriumiga kooskõlastada ei ole vaja. Ministeeriumite ja Riigikantselei allasutuste otselaekuvate riigieelarves kajastatud välistoetuste korral tuleb eelpool toodud vorm eelarverea avamiseks vajaliku infoga esitada koos välistoetuse lepinguga (ainult esmakordsel avamisel) oma valitsemisala ministeeriumile kooskõlastamiseks ja kontrolliks (kuna ministeerium vastutab vahendite tagastamata jäägi tagastamise eest oma eelarvega). Ministeerium sisustab ise oma kontrolli ulatuse arvestades, et peab olema tagatud, et vahendeid kasutataks põhjendatud ulatuses ja et tagastamise kuupäev oleks realistlik. Seejärel edastab ministeerium kontrollitud vormi eelarverea avamiseks (ilma lepinguta) koos omapoolse kinnitusega, et esitatud andmed on korrektsed, RTK finantsarvestuse osakonnale eelarverea avamiseks.

Juhul kui aasta jooksul ületatakse riigieelarvesse planeeritud summat, siis annab Rahandusministeerium oma kooskõlastuse täiendavale sildfinantseerimise taotlusele (nt. SIM sisejulgeolekufondid).

Aasta jooksul lisanduvate otselaekuvate välistoetuste projektide osas, mida ei ole riigieelarvesse planeeritud, esitatakse sarnaselt riigieelarvesse planeeritud otselaekuvate välistoetustega SAPis limiidi avamiseks vorm vajaliku info ja välistoetuse lepinguga eelnevalt valitsemisala ministeeriumile, kes kontrollib esitatud andmete õigsust, projekti vajalikkust ja vahendite tagastamise kuupäeva realistlikkust. Seejärel edastab ministeerium kontrollitud vormi SAPis limiidi avamiseks (ilma lepinguta) koos omapoolse kinnitusega, et esitatud andmed on korrektsed ja ministeerium vastutab vajadusel oma eelarvega vahendite tähtaegse tagastamise eest RM riigieelarve osakonna välisvahendite talituse ametnikule (**juhan.anupold@fin.ee**), kes annab riigieelarve seaduses nõutud RM nõusoleku ja saadab taotluse e-maili teel edasi menetlemiseks RTK finantsarvestuse osakonnale (koopia taotluse esitanud ministeeriumile). Kooskõlastuse grandi koodi loomiseks ja vahendite limiidi avamiseks annab üks isik, mistõttu on soovitav taotlused grandi koodi loomiseks ja vahendite eelarve avamiseks esitada korraga. Otselaekuvate välistoetuste kaasrahastamiskohustus kavandatakse vajadusel omafinantseeringuna toetuse saaja eelarves ehk sildfinantseerimise eelarve avamise vormil on kulude ja tulude summa võrdne.

Juhul kui sama aasta sees tuleb samale grandi koodile korduv silla taotlus, siis tegelikult see ei vaja enam täiendavat RM kooskõlastust, kuna grandi koodile on juba kooskõlastus antud ning laekuv toetus läheb täies ulatuses kasutatud silla katteks. Samuti kui grandi kood on eelarvesse planeeritud ühes summas, aga vajadus on planeeritust suurem, ei ole RM nõusoleku küsimine vajalik. Iga valitsemisala ise vastutab, et kasutatud silla ulatuses saaksid vahendid tagastatud ja RM siin keskset kontrolli ei pea tegema. Avatud sillad järgmisse aastasse edasi ei kandu, mistõttu on vajalik RM nõusoleku küsimine samale grandi koodile kui eelmine kooskõlastus on antud eelmisel aastal.

Kontakt: juhan.anupold@fin.ee

Viimati uuendatud 06.12.2023

5.6.7. Vabariigi Valitsuse reservi sihtotstarbeliste vahendite välistoetuste mitte-abikõlblike kulude katteks kasutamise põhimõtted

Vabariigi Valitsuse kabinetinõupidamisel 27.05.2021 (päevakorra punkt 7) ja 22.09.2022 täiendatud (lisatud alapunkt 4) ja 05.09.2024 täiendatud (lisatud alapunkt 5) tehtud otsused:

Vabariigi Valitsuse reservi sihtotstarbeliste vahendite riigiülese tegevuse „Välistoetuste tagastused“ raames võib taotleda ja eraldada vahendeid järgmistel juhtudel:

1. lootusetuks tunnistatud tagasinõuded ulatuses, mida välistoetuse andja ei kata;
2. mitteolulise suurusega tagasinõuded, mis jäetakse otstarbekuse kaalutlusel sisse nõudmata ja mida välistoetuse andja ei kata;
3. rakendussüsteemist tingitud erijuhtumite korral, kus erimeelsuste lahendamiseks kokku kutsutud ümarlauas otsustatakse jätta nõue toetuse saajale esitamata või ei ole alust seda teha ning kulusid ei ole võimalik välistoetuse andjale katmiseks esitada:
    - tagasinõude aluseks oleva sätte suhtes ei olnud kulude tegemise ajal (sh hanke läbiviimise ajal) välja kujunenud selget õiguspraktikat või teadmist või on õigustõlgendus aja jooksul täpsustunud ja see ei olnud kulude tegemise hetkel teada, sh nt kui auditeeriv asutus ei ole varasemate (sama hanke) kontrollide tulemusel probleemi välja toonud;
    - vaideorgani otsuse tulemusel toetuse saajale välja makstavad või tagasi nõudmata jäetavad summad, mida ei ole võimalik välistoetuse andjale esitada;
    - korraldusasutuse ja auditeeriva asutuse vahelise lahendamatu erimeelsuse korral, mille tulemusel rakendusüksus auditi soovitust täies ulatuses või osaliselt ei täida, aga auditis märgitud mitteabikõlblikke kulusid ei saa välistoetuse andjale hüvitamiseks esitada;
    - kui korraldusasutus, rakendusasutus või rakendusüksus on andnud tahtmatult eksitavad

suunised toetuse saajatele või avalduvad muud ettenägematud juhtumid toetuste rakendamisel.

4. Euroopa Komisjoni ja teiste doonorite poolt raamatupidamisarvestuse kontrollimise ja heakskiitmise menetluse ning vastavuskontrolli menetluse tagajärjel tehtud finantskorrektsioonide ja vähendamiste summad, mida ei ole võimalik toetuse saajatelt tagasi nõuda.
5. Euroopa Komisjoni suunises sätestatud korrektsioonimäärade erandid, mis korraldusasutuse nõusolekul jäetakse toetuse saajatelt sisse nõudmata, kuid mida ei ole võimalik välistoetuse andjale katmiseks esitada.

Välistoetustega seotud mitteabikõlblike kulude reservist hüvitamise põhimõtted

1. Reservi sihtotstarbeliste vahendite riigiülese tegevuse „välistoetuste tagastused“ eelarvet saab kasutada kõikidele **vahendatavatele[1]** välistoetustele valdkonna eest vastutava ministri põhjendatud taotluse alusel või struktuurivahendite **korraldusasutuse** (Riigi Tugiteenuste Keskus, RTK) koondtaotluse alusel, mis on ministeeriumitega (mitteametlikult) kooskõlastatud.
2. Reservist kaetakse **lootusetuks tunnistatud tagasinõuete** toetuse osa, mida ei ole võimalik komisjonile jagamiseks esitada või mida toetuse andja on otsustanud osaliselt või täielikult mitte jagada. Kaetakse järgmised juhtumid:
    - Tagastused, mida toetuse saaja tagasi ei maksa ning mida ei saa komisjonile jagamiseks esitada, kuna need kulud on enne kulude sertifitseerimist maksetaotlusest maha arvatud.
    - Tagastused, mille osas on peale perioodi lõpparuande komisjonile esitamist selgunud, et toetuse saajalt ei ole võimalik toetust tagasi saada.
    - Tagastused, mida ei ole võimalik toetuse saajalt tagasi saada, aga mida komisjon ei ole nõus jagama vastavalt komisjoni delegeeritud määruse nr 2016/568 artiklile 2.
    - Tagastused, mis tulenevad ühise põllumajanduspoliitika rahastamise, haldamise ja seire kohta kohaldatava Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1306/2013 artikkel 54 lõikest 2, mille alusel kaetakse toetuse saajatelt laekumata võlgnevustega seonduvad finantstagajärjed 50% ulatuses asjaomase liikmesriigi poolt ja 50% ulatuses liidu eelarvest, kui tagasinõudmist ei ole toimunud nelja aasta jooksul alates tagasinõudmistaotluse kuupäevast või kaheksa aasta jooksul, kui tagasinõudmine toimub siseriikliku kohtu kaudu.
3. Reservist rahastatakse **kuni 1000 euro suuruseid tagastusi**, mida toetuse saajalt pole halduskulude vaatest mõistlik tagasi nõuda, aga mida ei saa komisjonile esitada, vastavalt kehtivatele õigusaktidele.
4. Reservi kasutatakse r**akendussüsteemist tingitud mitteabikõlblike kulude katteks, kui ümarlaua tulemusel otsustatakse nõuet toetuse saajale mitte esitada** või ei ole alust esitada (ümarlaua otsused fikseeritakse protokollis) ning kulusid ei ole võimalik ka komisjonile sertifitseerida:
    - finantskorrektsiooni aluseks oleva sätte osas ei olnud kulude tegemise ajal (sh hanke läbiviimise aja) välja kujunenud selget õiguspraktikat või teadmist või on õigustõlgendus aja jooksul täpsustunud ja see ei olnud rikkumise toimepanemise hetkel teada, sh nt kui auditeeriv asutus ei ole varasemate (sama hanke) kontrollide tulemusel probleemi välja toonud;
    - vaideorgani rahuldatud vaide tulemusel toetuse saajale välja makstavad või tagasi mitte nõutavad summad, mida ei ole võimalik komisjonile esitada, juhul kui vaide rahuldamine oli korraldusasutuse ja auditeeriva asutuse hinnangul põhjendatud;
    - korraldusasutuse ja auditeeriva asutuse vahelise lahendamatu erimeelsusega seotud kulude katteks, mille tulemusel rakendusüksus auditi soovitust täies ulatuses või osaliselt ei täida, aga mida korraldusasutus ei saa komisjonile esitada, kuna auditi lõpparuande alusel tuleb

kulud maha arvata;
    - kui korraldusasutus, rakendusasutus või rakendusüksus on andnud tahtmatult eksitavad suunised toetuse saajatele.
5. Euroopa Komisjoni ja teiste doonorite poolt **raamatupidamisarvestuse kontrollimise ja heakskiitmise menetluse ning vastavuskontrolli menetluse** tagajärjel tehtud finantskorrektsioonide ja vähendamiste summad, mida ei ole võimalik toetuse saajatelt tagasi nõuda.
6. Euroopa Komisjoni suunises sätestatud korrektsioonimäärade erandid, mis korraldusasutuse nõusolekul jäetakse toetuse saajatelt sisse nõudmata, kuid mida ei ole võimalik välistoetuse andjale katmiseks esitada.

Riigi Tugiteenuste Keskus korraldusasutusena kooskõlastab ministeeriumidega summad, täpsustab programmid ning esitab Rahandusministeeriumile programmide lõikes ühe koondtaotluse.

Protsess

Tuvastatud mitteabikõlblikke kulusid ei maksta välja, tasaarveldatakse uute abikõlblike kuludega või tuleb toetuse saajal toetus mitteabikõlblike kulude ulatuses tagasi maksta etteantud tähtajal (struktuuritoetuse seadus § 48 lõige 1). Riigieelarve seaduse § 54 lõike 2 punkt 2 kohaselt: kui riigiasutus on teinud käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud vahendite arvel väljamakseid suuremas summas, kui laekub välistoetust või välistoetuse kaasrahastamise vahendeid, peab riigiasutus või tema kõrgemalseisev ministeerium, välistoetuse vahendaja tehtud väljamaksete puhul ministeerium, kelle vastutusalas on vastava välistoetuse väljamaksmise ülesande täitmine, katma puudujääva summa valitsemisala eelarvelistest vahenditest või taotlema puudujäägi katmist Vabariigi Valitsuse reservist. Vahendid ei laeku, kui kulud on juba välja makstud, aga Euroopa Komisjonile pole võimalik neid hüvitamiseks esitada (näiteks toetuse saaja ei maksa tagasi (nt on läinud pankrotti)); mitteabikõlblikud kulud on tekkinud auditi lõpparuande ja sellele järgneva finantskorrektsiooni otsuse erinevusest tingitult; õigusaktide tõlgenduse muutumisel või mõnel muul juhul, mille korral ei olegi põhjendatud toetuse saajalt toetuse tagasi nõudmine jne.

Olukorras, kus **finantskorrektsiooni otsus toetuse saajale erineb summast, mida korraldusasutus saab Euroopa Komisjonile abikõlblikuna deklareerida** (nt auditi aruande põhjal tehtud toetuse tagasinõudmise soovitus oli suurem kui finantskorrektsiooni otsusega mitteabikõlblikuks loetud osa), tuleb tekkinud vahe osas rakendusüksusel projektile sisestada **tehniline tagastus, mille katteallikaks on sõltuvalt asjaoludest kas Vabariigi Valitsuse sihtotstarbeline reserv või valitsemisala eelarve.** Sama kehtib ka nendele kuludele, kus finantskorrektsiooni otsuse tegemisest on loobutud, kuid on teada, et kulusid abikõlblikuna Euroopa Komisjonile sertifitseerida pole võimalik (nt jäävad pooled erimeelsuse ümarlaual rikkumise esinemise osas erinevale seisukohale ning juhtum kuulutatakse lahendamatuks erimeelsuseks; samuti kuni 1000 euro erandiga tagastused, mida toetuse saajalt tagasi ei küsita). Katteallikate paremaks planeerimiseks tuleb sellised tagastused sisestada infosüsteemi kohe, kui selgub, et makseasutus on nimetatud kulud sertifitseeritavate kulude seast välja arvanud (lõppenud aruandeaasta kulude osas selgub info peale *annual accountsi* esitamist aruandeaastale järgneva aasta märtsikuuks) või on juhtum kuulutatud ümarlaual lahendamatuks erimeelsuseks. Korraldusasutus koondab eelnimetatud info ja edastab selle nii rakendusasutustele kui rakendusüksustele.

Riigieelarve seaduse § 54 lõike 2 punktis 2 viidatud **Vabariigi Valitsuse** reserv (millest taotlemist

reguleerib **Vabariigi Valitsuse reservist vahendite eraldamise ja eraldatud vahendite kasutamise kord**) võimaldab vahendeid eraldada 1) **erakorraliselt ettenägematuteks kuludeks** ning 2) **sihtotstarbeliselt Vabariigi Valitsuse heaks kiidetud tegevuste rahastamiseks** (mh eelarverida välistoetuste tagasinõuete erijuhtumite katteks).

1. Vahendatava välistoetuse korraldusasutus [RTK (toetuste arendamise osakonna riskijuhtimise ja järelevalve talitus) ja/või Regionaal- ja põllumajandusministeerium ja/või Siseministeerium] analüüsib tähtajaks tagastamata mitteabikõlblike kulude sisu ja seisu ning sihtotstarbelisest reservist katmise vajadust ning põhjendatust esitades:

- lootusetuks tunnistatud tagasinõuete korral üks kord aastas vastavalt oma tööplaanile aga hiljemalt 15.novembriks jooksva eelarveaasta reservi kasutamise taotluse.
- kuni 1000-eurosed struktuurivahendite tagasinõuded 1x aastas vastavalt oma tööplaanile aga hiljemalt 15.novembriks jooksva eelarveaasta reservi kasutamise taotluse.
- erijuhtumite puhul – struktuurivahendite korral ca 2x aastas: peale annual accountsi ja septembris või suuremate üksikjuhtumite korral vastavalt vajadusele, aga mitte hiljemalt kui 15.novembriks jooksva eelarveaasta reservi kasutamiseks; teised fondid vastavalt vajadusele.

2. Korraldusasutus esitab ministeeriumitega kooskõlastatud (mitteametlikult) taotluse sihtotstarbelisest reservist vahendite eraldamiseks Rahandusministeeriumile. Taotluse Rahandusministeeriumile võib esitada ka valdkonna eest vastutav ministeerium, sihtotstarbelisest reservist kasutamise osas konsulteerib Rahandusministeerium vastava fondi korraldusasutusega.
3. Taotluses viidatakse Vabariigi Valitsuse otsusele, millega on tegevuse rahastamine heaks kiidetud, ja sellele lisatakse selgitused võetud või võetavate kohustuste kohta, taotletava summa üksikasjalik arvestus ning muu oluline teave (sh millise rakendusasutuse missuguse tulemusvaldkonna programmi ja programmi tegevuse eelarvet laekumata tagastus mõjutab; sh prognoos järgmise RES perioodi kulude osas; sh rikkumised, mis tuleb osaliselt katta valitsemisala eelarvest, tuuakse eraldi välja).
4. Rahandusministeeriumi riigieelarve osakond lähtub Vabariigi Valitsuse sihtotstarbelise reservi kasutamise korrast rahandusministri käskkirja koostamisel ning saadud sisendist RES protsessis vastava reservi rea eelarve planeerimisel. Nõuetele vastava taotluse puhul teeb rahandusminister otsuse vahendite eraldamiseks, arvestades sihtotstarbeliste vahendite olemasolu Vabariigi Valitsuse reservis. Struktuurivahendite taotluste menetluse eest vastutab välisvahendite talitus.
5. Ministri käskkirja alusel avab RTK riigiarvestuse töötaja asutusele limiidi.
6. Finantskorrektsiooni otsuse ulatuses, mille katteks vahendeid reservist eraldati, kannab RTK valitsemisala finantsarvestuse talitus antud toetused SAPis ümber sihtotstarbelisest reservist antud toetusteks. Vahemikus hetkest, mil selgub, et doonorilt tulusid ei laeku kuni otsustatakse siseriiklik katteallikas mitteabikõlblikele kuludele on mitteabikõlblik kulu SAPis kajastatud välistoetusena, kuid RTK valitsemisala finantsarvestuse talitus kannab saadaoleva toetuse nõude ebatõenäoliselt laekuvaks (kuluks). Kui selgub, millisest allikast tehtud mitteabikõlblik kulu kaetakse, kannab RTK Finantsarvestuse talitus kulu ümber sellele allikale, võtab tagasi välistoetuse tulu ja nõude ning ebatõenäoliselt laekuvaks kantud välistoetuse nõude.
7. Kui toetuste vahendeid arvestatakse rahaliselt eraldi e-riigikassa kontol, teeb RTK valitsemisala finantsarvestuse talitus ülekande valitsemisala üldiselt kulukontolt toetuste (SFOSi või mõnes muus IT süsteemis kajastuvate toetustega seotud) kontole riigikassas ning teavitab rakendusüksust ja korraldusasutust laekumisest.
8. Rakendusüksus märgib finantskorrektsiooni otsuse alusel tekkinud nõude SFOSis või muus IT

süsteemis laekunuks ja teavitab tegevuse lõpetamisest korraldusasutust. Korraldusasutus kontrollib sisestatud andmed üle, veendub nende korrektsuses, sh vajadusel palub teha parandused rakendusüksusel või SFOS kasutajatoel.

9. RTK valitsemisala finantsarvestuse talitus inventeerib kvartaalselt tähtajaks laekumata nõudeid. RTK saadab info tähtajaks laekumata summast rakendusasutusele. Kui välistoetust ei laeku, tuleb leida kasutatud eelarve katteks uus allikas. Iga toetuse saldo peab lõpuks jõudma nulli.
10. Kuni mitteabikõlblike kulude katteallikas ei ole otsustatud, on aruandlus raamatupidamises eelarveliikide lõikes ebakorrektne – kuigi on teada, et kulu ei olnud võimalik katta toetusest, kajastub see endiselt toetusest tehtud kuluna. Valitsemisala peab tehtud kulule uue katteallika leidma esimesel võimalusel.

Kõikide nende juhtude korral, mis ei klassifitseeru VV 27.05.2021, 22.09.2022 ja 05.09.2024 otsuse kohaste juhtumite alla, ning kus valitsemisala oma eelarve piires ei leia vahendeid ega neid ei ole ka võimalik järgmise RESi protsessis eraldada või lisataotlusega saada, **võib ministeerium pöörduda taotlusega VV erakorralisse reservi.** Silmas tuleb pidada, et VV erakorralisest reservist eraldatakse vahendeid erakorralisteks (ettenägematuteks) juhtudeks. Protsess on kirjeldatud VV määruses (taotlus esitatakse Rahandusministeeriumile; sellele lisatakse: VV korralduse eelnõu reservist vahendite eraldamise kohta (kus on välja toodud tulemusvaldkond ja programm); VV korralduse eelnõu seletuskiri, milles esitatakse taotletava summa üksikasjalik arvestus, põhjendus vahendite eraldamise vajalikkuse kohta ja analüüs taotletavate vahendite asemel olemasolevate ressursside kasutamise võimaluste kohta; muud õigusaktides sätestatud või reservist vahendite eraldamise otsustamisel tähtsust omavad dokumendid ja informatsioon. Rahandusministeerium vaatab esitatud taotluse läbi 20 tööpäeva jooksul, kontrollides taotluse ja taotletava summa reservist eraldamise põhjendatust ning vastavust õigusaktidele ja nõuetele. Rahandusministeerium seejuures konsulteerib vastava fondi korraldusasutusega, et vajadusel selgitada välja konkreetse juhtumi asjaolud ning anda hinnang, kas antud kulu on võimalik katta hoopis VV sihtotstarbelisest reservist või mitte. Kui taotlus vastab õigusaktidele ning on nõuetekohane ja piisavalt põhjendatud, edastab Rahandusministeerium esitatud korralduse eelnõu Vabariigi Valitsusele. Rahandusministeeriumil ei ole õigus muuta Vabariigi Valitsusele esitatavas korralduse eelnõus taotleja taotletava summa suurust. Vajaduse korral esitab Rahandusministeerium Vabariigi Valitsusele alternatiivset arvamust kajastava Vabariigi Valitsuse korralduse eelnõu koos selgitustega. Otsuse teeb Vabariigi Valitsus.

Taust

Välistoetuste projektide rakendamine peab lähtuma nii Euroopa Liidu kui liikmesriigi õigusaktides kehtestatud reeglitest: nt tulemuste saavutamine, kulude abikõlblikkus, rakendusperiood, riigiabi ja riigihanke reeglid, teavitusnõuded jne. Nende reeglite täitmist kontrollivad rakendusüksused, korraldusasutus, audiitorid ning lisaks võivad kontrollida ka Riigikontroll, Euroopa Komisjoni audiitorid ja Euroopa Kontrollikoda. Finantskorrektsiooni otsused tuvastatud mitteabikõlblike kulude kohta koostavad rakendusüksused nii enda kui teiste nimetatud asutuste kontrollide tulemuste alusel. Tuvastatud mitteabikõlblike kulude katteks toetust ei maksta, tagasinõuded tasaarveldatakse uute abikõlblike kulude katteks makstava toetusega või tuleb **toetuse saajal tagasinõutud toetus mitteabikõlblike kulude ulatuses tagasi maksta etteantud tähtajal.** Kui toetuse saaja tagasinõutud toetust tagasi ei maksa, siis riigieelarve seaduse § 54 lõike 2 kohaselt **vastutab vahendite tagastamise eest riigieelarvesse ministeerium** oma eelarvega ning kui valdkonna ministeeriumi eelarvest vahendeid leida ei ole võimalik, siis peab ministeerium taotlema puudujäägile katet **Vabariigi Valitsuse reservist**.
Teatud juhtudel tekib olukordi, kus **ei ole põhjendatud toetuse saajalt toetus tagasi nõuda.2018. aasta**

detsembris muutis Euroopa Komisjon kulude sertifitseerimise juhendit[2], mis on liikmesriikidele täitmiseks rangelt soovituslik. Juhise kohaselt on **auditi lõpparuandes toodud mitteabikõlblikud kulud lõplikud** ehk need tuleb abikõlblike kulude hulgast sertifitseerimisel välja võtta, isegi kui nendele ei järgne finantskorrektsiooni otsust või tehakse otsus väiksemas summas. Tagasi saab neid panna ainult kohtuotsuse või mõne muu struktuurivahendite administratsioonist sõltumatu organi otsuse alusel. Perioodi 2014-2020 struktuuritoetuse seaduse (STS) ning Euroopa Liidu ühise põllumajanduspoliitika rakendamise seaduse alusel rakendatavate fondide korral tuleb finantskorrektsiooni otsusega mittenõustumisel enne halduskohtule kaebuse esitamist läbida vaidemenetlus. Kuna STS §-i 51 kohaselt rahuldab rakendusüksuse peale esitatud vaided rakendusasutus või rakendusüksus, kes komisjoni juhendit arvestades ei ole sõltumatu struktuurivahendite administratsiooniväline organ, siis sellest tulenevalt ei saa sellise mittesõltumatu organi otsuse alusel kulusid uuesti abikõlblikuks lugeda, kui need on kord sertifitseerimise protsessis maha võetud. Vaidemenetluse kui haldusorgani enesekontrolli meetme kaudu võib teatud juhtudel olla tulemuseks, et toetuse saaja esitatud vaie rahuldatakse ning algne finantskorrektsiooni otsus tühistatakse. Nii võivad erimeelsused audiitori, finantskorrektsiooni ja vaide otsuse tegijate vahel kaasa tuua **arvestatava finantsmõju riigieelarvele**: tehtud kulud on auditi tulemusel tunnistatud mitteabikõlblikuks ja sertifitseeritavatest kuludest maha võetud, kuid siseriiklikult abikõlblikuks loetud, välja makstud, aga komisjonile neid abikõlblikuna deklareerida ka ei saa, mistõttu on vaja leida alternatiivsed allikad kulu katmiseks.

Teine olulise finantsmõjuga probleem on riigihangetega seotud rikkumised. Nii kohtupraktika (sh Euroopa Kohtu praktika), riigihangete seadus kui ka liikmesriikidele kohalduvad komisjoni juhised riigihangete rikkumiste kohta on pidevas muutumises. Viimastel aastatel (alates 2017. a) on komisjon ja sellest tulenevalt ka Rahandusministeeriumis asuv auditeeriv asutus võtnud luubi alla **piiravad kvalifitseerimistingimused riigihangetes.** Koolituspäevad ja teavitustöö ei ole sellistel puhkudel alati piisavad, sest rikkumisi leitakse endiselt. Suurtes investeeringuprojektides on nende finantsmõju väga suur. **Fikseeritud finantskorrektsioonimäärad ja nende alusel koostatud toetuste tagasinõuded tulenevad komisjoni uuendatud juhendist**,**[3]** mille kohaselt konkurentsi piiravaid riigihankerikkumisi käsitletakse väga rangelt ja karistatakse fikseeritud finantskorrektsioonimäärade alusel. Kuivõrd nimetatud määrade rakendamine baseerub põhimõttel, et rikkumise tulemusel ei ole võimalik täpset finantskahju hinnata, siis on komisjoni poolt fikseeritud kindlad protsendimäärad. Ebaproportsionaalsusele on riigid, sh Eesti, korduvalt tähelepanu juhtinud. Juhendi muutmisele eelnes 1,5 aastat arutelusid liikmesriikidega, seatud protsendimäärad on komisjon kehtestanud täie teadlikkuse juures selge sooviga olla range. Regulatsioonil on ka preventiivne eesmärk, millega soovitakse toetuse kasutajaid suunata järgima valdkondlike erireegleid, et tagada Euroopa Liidu konkurentsipoliitikat. Komisjon annab toetuse ja ka reeglid.

Tulenevalt eeltoodust on ette tulnud ka olukordi, kus rakendusüksus on nõustanud toetuse saajaid valesti: nt toetuse saajate nõustamise ajal oli siseriiklikult levinud teistsugune õiguspraktika (hea tava), kuid seisukohad on ajas täpsustunud või muutunud ning kontrolli teostamise ajal selgub, et rakendusüksuse varem antud nõuanne osutub vääraks; või varasemate sama hanke kontrollide käigus ei ole probleemi tuvastatud, ühel hetkel on audiitorite või siseriikliku toetuse andja teadlikkus kasvanud ning leidnud probleemi hilisemate kontrollide raames kas hanke elluviimise või elluviimise järgses etapis. Sellist muutust ei ole võimalik ette näha. Juhul, kui seotud kulusid komisjonile sertifitseerida ei ole võimalik ja neid ei ole võimalik toetuse saajalt tagasi saada või põhjendatud toetuse saajalt tagasi nõuda, tuleb mitteabikõlblike kulude katteks leida vahendid riigieelarvest.

Süsteemist tingitud mitteabikõlblike kulude minimeerimiseks ja välistamiseks viiakse alates 2020. aastast läbi **ümarlaudasid[4]** eesmärgiga kujundada ühtne seisukoht enne auditi lõpparuande kinnitamist (mis komisjoni jaoks muudab välja toodud mitteabikõlblikud kulud lõplikuks). Ümarlaua koosseisus on korraldusasutuse, auditeeriva asutuse, rakendusüksuse ja vajadusel ka rakendusasutuse esindajad ning selle tulemusel kinnitatud auditi lõpparuande osas ei peaks rakendusüksus enam teistsugusele seisukohale asuma. Komisjonile kulude abikõlblikkuse kinnitamise eest vastutab korraldusasutus, mistõttu on viimase seisukoht määrav. Täiendavalt on alates 2019. aastast kokku lepitud, et iga komisjoni maksetaotluse koostamisel kontrollitakse, kas lisandunud tasutud finantskorrektsioonide puhul on esitatud vaie või ei ole vaide menetlemise tähtaeg veel saabunud. Kui tagasimakse tehakse enne vaideotsuse saamist, siis kuni **vaidemenetluse lõpuni finantskorrektsiooni aluseks olevaid kulusid komisjoni maksetaotlustest maha ei arvata. Vaiete lahendamisel peab samuti järgima komisjoni juhendit**: kui komisjoni kehtestatud juhendis on protsendimäärad ette kirjutatud, siis ei ole vaideorganil õigust rikkumisele leebemalt tõlgendada.

Kontaktid

Kui kellelgi on täpsustavaid küsimusi tehnilise poole pealt, siis esimeses järjekorras palun pöörduge oma **valitsemisala pearaamatupidaja** poole või siis riigi pearaamatupidaja poole.

Rahandusministeeriumi riigieelarve osakonna välisvahendite talitus, Juhan Anupõld, nõunik, 5885 1365, **juhan.anupold@fin.ee**

Riigi Tugiteenuste Keskuse toetuste arendamise osakonna riskijuhtimise ja järelevalve talitus, Mairi Uusen, talituse juhataja, 663 1941, **mairi.uusen@rtk.ee**

---

[1] Vahendatavate välistoetuste all mõeldakse siinkohal on riigisisest rakendussüsteemi omavaid toetusskeeme, kus välistoetuse vahendaja annab riigisiseselt kokku lepitud valdkondade tegevustele määratletud tingimustel välistoetuse edasi. Vahendatavateks välistoetusteks on näiteks: Euroopa Regionaalarengu Fond, Euroopa Sotsiaalfond, Ühtekuuluvusfond, Euroopa Merendus-, Vesiviljelus- ja Kalandusfond, Maaelu Arengu Euroopa Põllumajandusfond, Euroopa Põllumajanduse Tagatisfond, Euroopa Majanduspiirkonna ja Norra Finantsmehhanismid, Eesti-Šveitsi koostööprogramm, Eesti-Läti programm, Eesti-Vene programm, Varjupaiga-, Rände- ja Integratsioonifond, Sisejulgeolekufond, Piirihalduse ja välispoliitika rahastu, Õiglase Ülemineku Fond ning Taaste- ja vastupidavusrahastu.

[2] EGESIF_15_0016-04 (**https://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/informat/2014/guidance_audit_accounts_en.pdf**), EGESIF_15_0017-04 (**https://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/informat/2014/guidance_withdrawals_recoveries_en.pdf**), seisukoht NR. regio.ddg.d.5/JO/(2019)8319003 ja EGESIF_15_0018-04 (**https://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/informat/2014/guidance_prep_exam_accounts_en.pdf**), 03/12/2018

[3] KOMISJONI OTSUS, 14.5.2019, millega kehtestatakse suunised kohaldatavate riigihanke-eeskirjade

rikkumise korral liidu rahastatavate kulude suhtes tehtavate finantskorrektsioonide kindlaksmääramiseks. Otsus kättesaadav: **https://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/informat/2014/GL_corrections_pp_irregularities_ET.pdf**, lisa: **https://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/informat/2014/GL_corrections_pp_irregularities_annex_ET.pdf**

[4] Ümarlaudade läbiviimise täpsem protsess on kirjeldatud korraldusasutuse koostatud juhises „Juhendmaterjal juhtimis- ja kontrollisüsteemide ning projektiauditite järeltegevuste menetlemiseks".

Kontakt: juhan.anupold@fin.ee

Viimati uuendatud 20.09.2024

5.7. Liikide 40-60 planeerimine ja eelarve täitmine alates 2022

Juhendis kasutatud mõistete ja lühendite selgitused

Välistoetus – nii sihtotstarbeline kui ka mittesihtotstarbeline rahaline toetus riigiasutusele mitteresidendilt, mille eest ei anta otseselt vastu kaupu ega teenuseid.

Välistoetust saav riigiasutus - **vt Liik 40, välistoetuste ja lisatud riikliku kaasfinantseerimise planeerimine.**

Välistoetust vahendav riigiasutus - **vt Liik 41, välistoetuste ja riikliku kaasfinantseerimise vahendamine ja edasi andmine mitteriigiasutusele**.

Partnerist riigiasutus – **vt Liik 40, välistoetuste ja lisatud riikliku kaasfinantseerimise planeerimine.**

Riigieelarveline kaasfinantseering (ReKF) – ReKF on vahendamise korral eraldi eelarve liigil 32, vahendaja kaudu toetust saaval riigiasutusel samal eelarve liigil kui välistoetus.

Tehingupartneri kood (TP)

Riigiasutuse tehingupartneri kood – kui finantskande tehingupartneri kood algab SAP BO aruandes tähega O ja koodi neljas number on 0 (null), siis on tehing tehtud teise riigiasutusega.

Riigieelarve täitmise aruanne (Excelis) (RETA) – riigi raamatupidamise aastaaruandes avaldatav ning valitsemisala majandusaasta aruandeks loetav valitsemisala vastav aruande osa (vt avaliku sektori finantsarvestuse ja –aruandluse juhendi § 11 lg 2), mis kuulub auditeerimisele Riigikontrolli poolt ja mis kulude jaotamisel programmidele tugineb SAS VAst saadud riigieelarve täitmise aruande andmetele. Aruandes esitatakse esialgne eelarve, lõplik eelarve, eelarve täitmine, eelarve täitmine eelmisel aruandeaastal (v.a kui võrreldavad programmipõhised andmed puuduvad), eelarve täitmine miinus lõplik eelarve.

Esialgne eelarve – aruandeaasta riigieelarve seaduse 1. jaanuari redaktsioon, mis sisaldub muu hulgas riigieelarve täitmise aruandes. KAISis stsenaarium „EELARVE".

Lõplik eelarve – esialgne eelarve on korrigeeritud lisaeelarvega, eelarve muudatusega, valitsuse liigendustega, ministri liigendustega, asutuste muudatustega, reservi eraldistega, ülekantavate vahenditega, tuludest sõltuvate kulude korrigeerimisega tegelikult laekunud või tekkinud tulude või avatud sihtfinantseerimise võrra.

Lõplik eelarve arvutatakse aruandluskeskkonnas (SAS VA), kus võetakse arvesse ülemstsenaarium „EELARVE_KOKKU", mida vähendatakse liikidega 32, 40, 41, 43, 44, 45 ja liigi 56 objektikoodidega SE000015–SE000021 planeeritud kulude ja investeeringute eelarve võrra ja suurendatakse stsenaariumis „RIB" kajastatud eelarvega.

RIB stsenaarium – tuludest sõltuvate kulude ja investeeringute tegelikku eelarve kasutamise piirangut kajastav stsenaarium, milles kulude ja investeeringute eelarve viiakse vastavusse tuludest sõltuvate kulude ja investeeringute limiidiga. RIB stsenaariumis peab kajastama tuludest sõltuvate kulude ja investeeringute tegelikku eelarvet vähemalt kord aastas eelarveaasta kohta (poolaasta aruandluses RIB stsenaariumis eelarvet ei pea korrigeerima).

Eelarvekonto KAISis – juhendis eelarve täitmise näidistes või selgitustes kirjeldatud KAISis kasutatavad kontod või näitlikustamise eesmärgil esitatud kontode grupid, -rühmad või –klassid. Asutus võib kasutada KAISis nende asemel pikemaid kontosid, mis lähtuvad tema kulumudelist.

KAIS – tegevuspõhise kuluarvestuse tarkvara, mis hõlmab erinevate tegevuste tarbeks kolme eraldiseisvat tarkvara SAS EG, SAS CPM, SAS VA.

SAP – riigi ühtne majandusarvestuse (sh personali- ja finantsarvestuse) tarkvara

SAP BO – SAPiga liidestatud aruandlussüsteem

Kokkuvõte tuludest sõltuvate vahendite eelarve planeerimise põhimõtetest

- Arvestusobjekti „Tehingupartneri kood" ei kasutata välistoetuse ja ReKF planeerimisel (tehingupartneri koodi kasutatakse finantsarvestuses, kui eelarve täitmisel selgub, et vahendaja annab toetust riigiasutusele või toetuse saajal on riigiasutusest partner).

- Eelarve liiki 40 kasutab ainult välistoetust saav riigiasutus või partnerist riigiasutus (välistoetus tuludes) ja välistoetus + ReKF kajastamiseks kuludes ja investeeringutes. ReKFi võrra on riigiasutuse kulud ja investeeringud liigil 40 tuludest suuremad.

- Eelarve liiki 41 kasutab ainult välistoetust vahendav riigiasutus välistoetuse kajastamiseks nii tuludes kui kuludes, kuni ei ole selgunud toetust saav asutus või selleks ei ole riigiasutus. Kuludes kasutatakse liiki 41 ainult koos eelarve kontodega 450 ja 452.

- Eelarve liiki 32 kasutab välistoetust vahendav riigiasutus ReKF kajastamiseks kuludes, kuni ei ole selgunud välistoetuse saaja või selleks ei ole riigiasutus ja ainult koos eelarve kontodega 450 või 452.

- ReKFi riigiüleseks kokkuvõtteks liidetakse liigil 32 planeeritud eelarve liigil 40 planeeritud kulude ja investeeringute eelarvega ning saadud summast lahutatakse liigil 40 planeeritud tulud (ReKF = liik 32 + liik 40 (kulud ja investeeringud) - liik 40 (tulud)).

- Tuludest sõltuvate investeeringute ja investeeringutoetuste puhul tuleb IN-koodi kasutada. Investeeringutoetuseks loetakse toetus, kui hinnanguliselt 75% või rohkem on investeeringuteks.

- Eelarve kontot 358 ei kasutata planeerimisel koos eelarve liikidega 40 ja 41 (st ReKF ei kajastata tuludes) ja kui toetus saadakse riigiasutuselt.

- Tuludest sõltuvate vahendite korral (liigid 40–45) planeeritakse käibemaksukulu kulude ja investeeringutega samal liigil.

- Kõik toetused planeeritakse konsolideeritult, st ilma riigiasutuste vaheliste topelt kanneteta.

Eelarve täitmise põhimõtted

Riigieelarve täitmise aruanne koostatakse samadel põhimõtetel, mis kehtisid eelarve planeerimisel.

Lõppenud eelarveaasta andmeid muudetakse kuni järgmise aasta 31. märtsini. Hiljem lisatakse parandatakse olulisi kandeid, sh juhul, kui parandamise vajadusele on viidanud Riigikontroll.

Kontakt: sille.preimer@fin.ee

Viimati uuendatud 17.03.2023

5.7.1. Liik 40, saadud välistoetuse ja riikliku kaasfinantseerimise planeerimine ja eelarve täitmine

Käesolevast punktist lähtuvad riigiasutused, kes on ise toetust saavad asutused või toetust saava asutuse partnerid (partnerist riigiasutus) sõltumata sellest, kas välistoetus on otselaekuv või vahendajalt saadud.

Planeerimine

Iga välistoetus planeeritakse vastaval toetuse koodil (reaalne grandi kood) eelarve liigiga 40, sh välistoetuse tulu eelarve kontol 359 ja kulud või investeeringud lähtudes majanduslikust sisust. Saaja **ei planeeri riigieelarvelist kaasfinantseerimist (ReKF) tuluna,** kuna selline tulu on alati riigisisene ja eelarves kehtib topelt planeerimise vältimise printsiip. **Kulud ja investeeringud planeeritakse eelarve liigiga 40 välistoetuse ja ReKFi kogusummas.** Iga reaalse grandikoodi lõikes on eelarve liigil 40 kajastatud vahendite tulusid kaasfinantseerimise võrra vähem kui kokku kulusid ja investeeringuid, vt summasid alljärgnevas näites. IN-koodi tuleb kasutada investeeringute ja investeeringutoetuste puhul.

Näide: Välistoetuse planeerimine toetuse saaja eelarves, ReKF 30% kogukulutusest

Planeerimine	Liik	Eelarve konto	TP	Grant	Objekt
Saaja tulu VT (14,0 mln)	40	359	Ei	Nõutav (R)	Ei
Saaja kulu/investeering koos ReKF-ga (20,0 mln)	40	15,41,450, 50,55,60,601000, 601002	Ei	Nõutav (R)	IN-kood*

*IN-koodid on nõutavad investeeringute (eelarve konto 15) ja investeeringutoetuste planeerimisel

Erand

Kui projekti raames on saadud muud tulu, mille puhul tuleb toetuse andmise tingimuste järgi vähendada välistoetust ja kaasfinantseerimist, võib liigiga 40 kasutada muid eelarve tulukontosid, nt Rail Balticu puhul on lubatud kombinatsioon: liik 40, eelarve konto 381, grant.

Lõpliku eelarve kujunemine

Eelarveaasta lõpu seisuga tuleb välistoetuse lõplik kulude ja investeeringute eelarve viia võrdseks SAPis eelarve liigil 40 avatud limiidiga. Limiit avatakse SAPis toetuse (grandi) koodile toetuse laekumisel või sildfinantseerimise avamisel eelarve koondkontodel K ja I koos käibemaksuga. Selleks, et välistoetuse lõplik kulude ja investeeringute eelarve korrigeerida võrdseks SAPis avatud limiidiga, tuleb **SAS VA aruandes** kajastada järgmised andmed:

- EELARVE stsenaariumiga sisestatud kulude ja investeeringute eelarve liigiga 40 tuleb elimineerida, st lõplikust eelarvest eemaldada.

- SAPis tekkinud kulude ja investeeringute limiit eelarve koondkontodel K ja I liigiga 40 tuleb võtta arvesse ning selleks tuleb KAISi RIB stsenaariumisse vastav eelarve limiit sisestada.

Andmed leitakse SAP BO aruandest EA009 ja sisestatakse KAISi stsenaariumisse RIB koondkontodele K ja I. Tegeliku käibemaksukulu alusel tõstetakse RIB stsenaariumis koondkontolt K kontole 601000 tegevuskulude käibemaksukulu ja koondkontolt I kontole 601002 investeeringute käibemaksukulu (kehtib liikide 40, 43, 44, 45 kohta). Kui SAPis on välistoetusele lisatud IN-kood objekti „Toetuse välise numbri“ väljal, võetakse see kood automaatselt investeeringute lõpliku eelarve puhul kaasa lõpliku eelarve „Objekti koodi“ andmetesse.

Näide: Välistoetuse eelarve korrigeerimine

Korrigeerimine RIB stsenaariumis	Liik	Eelarve konto	TP	Grant	Objekt
Saaja kulu/investeering	40	K, I, 601000, 601002	Ei	Nõutav	IN-kood*

** IN-kood pannakse investeeringutele ja investeeringutoetustele, kui see on tehniliselt võimalik.

Eelarve täitmise kajastamine

KAISi viiakse eelarve täitmise andmed SAPis kajastatud tulude, kulude ja investeeringute kohta toetuste koodide kaupa. Sealjuures tehakse järgmised teisendused:

- muudetakse SAPist reaalse grandi põhiselt saadud välistoetuse tulu konto 35002000, 35003000, 35007000, 35022000, 350023000 ja 35027000 eelarve kontoks 359.

- KAISi ei viida oma valitsemisala siseselt saadud välistoetust topelt kajastamise vältimiseks.

- KAISi ei viida ReKF tulu, kui finantskande tehingupartneri kood kuulub riigiasutusele.

- RETAs kajastatakse KAISi viimata tulu eraldi alljaotuses „Korrigeerimised“, et tuua välja erisused riigieelarve täitmise aruande ja tulemiaruande vahel.

- KAISi viimisel muudetakse SAPis kasutatud investeeringute kajastamise kontod algusega 5529 vastavaks KAISi eelarve kontodele 1540–1570 (**vt 5.7.13 vastavustabelit**).

- Investeeringu ja investeeringutoetuse puhul kantakse võimaluse korral SAPis väljale „Toetuse väline number“ IN-kood, mis andmevahetuse käigus tõstetakse KAISis väljale „Objekti kood“.
- Kui ühel grandikoodil kajastuvad mitmed soetused ja kasutatakse mitut IN-koodi, siis lisatakse

olulisema investeeringu (riigieelarve seaduses eristatud investeering) IN-kood või jäetakse SAPis väli „Toetuse väline number“ tühjaks.

Näide: Eelarve täitmise kajastamine KAISis

Eelarve täitmine	Liik	Eelarve konto KAISis	TP	Grant	Objekt
Saaja tulu* (0,8 mln)	40	359, 358	Ei	Nõutav	Ei
Saaja kulu/investeering (1,2 mln)	40	15,450,50,55,60,601000, 601002	Ei	Nõutav	IN-kood**

*Välistoetuse tulu (359) ei kajastata, kui see on saadud valitsemisala siseselt. Kaasfinantseerimise tulu (358) ei kajastata, kui see on saadud riigiasutuselt. Tulu kajastatakse, kui see on saadud mitteriigiasutustelt.
** IN-kood pannakse investeeringutele ja investeeringutoetustele, kui see on tehniliselt võimalik.

Kontakt: sille.preimer@fin.ee

Viimati uuendatud 21.02.2023

5.7.2. Liik 41, välistoetuse ja riikliku kaasfinantseerimise vahendamine ja edasi andmine mitteriigiasutusele

Käesolevast punktist lähtuvad toetusi vahendavad riigiasutused (ministeerium, Riigikantselei, PRIA).

Planeerimine

Vahendaja ei planeeri riigiasutusele vahendatavat välistoetust ega kaasfinantseerimist (planeerib toetuse saaja, **vt 5.7.1**)

Kui vahendatava toetuse saaja ei ole teada, siis planeeritakse välistoetuste ja riikliku kaasfinantseerimise vahendamist meetme rakendusskeemile vastaval toetusele avatud koodil

(statistiline grant S). Välistoetuse vahendamist mitteriigiasutusele ja juhul, kui ei teata saajat, planeeritakse välistoetuse osa liigiga 41 võrdselt tuluna eelarve kontol 359 ja kuluna eelarve kontol 450 ning ReKF liigiga 32 ainult kuluna eelarve kontol 450. IN-koodi tuleb kasutada, kui välistoetus on mõeldud peamiselt investeeringuks (75% toetusest on mõeldud investeeringute tegemiseks).

Näide: Välistoetuste planeerimine vahendaja või otsetoetust edasi andja eelarves (ReKF 30%)

Planeerimine	Liik	Eelarve konto	TP	Grant	Objekt
Vahendaja tulu (VT 14,0 mln)	41	359	Ei	Nõutav (S)	Ei
Vahendaja kulu (VT 14,0 mln)	41	450	Ei	Nõutav (S)	IN-kood*
Vahendaja kulu (ReKF 6,0 mln)	32	450	Ei	Nõutav (S)	IN-kood*

*IN-kood on nõutav investeeringutoetuste planeerimisel

Lõpliku eelarve kujunemine

Aasta lõpu seisuga tuleb välistoetuse vahendamise kulu lõplik eelarve viia võrdseks välistoetuse tegeliku vahendamise mahuga SAPis, v.a riigiasutustele vahendamise kulu. SAPis ei avata välistoetuste vahendamiseks rakendusasutusele limiiti, kuna eelarvet ja eelarve täitmist kontrollitakse toetuste keskses infosüsteemis. Lõpliku eelarve andmed võetakse SAP BO aruandest EA000 eelarve täitmise veerust eelarve liikidega 41 ja 32, v.a EG kasutajad, kes saavad andmed SAP BO aruandest RP004.

Selleks, et välistoetuse vahendamise kulude eelarve korrigeerida võrdseks SAPis kajastatud eelarve tegeliku täitmisega (vähendatuna riigiasutustele vahendatud toetuste võrra), tuleb SAS VA aruandes kajastada järgmised andmed:

- EELARVE stsenaariumiga sisestatud kulude eelarve liigiga 32 ja 41 tuleb elimineerida, st lõplikust eelarvest eemaldada.

- SAPis tekkinud tegelikud kulud toetuste vahendamisest mitteriigiasutustele tuleb võtta lõplikus eelarves arvesse ja sisestada KAISi RIB stsenaariumisse eelarve kontole K liikidega 41 ja 32.

Näide: Välistoetuse vahendamise eelarve korrigeerimine

Korrigeerimine RIB stsenaariumis	Liik	Eelarve konto	TP	Statistiline grant	Objekt
Vahendaja kulu (välistoetus, mitteriigiasutustele)	41	K	Ei	Nõutav (S)	Ei

Vahendaja kulu (kaasfinantseerimine mitteriigiasutustele)	32	K	Ei	Nõutav (S)	Ei

Eelarve täitmise kajastamine

KAISi viiakse eelarve täitmise andmed liikidega 41 ja 32 (erandjuhul 31, mis teisendatakse KAISis liigiks 32) SAPis kajastatud tulude ja kulude kohta toetuste (grandi) koodide kaupa. Sealjuures tehakse järgmised teisendused:

- KAISi ei viida riigiasutustele vahendatud välistoetuse kulu ning kaasfinantseerimise kulu (liigid 41, 32, kontod algusega 450).
- Välistoetuste tulu (konto 359) liigiga 41 vähendatakse teistele valitsemisaladele vahendatud välistoetuste kulu (kontod algusega 45) võrra.
- RETAs kajastatakse teistele valitsemisaladele vahendatud toetuste tulu ja kulu eraldi alljaotuses „Korrigeerimised“.
- Välistoetuse tulu kontod 35003000, 35007000, 350023000 ja 35027000 muudetakse eelarve kontoks 359.
- Investeeringutoetuse puhul tuleb SAPis väljale „Toetuse väline number“ kanda IN-kood, mis andmevahetuse käigus tõstetakse KAISis väljale „Objektikood“.

Kui ühel grandikoodil kajastuvad mitmed soetused ja kasutatakse mitut IN-koodi, siis lisatakse olulisema investeeringu IN-kood või jäetakse SAPis väli „Toetuse väline number“ tühjaks.

Näide: Välistoetuse vahendamise eelarve täitmise kajastamine KAISis

Eelarve täitmine	**Liik**	**Eelarve konto KAISis**	**TP**	**Statistiline grant**	**Objekt**
Vahendaja tulu (välistoetus teistele valitsemisalale mitteriigiasutustelt)	41	359	EI	Nõutav	Ei
Vahendaja kulu (välistoetusest, mitteriigiasutustele)	41	450	Ei	Nõutav	IN-kood*
Vahendaja kulu (KF mitteriigiasutustele)	32	450	Ei	Nõutav	IN-kood*

*IN-kood pannakse, kui see on tehniliselt võimalik, investeeringutoetustele.

Kontakt: sille.preimer@fin.ee

Viimati uuendatud 17.03.2023

5.7.3. Liik 42, ei ole kasutusel aastast 2022

Riigiasutuste vahelisi tehinguid (varasem liik 42 „ Riigisisesed toetused teistelt riigiasutustelt“) eelarvesse ei planeerita. Asutuste vahelised tegelikud tehingud kajastatakse lõplikus eelarves ja eelarve täitmises liigiga 43. Sealjuures elimineeritakse eelarve täitmises toetuse andja kulu kontol 45 ja toetuse saaja tulu kontol 358, kui tehing toimus oma valitsemisala piires (elimineeritakse tulud kontol 358 ja kulud kontol algusega 45, kui tehingupartneri kood on oma valitsemisala kood).

Viimati uuendatud 12.08.2022

5.7.4. Liik 43, muu tulu ja sellest sõltuvad vahendid

Planeerimine

Muudelt residentidelt (mitteriigiasutustelt) saadud toetuste (eelarve konto 358) ja erandjuhtudel muust tulust (eelarve konto 3888 või 381) sõltuvate kulude ja investeeringute korral kasutatakse eelarve liiki 43.

Eelarve kontot 3888 (JUM) või 381 võib koos eelarve liigiga 43 kasutada, kui see tuleneb seadusandlusest või kui luba on antud riigieelarvega. Näiteks põhivara müügist (eelarve konto 381) saadud summat kasutatakse uue põhivara soetamiseks (välisministeeriumi ostu-müügitehingud saatkondade hoonetega).

Näide: Muu tulu ja sellest sõltuvate kulude ning investeeringute planeerimine

Planeerimine	Liik	Eelarve konto	TP	Grant	Objekt
Saaja tulu	43	358 (388810, 381)	Ei	Ei	Ei
Saaja kulu	43	15,41,450, 452,50,55,60,601000,601002	Ei	Ei	IN-kood*

*IN-koodid on nõutavad investeeringute ja investeeringutoetuste planeerimisel

Lõpliku eelarve kujunemine

Lõplik eelarve tuleb korrigeerida võrdseks SAPis avatud limiidiga. Limiit avatakse SAPis tulu laekumisel või tekkimisel esialgu eelarve koondkontole K. Asutus võib selle ümber tõsta eelarve koondkontole I, sel juhul lisatakse IN-kood. Andmed leitakse SAP BO aruandest EA009 liigiga 43.

Näide: Muust tulust sõltuvate kulude ja investeeringute eelarve korrigeerimine

Korrigeerimine RIB stsenaariumis	Liik	Eelarve konto	TP	Grant	Objekt
Saaja kulude ja investeeringute limiit KAIS RIB stsenaariumist	43	K, I, 601000, 601002	Ei	Ei	IN-kood*

*IN-kood on nõutav investeeringute ja investeeringutoetuste puhul

Eelarve täitmise kajastamine

Kulud kajastatakse lähtudes SAPis eelarve liigiga 43 tehtud kannetest. Andmete KAISi viimisel tuleb tulu kontod algusega 35 (sh 35000000, 35006000, 35020000, 350206000, 35210000) teisendada eelarve kontoks 358. Valitsemisala siseseid toetuste saamisi ja andmisi liigiga 43 valitsemisala eelarve täitmise aruandes ei kajastata (elimineeritakse tulud eelarve kontol 358 ja kulud kontol algusega 45, kui tehingupartneri kood on oma valitsemisala asutuse kood).

Kontakt: sille.preimer@fin.ee

Viimati uuendatud 21.02.2023

5.7.5. Liik 43, CO2 osakute ning taastuvenergia kvootide müügist saadud tulu arvelt kulude ja investeeringute tegemine

Planeerimine

CO2 osakute müügist saadud tulu arvelt kulud planeeritakse liigil 43 eelarve objektil SE000035 ja investeeringuid (k.a investeeringutoetused) eelarve objektil IN000035. Tehingupartneri koodi ei lisata. CO2 osakute müügi tulu planeerib ainult Kliimaministeerium (KLIM) eelarve kontol 323 liikidega 10 ja 43 lähtudes osakute müügi aastast. Müügitulu arvelt tehtavad kulutused ei pruugi kajastuda müügituludega samal eelarveaastal. Valitsemisala võib liigi 43 planeerimisel vajadusel lisada ka toetuse (grandi) koodi.

Näide: CO2 osakute müügitulu ja selle arvelt tehtavate kulude ja investeeringute planeerimine

Planeerimine	Liik	Konto	TP	Grant	Objekt
Tulu saaja (KLIM)	10, 43	323	Ei	Ei	SE000035
Vahendite kasutaja kulud ja investeeringud	43	15,45,50,55,60,601000,601002	Ei	vajadusel	SE/IN*/000035

*IN-koodid on nõutavad investeeringute ja investeeringutoetuste planeerimisel

*Juhul, kui CO2 vahendite arvelt soetatakse vallasvara (nt laev), siis lisatakse koodile vastav vallasvara tunnus (IN003035).

Lõpliku eelarve kujunemine

SAPis avatakse limiit kulude või investeeringute tegemiseks vastavalt asutuse teatisele, mille kooskõlastab KLIM. KLIMi vastavat liigiga 43 avatud kulude limiiti vähendatakse asutusele limiidi avamisel samas summas.

Kulude ja investeeringute lõplik eelarve leitakse aruandest EA009 eelarve liigiga 43 ja eelarve objekti koodiga SE000035 või eelarve objekti koodiga IN000035

Näide: CO2 osakute müügist saadud vahendite arvel tehtavate kulude ja investeeringute eelarve korrigeerimine

Korrigeerimine RIB stsenaariumis	Liik	Eelarve konto	TP	Grant	Objekt
Vahendite kasutaja kulude ja investeeringute eelarve KAIS RIB stsenaariumist	43	K, I ,601000,601002	Ei	Ei	SE000035 IN000035

Eelarve täitmise kajastamine

CO2 müügist saadud vahendite arvel tehtud kulud ja investeeringud kajastatakse lähtudes SAPis eelarve liigiga 43 ja objekti koodiga SE000035 või IN000035 tehtud kannetest.

Erisus Hasartmängumaksust saadud tulude arvel kulude ja investeeringute lõpliku eelarve kajastamisel

Erisus on nende tulude osas, mida kasutatakse kuludeks ja investeeringuteks hasartmängumaksu seaduse senise redaktsiooni alusel. Lõplik kulude ja investeeringute eelarve leitakse SAP BO aruandest EA009 liigiga 43 objektikoodiga SE000016–SE000021 ja KAISis teisendatakse liik 43 liigiks 56.

Kontakt: sille.preimer@fin.ee

Viimati uuendatud 20.02.2023

5.7.6. Liik 44, majandustegevusest saadud tulu ning sellest sõltuvad vahendid

Planeerimine

Majandustegevusest saadud tulu ja selle arvelt tehtavaid kulusid ja investeeringuid planeeritakse eelarve liigiga 44, tulud planeeritakse eelarve kontol 322.

Näide: Majandustegevusest saadud tulu ja selle arvelt tehtavate kulude ja investeeringute

planeerimine

Planeerimine	Liik	Konto	TP	Grant	Objekt
Saaja tulu	44	322	Ei	Ei	Ei
Saaja kulu	44	15,41,450,50,55,60,601000,601002	Ei	Ei	IN-kood*

*IN-koodid on nõutavad investeeringute ja investeeringutoetuste planeerimisel

Lõpliku eelarve kujunemine

Lõplik eelarve tuleb korrigeerida võrdseks SAPis avatud limiidiga. Limiit avatakse SAPis tulu tekkimisel esialgu eelarve koondkontole K. Asutus võib selle ümber tõsta eelarve koondkontole I, sel juhul lisatakse IN-kood. Andmed võetakse SAP BO aruandest EA009 liigiga 44.

Näide: Majandustegevusest saadud tulude arvel tehtavate kulude ja investeeringute eelarve korrigeerimine

Korrigeerimine RIB stsenaariumis	Liik	Eelarve konto	TP	Grant	Objekt
Saaja kulu limiit	44	K, I,601000,601002	Ei	Ei	IN-kood*

*IN-kood on nõutav investeeringute puhul

Eelarve täitmise kajastamine

Täitmise andmed viiakse SAPist KAISi, muutes konto 60503000 (ebatõenäoliselt laekuvaks arvatud nõuete kulu eelarve liigiga 44) kontoks 322. Alates 2027. a eelarvest seotakse konto 60503000 kulu eelarve liigi 44 puhul eelarve kontoga 55.

Vastav netotulu kajastamine tuuakse ühtlasi tulu ja kulu suurenemisena välja RETA osas „Korrigeerimised“.

Kontakt: sille.preimer@fin.ee

Viimati uuendatud 21.02.2023

5.7.7. Liik 45, ebaregulaarsed tulud ja sellest sõltuvad vahendid

Planeerimine

Liigil 45 planeeritakse eespool nimetamata muid tulusid, mille eelarve konto võib olla 3880, 3882 või 3888. Üldjuhul pole need ette teada ning need jäetakse seetõttu planeerimata.

Eelarve liiki 45 kasutatakse järgmiste ebaregulaarsete tulude ja nendega seotud kulude kajastamiseks:

- Õiguskaitsevahenditena saadud tulu lepingu rikkumise korral, kui seda tulu kasutatakse sama kohustuse (eesmärgi) täitmiseks nagu oli ette nähtud algses lepingus;
- kindlustusjuhtumite puhul kindlustusandja poolt kahju või kulude hüvitamine, kui seda tulu kasutatakse sama kindlustusobjekti taastamiseks või asendamiseks;
- kompromisslepinguga saadud hüvitis, kui seda tulu kasutatakse kompromissina lõpetatud lepingu või selle asemel samal eesmärgil sõlmitud lepingu täitmiseks.

Lõpliku eelarve kujunemine

Lõpliku eelarve andmed leitakse SAP BO aruandest EA009, korrigeeritakse KAISis.

Näide: Ebaregulaarsete tulude arvel tehtud kulude ja investeeringute eelarve korrigeerimine

Korrigeerimine RIB stsenaariumis	Liik	Eelarve konto	TP	Grant	Objekt
Saaja limiit KAIS RIB stsenaariumis	45	K, I, 601000,601002	Ei	Ei	IN-kood*

*IN-kood on nõutav investeeringute puhul

Eelarve täitmise kajastamine

Eelarve täitmise andmed liigiga 45 viiakse SAPist KAISi. Korrigeerimisi ei tehta.

Kontakt: sille.preimer@fin.ee
Viimati uuendatud 21.02.2023

5.7.8. Välislähetuste kulude hüvitised

Välislähetuste kulude hüvitised leiab käsiraamatu peatükist **5.3.3 "Majandamiskulud"**

Viimati uuendatud 12.08.2022

5.7.9. Maksu-, lõivu jm tulud ja nende edasiandmise kulud (liigid 50–59)

Maksu-, lõivu jm tulud ja nende edasiandmise kulud (liigid 50-59) leiab käsiraamatu peatükist **5.1.1 "Maksutulud"** ja **5.1.2 "Trahvid ja lõivud"**

Viimati uuendatud 20.11.2023

5.7.10. Ebatõenäolised laekumised

Ebatõenäoliselt laekuvad maksud, lõivud, trahvid ja muud nõuded (kontogrupp 6012)

Tulude eelarve ei sisalda ebatõenäoliselt laekuvaid summasid (st tulud planeeritakse netomeetodil).

Ebatõenäoliselt laekuvad maksud (kontod 60120000–60126999) kajastatakse eelarve täitmises KAISis kassapõhise aruande järgi koos vastavate maksutuludega. Raamatupidamise kontode 60120000–60126999 kulusid SAPist KAISi ei tooda ning RETAs kajastatakse need osas „Korrigeerimised“.

Ebatõenäoliselt laekuvad lõivud, trahvid ja muud tasud (kontodel 60127000–60129599) kajastatakse eelarve täitmises KAISis nii, et vastava kulu võrra vähendatakse vastavat tulu. Näiteks kui kontogrupis 3825 kajastatakse loodusressursside kasutamisest saadud tulu ning kontorühmas 388 kajastatakse saastetasu, siis kontodel 60128000–60128100 kajastatud summa võrra vähendatakse KAISis kontogrupis 3825 ja kontorühmas 388 kajastatud vastavat tulu. Täpsem jaotus selle kohta, kui palju vähendada loodusressursside kasutamisest saadud tulu ja kui palju saastetasu, saadakse kontogrupis 6012 avatud 8-kohaliste kontode tasemelt.

Raamatupidamiskonto	Eelarve konto KAISis
60127000	320[1]
60128000–60128029	3825
60128030–60128059, 60128070–60128079	3882
60128100	3888
60129000–60129099	3880
60129100–60129199	3888
60129500–60129599	3823

Ebatõenäoliselt laekuvad muud nõuded (kontorühm 605)

Ebatõenäoliselt laekuvaid muid nõudeid (kontorühm 605) planeeritakse eelarves netosummas (koos tuludega või kuludega).

Kuni 2027. a eelarveni kajastatakse eelarve täitmises eelarve liigiga 44 kajastatud ebatõenäoliselt laekuva nõude kulu KAISis eelarve kontole 322, st konto 60503000 asendatakse KAISis eelarve kontoga 322. Muudel juhtudel kajastatakse kontorühmas 605 kajastatud kulu KAISis kuludes kontol 60 sama eelarve liigi ja vajadusel ka objekti koodiga, millega kajastati kulu raamatupidamises. Näiteks kui ebatõenäoliselt laekuvaks loetud nõude kulu kontorühmas 605 on eelarve liigiga 20, on tegemist kuluvähendusest tekkinud nõude laekumata jäämisega, mis vähendab asutuse kindlaksmääratud kulude jääki.

Alates 2027. a eelarvest kajastatakse eelarve täitmises kontorühma 605 kulud kontol 55, v.a eelarve liikide 41 ja 32 korral. Eelarve liikide 41 ja 32 korral kajastatakse ebatõenäoliselt laekuva muu nõude kulu eelarve kontol 450.

---

[1] Eelarveklassifikaatori järgi kontodele 320, 320010, 320020, 320220, 320330 või 320740

Kontakt: sille.preimer@fin.ee

Viimati uuendatud 13.11.2026

5.7.11. Pensionieraldiste planeerimine ja eelarve täitmine

Pensionieraldiste planeerimise ja eelarve täitmise põhimõtted on esitatud **peatükis 5.3.2**

Viimati uuendatud 08.11.2023

5.7.12. Mitterahaliste kulude planeerimine ja kajastamine eelarve täitmises

Mitterahaliste kulude planeerimise ja kajastamise eelarve täitmises leiab **käsiraamatu peatükist 5.3.4**

Viimati uuendatud 12.08.2022

5.7.13. Kokkuvõte teisendustest, mis on vajalikud lõpliku eelarve ja raamatupidamisandmete viimisel SAP BO-st KAISi

Toetuste tulu (kontoklass 35) teisendused

SAPi konto	Eelarve konto KAISis
35000000–35001000; 35004000–35006000; 350200000–35021000; 35024000–35026000; 35210000–352900000	358, ei viida KAISi, kui tulu on riigiasutuse tehingupartneri koodiga
35002000–35003000, 35007000, v.a konto 35002006 ja 35002007; 35022000–35023000; 35027000	359, ei viida KAISi, kui tulu on valitsemisala riigiasutuse tehingupartneri koodiga teistele valitsemisaladele antud

Toetuste kulu (kontoklass 45)

SAPi konto	Eelarve konto KAISis
45000000–45999999	450, 452, ei viida KAISi, kui kulu on riigisisese tehingupartneri koodiga(erandjuhul 31)

Maksutulu ja edasiantud maksude kulu (kontoklass 30, kontod 60120000–60126099, 60150000–60156099)

SAPi konto	Eelarve konto KAISis
30000000–30999999	ei viida KAISi SAP BO aruandest, vaid EMTA kassapõhise aruande alusel
60120000–60126099	ei viida KAISi SAP BO aruandest, ei ole kassapõhised kanded
60150000–60156099	ei viida KAISi SAP BO aruandest, vaid EMTA kassapõhise aruande alusel

Kõik kanded kontodel 30000000–30999999, kontodel 60120000–60126099 ja kontodel 60150000–60156099 jäetakse KAISi tegelikku stsenaariumisse viimata, kuna need on vaja asendada kassapõhiste kannetega, mis ei tule aruandest RP004.

Kassapõhise maksutulu ja selle edasiandmise kulu annab RTK asutustele teada Maksu- ja Tolliameti kassapõhise aruande alusel. Asutus viib summad KAISi lähtudes RTK poolt antud andmetest vähemalt poolaasta seisuga ja aasta lõpu seisuga.

Muude maksulaadsete tulude ebatõenäoliselt laekuvaks arvamisest tekkinud kulu teisendused (kontod 60127000–60129599)

SAPi konto	Eelarve konto KAISis
60127000	320**[1]**

60128000–60128029	3825
60128030–60128059, 60128070–60128079	3882
60128100	3888
60129000–60129099	3880
60129100–60129199	3888
60129500–60129599	3823

Investeeringute kontode teisendused

SAPi konto	Nimetus	Eelarve konto KAISis
55291003	Kinnisvarainvesteeringud	1540
55291005	Maa soetus	1550
55291010–55291019	Hoonete ja rajatiste soetus	1551
55291031	Kaitseotstarbelise põhivara soetus	1553
55291040	Masinate ja seadmete soetus	1554
55291045	Transpordivahendite soetus	1554
55291050	Info- ja komm soetus	1555
55291060	Muu amortiseeruva materiaalse põhivara soetus	1556

55291070	Mitteamortiseeruva põhivara soetus	1557
55291077, 55291079	Materiaalse põhivara soetus tsentraliseeritud korras	1559
55291080	Lõpetamata ehitustööde soetus	1559
55291081	Tarkvara soetus	1560
55291082	Õiguste ja litsentside soetus (v.a tarkvara litsentsid)	1562
55291086	Muu immateriaalse põhivara soetus	1566
55291087, 55291089	Immateriaalse põhivara soetus tsentraliseeritud korras	1569
55291090	Lõpetamata immateriaalse põhivara arendustööde soetus	1569
55291096, 55291097, 55291098	Bioloogiliste põhivarade soetus	1570

Mitterahalised tulud, kulud, investeeringud, finantseerimistehingud

KAISi ei viida eelarve liigiga 60 kandeid, v.a juhul, kui raamatupidamiskonto algab 61-ga (amortisatsioon).

Tehingupartneri koodi kasutamine KAISis

KAISis ei kasutata tehingupartneri koodi. Riigisisesed tehingud kontodel 35 ja 45 peavad olema elimineeritud või eemaldatud lähtudes punktis 7.1 ja 7.2. kirjeldatud reeglitest.

Lõpliku eelarve andmed KAISi RIB stsenaariumis

KAISi viiakse ja tehakse asutustele SAS EG kaudu RIB stsenaariumis kasutatavaks SAP BO aruannete EA009 ja RP004 järgi järgmised andmed:

1. kui eelarve tüüp on Z005 (RIB), siis tuua sisse kõik eelarve read kontodega K ja I olenemata eelarve

liigist;

2. tuua sisse kõik eelarve liigid 40–45 muude eelarve tüüpidega, kui eelarve konto on K või I;

3. juhul kui eelarve liik on 43 ja objekti kood on SE000016–SE000021, asendada eelarve liik 43 liigiga 56;

4. eelarve täitmine liikidega 41 ja 32 teha kättesaadavaks RIB stsenaariumis, teisendades kulud eelarve kontole K ja investeeringud eelarve kontole I;

5. tegeliku käibemaksukulu võrra kontol 601000 liikidega 40–45 vähendada vastava liigi eelarvet tunnusel K ja tõsta see ümber käibemaksukulu eelarveks kontol 601000;

6. tegeliku käibemaksukulu võrra kontol 601002 liikidega 40–45 vähendada vastava liigi eelarvet tunnusel I ja tõsta ümber käibemaksukulu eelarveks kontol 601002.

---

[1] Eelarveklassifikaatori järgi kontodele 320, 320010, 320020, 320220, 320330 või 320740

Kontakt: aili.armvaart@fin.ee

Viimati uuendatud 27.08.2024

5.7.14. Arhiiv: Liikide 40-60 planeerimine 2020/2021

Peatükis kirjeldatud riigieelarve täitmise aruanne (Excelis) on riigi raamatupidamise aastaaruandes avaldatav ning valitsemisala majandusaasta aruandeks loetav valitsemisala vastav aruande osa (vt avaliku sektori finantsarvestuse ja –aruandluse juhendi § 11 lg 2), mis kuulub auditeerimisele Riigikontrolli poolt ja mis kulude ja investeeringute jaotamisel programmidele tugineb KAIS VAst saadud riigieelarve täitmise aruande andmetele. Aruandes esitatakse esialgne eelarve, lõplik eelarve, sh eelmisest aastast üle toodud eelarve, eelarve täitmine, eelarve täitmine võrreldaval aastal (eelmisel aruandeaastal, v.a kui võrreldavad programmipõhised andmed puuduvad), eelarve jääk, järgmisesse eelarveaastasse üle viidud eelarve.

Juhendis kasutatud mõisted:

RIB stsenaarium – KAISis tuludest sõltuvate kulude ja investeeringute tegelikku eelarvet kajastav stsenaarium, milles kulude ja investeeringute eelarve viiakse vastavusse SAPis tuludest sõltuvate kulude

ja investeeringute limiidi tekkimise reeglitele. RIB stsenaariumis peab kajastama tuludest sõltuvate kulude ja investeeringute tegeliku eelarve vähemalt kord aastas terve aasta eelarve kohta (poolaasta aruandluses RIB stsenaariumis eelarvet ei pea korrigeerima).

Esialgne eelarve – riigieelarve täitmise aruandes esitatav info, mis vastab riigikogus kinnitatud aruandeaasta riigieelarve seadusele. KAISis stsenaarium „EELARVE".

Lõplik eelarve – riigieelarve täitmise aruandes esitatav info, kus on kajastatud aasta jooksul otsustatud eelarve muutused ja tuludest sõltuvate kulude ja investeeringute eelarve korrigeerimine. Lõplik eelarve arvutatakse aruandluskeskkonnas (SAS VA), kus võetakse arvesse ülemstsenaarium „EELARVE_KOKKU", mida vähendatakse liikidega 40-45 ja liigi 56 objektikoodidega SE000016-SE000021 planeeritud kulude ja investeeringute eelarve võrra ning lisatakse juurde stsenaariumis „EELARVE_ULE" liigiga 42 ja stsenaariumis „RIB" kajastatud eelarved.

Eelarvekonto KAISis –juhendis esitatud näidistes või selgitustes kirjeldatakse KAISis kasutatavaid kontosid, kontode gruppe, -rühmi või –klasse. Asutus võib kasutada KAISis nende asemel pikemaid kontosid, mis lähtuvad tema kulumudelist.

KAIS – tegevuspõhise kuluarvestuse tarkvara, mis hõlmab erinevate tegevuste tarbeks kolme eraldiseisvat tarkvara SAS EG, SAS CPM, SAS VA.

Riigisisene tehingupartneri kood – kui finantskande tehingupartneri kood algab SAP BO aruandes tähega O ja koodi neljas number on 0 (null), siis on tehing tehtud teise riigiasutusega. KAISis on vaja teatud juhtudel kajastada tehingupartneri koodi dimensioonil REIS, et riigi koondi tasemel eelarvet ja eelarve täitmist konsolideerida (topelt kannete elimineerimiseks).

SAP – riigi ühtne majandusarvestuse (sh personali- ja finantsarvestuse) tarkvara

SAP BO – SAPiga liidestatud aruandlussüsteem

Tehingupartneri kood – SAP BO finantsaruannetes kajastuv finantskande tehingupartneri kood lähtudes avaliku sektori finantsarvestuse ja – aruandluse juhendi (üldeeskirja) lisast 2, väljendab üksust, kellega tehing tehti. Eelarve planeerimisel ja täitmise kajastamisel KAISis kasutatud riigisiseste tehingupartneri koodidega kanded elimineeritakse riigieelarve eelnõu koondosas juhul, kui tulud on eelarve kontol 358 liigiga 42 ja kulud on eelarve kontol 45.

Liikide 40-60 **planeerimise näidistabelites** on toodud nende **arvestusobjektide** kasutamine, mis on vajalikud riigieelarve koostamiseks.

Ministeeriumi valitsemisala eelarve planeeritakse valitsemisala asutuste piires konsolideeritult (ei sisalda topelt kandeid).

Tuludest sõltuvad investeeringud planeeritakse tekkepõhiselt eelarve kontol 15 koos eelarve objekti koodiga.

Liik 40, välistoetused ja neile lisatud riiklik kaasfinantseerimine

Käesolevast lähtuvad riigiasutused, kes on ise **toetuse saajad** või toetuse saaja **partnerid** sõltumata sellest, kas välistoetus on **otselaekuv** või vahendajalt saadud. Käesolev punkt ei kehti välistoetuste ja **riikliku kaasfinantseerimise** vahendamisele rakendusasutuste poolt (vt liik 41).

Välistoetuse planeerimine toetuse saaja eelarves

Iga toetus planeeritakse vastaval toetuse koodil eelarve liigiga 40, sh välistoetuse tulu eelarve kontol 359 ja tulu kaasfinantseerimiseks eelarve kontol 358. Kaasfinantseerimise (edaspidi KF) tulu planeerimisel on kasutusel riigisisene **TP-kood**.

Kulud ja investeeringud planeeritakse eelarve liigiga 40 vastavalt majanduslikule sisule samal toetuse koodil, millega planeeritakse tulu.

Näide: välistoetuse planeerimisest toetuse saaja eelarves

Planeerimine	Liik	Eelarve konto	TP	Grant	Objekt
Saaja tulu (0,7 mln)	40	359	Ei	Nõutav	Ei
Saaja KF (0,3 mln)*	40	358	Nõutav	Nõutav	Ei
Saaja kulu/investeering (1 mln)	40	15,45,50,55,60,601000, 601002	Ei	Nõutav	IN-kood nõutav**

*planeeritakse juhul, kui Vabariigi Valitsus (VV) on teinud otsuse (rakenduskava) kaasfinantseerimise eraldamise kohta

**IN-koodid on nõutavad eelarve kontode 15 (investeeringud) ja 45 (investeeringutoetused) planeerimisel

Liik 41, välistoetuste ja riikliku kaasfinantseerimise vahendamine

Käesolevast lähtuvad rakendusasutused (ministeerium, Riigikantselei).

Välistoetuste vahendamise planeerimine rakendusasutuse eelarves

Planeeritakse välistoetuste ja riikliku kaasfinantseerimise vahendamist vastaval toetusele avatud koodil (statistiline **grant**), välja arvatud riigiasutusele toetuse vahendamine, mida rakendusasutus oma eelarvesse ei planeeri. Selle tulu planeerib toetuse saajast riigiasutus otse enda eelarvesse liigiga 40.

Mitteriigiasutusele välistoetuse vahendamist ning ka selle eelarve, mille puhul ei ole teada, kas saaja on riigiasutus või mitte, vahendamist planeerib meetme välja töötanud rakendusasutus eelarve liigiga 41, sh välistoetuse tulu planeeritakse eelarve kontol 359 ja tulu kaasfinantseerimiseks eelarve kontol 358. Kaasfinantseerimise tulu planeerimisel on nõutav riigisisene TP-kood. Kulu eelarve konto on alati 45.

Näide: välistoetuste planeerimisest rakendusasutuse eelarves

Planeerimine	Liik	Eelarve konto	TP	Statistiline grant	Objekt
Vahendaja tulu (toetus, 0,7 mln)	41	359	Ei	Nõutav	Ei
Vahendaja tulu (KF 0,3 mln)	41	358	014001	Nõutav	Ei
Vahendaja kulu (toetus, 1 mln)	41	45	Ei	Nõutav	IN-kood nõutav*

*IN-kood on nõutav eelarve konto 45 (investeeringutoetused) planeerimisel

Liik 42, riigisisesed toetused teistelt riigiasutustelt

Vajadusel planeeritakse valitsemisalade vahelisi riigiasutuste tehinguid. Valitsemisala siseselt selliseid tehinguid ei planeerita ega ka kajastata.

Toetuse saaja planeerib eelarve liigiga 42 (ilma käibemaksuta), tulud eelarve kontol 358 ja kulud majandusliku sisu järgi. Käibemaksukulu planeeritakse liigiga 10.

Toetuse andja planeerib kulu riigieelarvelistest vahenditest liigiga 20 eelarve kontol 45. Tehingupartneri koodi kasutamine on kohustuslik toetuse andjal kuludes ja toetuse saajal tuludes.

Näide: riigisisese toetuse andmise ja saamise planeerimisest

Planeerimine	Liik	Eelarve konto	TP	Grant	Objekt

Andja kulu	20	45	Nõutav	Ei	vajadusel
Saaja tulu	42	358	Nõutav	Ei	vajadusel
Saaja kulu	42	15,41,45,50,55,60	Ei	Ei	IN-kood nõutav*
Saaja käibemaksukulu	10	601000, 601002	Ei	Ei	Ei

*IN-koodid on nõutavad eelarve kontode 15 (investeeringud) ja 45 (investeeringutoetused) planeerimisel

Erand liigi 42 kasutamisel, kulutused CO2 osakute müügist saadud tulu arvel

Erandjuhul kasutatakse liiki 42 CO2 osakute müügist saadud tulu arvelt kulude ja investeeringute planeerimiseks. Sel juhul planeeritakse kulusid eelarve objektil SE000035. Tehingupartneri koodi ei lisata.

CO2 osakute müügi tulu planeerib ainult KEM eelarve kontol 323750 liikidega 10 ja 40 lähtudes osakute müügi aastast. Müügitulu arvelt tehtavad kulutused ei pruugi kajastuda müügituludega samal eelarveaastal.

Näide: CO2 osakute müügitulu ja selle arvelt tehtavate kulude ja investeeringute planeerimisest

Planeerimine	Liik	Eelarve konto	TP	Grant	Objekt
Tulu saaja (KEM)	10, 40	323750	Ei	Ei	SE000035
Vahendite kasutaja kulud ja investeeringud	42	15,45,50,55,60,601000,601002	Ei	Ei	SE000035

MKMi 2020. a eelarves olid lisaks CO2 kuludele planeeritud 2020. aasta eelarves ka tulud kontol 358.

Liik 43, toetused muudelt residentidelt, muud tulud ja neist sõltuvad kulud

Muudelt residentidelt saadud toetuste ja muude tulude korral kasutatakse eelarve liiki 43, tulu planeeritakse eelarve kontol 358. Erandjuhul 388810 (JUM) või 381, kui see tuleneb seadusandlusest või

on Rahandusministeeriumi eelarve osakonnaga eraldi kokku lepitud.

Näide: muude tulude ja tuludest sõltuvate kulude planeerimisest

Planeerimine	Liik	Eelarve konto	TP	Grant	Objekt
Saaja tulu	43	358 (388810, 381)	Ei	Ei	Ei
Saaja kulu	43	15,41,45,50,55,60,601000,601002	Ei	Ei	IN-kood nõutav*

*IN-koodid on nõutavad eelarve kontode 15 (investeeringud) ja 45 (investeeringutoetused) planeerimisel

Erand liigi 43 kasutamisel, kulutused hasartmängumaksust saadud tulu arvel

Hasartmängumaksu tulu planeeritakse ainult maksukoguja (RAM) juures ning kulud ja investeeringud planeeritakse hasartmängumaksu seaduse alusel määratud tulu kasutajate eelarvetes liigiga 56.

Näide: hasartmängumaksu tulu ja selle arvelt tehtavate kulutuste planeerimisest

Planeerimine	Liik	Eelarve konto	TP	Grant	Objekt
Tulu (maksukoguja, RAM)	56	3043	Ei	Ei	Ei
Saaja kulu	56	15,45,50,55,601000, 601002	Ei	Ei	SE000016 (RAM) SE000017 (SOM) SE000019 (KUM) SE000021 (HTM)
Saaja kulu (KUM)	56	601	Ei	Ei	SE000015 (KULKA)

Liik 44, majandustegevusest saadud tulud

Majandustegevusest saadud tulu ja selle arvelt tehtavaid kulutusi planeeritakse eelarve liigiga 44, tulud planeeritakse eelarve kontodel 3220-3232 (raamatupidamise kontod 32200000 - 32329099).

Näide: majandustegevusest saadud tulude ja nende arvelt tehtavate kulude ja investeeringute planeerimisest

Planeerimine	Liik	Eelarve konto	TP	Grant	Objekt
Saaja tulu	44	3220-3232	Ei	Ei	Ei
Saaja kulu	44	15,41,45,50,55,60,601000,601002	Ei	Ei	IN-kood*

*IN-koodid on nõutavad eelarve kontode 15 (investeeringud) ja 45 (investeeringutoetused) planeerimisel

Liik 45, ebaregulaarsed tulud

Liigil 45 planeeritakse eespool nimetamata muid tulusid, mille eelarve konto on 3823, 3825, 3880, 3882 või 3888. Üldjuhul pole need ette teada ning need jäetakse tegelikkuses seetõttu planeerimata.

Näide: ebaregulaarsete tulude ja kulude planeerimisest

Planeerimine	Liik	Eelarve konto	TP	Grant	Objekt
Saaja tulu	45	3823, 3825, 3880, 3882 või 3888	Ei	Ei	Ei
Saaja kulu	45	15,41,45,50,55,60,601000,601002	Ei	Ei	IN-kood nõutav*

*IN-koodid on nõutavad eelarve kontode 15 (investeeringud) ja 45 (investeeringutoetused) planeerimisel

Välislähetuste kulude hüvitisi eelarvesse ei planeerita

Liigid 50-59, maksutulud ja maksude edasiandmise kulud

Maksutulu ja maksude edasiandmise kulu planeeritakse eelarves kassapõhiselt, sh 3 maksuliiki, sotsiaalmaks, käibemaks ja aktsiisid ühe-kuulise nihkega. Ühe-kuuline nihe tähendab, et arvesse võetakse laekumised perioodil veebruar kuni järgmise aasta jaanuar, et viia tulemus lähemale

tekkepõhisele tulemusele.

Näide: maksutulude ja nende arvelt tehtud kulude planeerimisest

Tulude planeerimine	**Liik**	**Eelarve konto**	**TP**	**Grant**	**Objekt**
Tulu maksukoguja juures (RAM/MTA): 50- tulumaks 51- sotsiaalmaks 52- töötuskindlustusmakse 53- kogumispension 54- maamaks 55- alkoholiaktsiis 56- hasartmängumaks 57- tollimaks	50 51 52 53 54 55 56 57	3000, 30201, 3025, 302600, 303000, 30420, 3043, 305000	Ei	Ei	Ei
Kulude planeerimine	Liik	Eelarve konto	TP	Grant	Objekt
Tulumaks KOV-dele (VV osa)	50	601	Ei	Ei	SE000009
Riiklik pensionikindlustus, SM 20% ja 16% (SOM/SKA)	51	41	Ei	Ei	SE000012
Ravikindlustus, SM 13% (SOM)	51	601	Ei	Ei	SE000010
Kogumispensioni kulu registripidajale, SM 4% (SOM)	51	601	Ei	Ei	SE000011
Töötuskindlustusmakse (SOM)	52	601	Ei	Ei	SE000013
Kogumispensioni kulu registripidajale, töötaja 2% (SOM)	53	601	Ei	Ei	SE000011
Maamaks KOV-dele (VV osa)	54	601	Ei	Ei	SE000009
Alkoholiaktsiisi eraldamine KULKA-le (KUM)	55	601	Ei	Ei	SE000015

Tulude planeerimine	Liik	Eelarve konto	TP	Grant	Objekt
Hasartmängumaksu eraldamine KULKA-le (KUM)	56	601	Ei	Ei	SE000015
Tollimaksu eraldamine EL makse koosseisus (VV osa)	57	601	Ei	Ei	SE000008

Liik 60, mitterahalised kulud

Mitterahaliste tulude, kulude ja investeeringute eelarve liik on 60. Mitterahalistest tuludest planeeritakse põhivara jääkväärtuse mahakandmist (tulu miinusega) eelarve kontol 381. Mitterahalistest kuludest planeeritakse ainult amortisatsiooni kontol 61.

Viimati uuendatud 12.08.2022